

Strategaeth Leol Sir y Fflint ar gyfer Rheoli Risg Llifogydd

Dogfen Strategaeth

Rhifyn 27.03.26

Cyngor Sir y Fflint

Cofnod Cyhoeddi ac Adolygu

Adolygiad	Dyddiad	Lluniwyd gan	Gwiriwyd gan	Cymeradwywyd gan	Disgrifiad
01	18/09/2024	M Williams	S Wasik M Wellington	P Reeves A Roberts	Drafft gweithredol ar gyfer sylwadau
02	28/02/2025	M Williams	S Wasik M Wellington	V Venn P Reeves A Roberts	Drafft i'w gymeradwyo
03	03/04/2025	M Williams	S Wasik M Wellington	V Venn P Reeves A Roberts	Drafft ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus
04	06/02/2026	V Venn	P Reeves	V Venn P Reeves A Roberts	Rhifyn yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus

Cynnwys

1. Cyflwyniad.....	3
1.1 Yr angen am Strategaeth Leol	3
1.2 Pwrpas y Strategaeth Leol.....	3
1.3 Targedau o fewn y Strategaeth Leol – Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu.....	4
1.4 Cyd-destun Deddfwriaethol	5
2. Sut mae’r Strategaeth yn ymateb i newid hinsawdd	6
2.1 Newid Hinsawdd yn ein hardal	6
2.2 Sut mae’n Strategaeth yn mynd i’r afael â’r risgiau hyn.....	8
3. Cydlynu	10
3.1 Sut mae’r Strategaeth yn cyd-fynd â chynlluniau strategol eraill.....	10
3.2 Cydlynu ag eraill.....	13
4. Rolau a Chyfrifoldebau	14
4.1 Ffynonellau llifogydd a phwyntiau cyswllt allweddol	14
4.2 Awdurdodau Rheoli Risg a’u swyddogaethau.....	15
4.3 Rôl Budd-ddeiliaid Eraill	17
4.4 Cyfrifoldebau Cyngor Sir y Fflint (CSFf)	20
5. Ein Hamcanion Strategol	34
5.1 Amcanion y Strategaeth Genedlaethol	34
5.2 Amcanion yn ein hardal.....	34
6. Beth yw’r risg o lifogydd yn ein hardal.....	36
6.1 Sut rydym yn asesu risg llifogydd	36
6.2 Trosolwg o risg llifogydd yn ein hardal.....	40
7. Cyllido a blaenoriaethu	47
7.1 Dewisiadau Cyllido	47
8. Mesurau Llifogydd	48
8.1 Cyflwyniad i Fesurau Llifogydd.....	48
8.2 Mesurau	49
9. Camau Gweithredu ar Llifogydd	71
9.1 Cynllun Gweithredu ar Llifogydd Sir y Fflint	71
10. Asesiadau Amgylcheddol.....	72
10.1 Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS).....	72
10.2 Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC).....	72

10.3 Asesiad y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr (CFfD).....	72
11. Monitro Cynnydd	74

Atodiadau

Atodiad A - Ein Cynllun Gweithredu ar Lifogydd

Atodiad B - Cyd-Destun Deddfwriaethol

Atodiad C - Swyddogaethau Awdurdod Rheoli Risg

Atodiad D - Canlyniadau'r Ymgynghoriad Cyhoeddus

Atodiad E - Rhestr Termau

Atodiad F - Allbynnau'r Cynllun Rheoli Risg Llifogydd

Atodiad G - Canllaw Systemau Draenio Cynaliadwy Gogledd Cymru

Atodiad H - Asesiad Rheoleiddio Cynefinoedd

Atodiad I - Asesiad Amgylcheddol Strategol

Ffigurau

Ffigur 1 -Diffiniadau o Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu ar gyfer cyflawni Strategaeth Leol Sir y Fflint.....	5
Ffigur 2 – Cyd-destun Deddfwriaethol	6
Ffigur 3 – Nodau ac Amcanion Themâu Allweddol Strategaeth Newid Hinsawdd Cyngor Sir y Fflint.	13
Ffigur 4 – Mathau o Lifogydd a Phwyntiau Cyswllt CNC.	16
Ffigur 5 - Adrannau o fewn CSFf sydd yn rhan o ymateb i argyfwng ar ôl digwyddiad llifogydd	35
Ffigur 6 - Amcanion y Strategaeth Genedlaethol (2020).....	38
Ffigur 7 - Ardaloedd Risg Llifogydd Arfordirol yn Sir y Fflint	45
Ffigur 8 - Derbynyddion Risg (Eiddo Preswyl, Eiddo Dibreswyl a Gwasanaethau Hanfodol) mewn Perygl o Lifogydd o'r Môr yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Arfordirol)	46
Ffigur 9 - Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol yn Sir y Fflint	46
Ffigur 10 -Derbynyddion Risg (Eiddo Preswyl, Eiddo Dibreswyl a Gwasanaethau Hanfodol) mewn Perygl o Lifogydd o Afonydd yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol).....	47

Ffigur 11- Derbynyddion Risg (Eiddo Preswyl, Eiddo Dibreswyl a Gwasanaethau Hanfodol) mewn Perygl o Lifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)	47
Ffigur 12-Nifer yr Achosion o Lifogydd a Gofnodwyd yn Sir y Fflint (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)	49

Tablau

Tabl 1 – Strategaethau a Chynlluniau Cenedlaethol, Rhanbarthol a Lleol yn ymwneud â'r Newid yn yr Hinsawdd	9
Tabl 2 - Awdurdodau Rheoli Risg a'r prif gyfrifoldebau yng Nghymru	17
Tabl 3– Pwerau Statudol a Chaniataol CSFf	24
Tabl 4- Amcanion y Strategaeth Leol	39
Tabl 5 - Risg Llifogydd a Ragwelir yn Sir y Fflint - Eiddo preswyl	43
Tabl 6 - Risg Llifogydd a Ragwelir yn Bretton- Eiddo preswyl.....	44
Tabl 7 - Nifer yr Achosion o Lifogydd a Gofnodwyd yn Sir y Fflint (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)	48
Tabl 8- Crynodeb o Ardaloedd Risg Llifogydd yn Sir y Fflint.	49
Tabl 9- Cydnawsedd Amcanion y Strategaeth Leol gydag Amcanion Cynllun Rheoli Basnau Afonydd Dyfrdwy a Gorllewin Cymru	78

Rhagair

Mae Sir y Fflint yn wynebu heriau cynyddol o ganlyniad i newid yn yr hinsawdd, gyda glawriad mwy aml ac eithafol yn rhoi pwysau ychwanegol ar ein cymunedau, ein seilwaith a'n hamgylchedd naturiol. Mae'r Strategaeth Leol ar gyfer Rheoli Risgiau Llifogydd hon yn nodi ein dull tymor hir o ddeall, rheoli a lleihau risg llifogydd ledled y sir.

Mae'r strategaeth yn adlewyrchu ein hymrwymiad i weithio mewn partneriaeth â thrigolion, busnesau, sefydliadau partner a Llywodraeth Cymru i feithrin mwy o wydnwch. Mae'n darparu fframwaith clir ar gyfer blaenoriaethu buddsoddiad, gwella ein sylfaen dystiolaeth, a chefnogi cymunedau i baratoi ar gyfer digwyddiadau llifogydd ac ymateb iddynt.

Drwy gryfhau ein dealltwriaeth o'r risgiau lleol a gweithredu'n rhagweithiol ac yn gynaliadwy, ein nod yw diogelu pobl, cartrefi a bywoliaethau, gan wella'r systemau naturiol sy'n helpu i reoli dŵr. Mae'r strategaeth hon yn gam pwysig tuag at sicrhau bod Sir y Fflint yn barod ar gyfer yr heriau sydd i ddod.

Paratoi ar gyfer llifogydd a beth i'w wneud os yw eich cartref neu'ch busnes wedi dioddef llifogydd

Mae Llywodraeth Cymru yn darparu canllawiau ar beth i'w wneud cyn, yn ystod ac ar ôl llifogydd.

[Llywodraeth Cymru: Rhybuddion Llifogydd a Chymorth](#)

Yn ystod llifogydd

- Os ydych mewn perygl, ffoniwch 999.
- Dilynwch gyngor y gwasanaethau brys.
- Mae mwy o gyngor a rhybuddion llifogydd ar [dudalen 'Beth i'w wneud mewn llifogydd' Cyfoeth Naturiol Cymru](#).

Cyn ac ar ôl llifogydd

- Gwiriwch unrhyw rybuddion llifogydd ar [dudalen 'Rhybuddion Llifogydd' Cyfoeth Naturiol Cymru](#).
- Gallwch hefyd gofrestru i gael rhybuddion llifogydd ar [dudalen 'Cofrestru i dderbyn rhybuddion llifogydd' Cyfoeth Naturiol Cymru](#).
- Gallwch ganfod os yw eich ardal mewn perygl o lifogydd yn gyffredinol drwy wirio [tudalen 'Gweld eich risg llifogydd yn ôl cod post' Cyfoeth Naturiol Cymru](#)

Pwy i gysylltu â nhw am fwy o wybodaeth

Llifogydd a Draeniau Cyngor Sir y Fflint (CSFf)

Mae gwybodaeth yn ymwneud â'r meysydd canlynol ar gael ar y dudalen we isod:

- Polisi Sachau Tywod CSFf;
- Paratoi am lifogydd;
- Yn ystod llifogydd;
- Ar ôl llifogydd.

<https://www.siryfflint.gov.uk/cy/Resident/Cynllunio-Rhag-Argyfwng/Floods.aspx>

Mae gwybodaeth yn ymwneud â'r meysydd canlynol ar gael ar y dudalen we isod:

Llifogydd ar briffyrdd;

- Llifogydd a achosir gan brif bibell ddŵr wedi byrstio;
- Cyfrifoldeb am ddraeniau a charthffosydd;
- Cyrsiau dŵr a draenio tir;

- Llifogydd afonydd ac arfordirol.

<https://www.sirymfflint.gov.uk/cy/Resident/Streetscene/Flooding-and-drainage.aspx>

1. Cyflwyniad

1.1 Yr angen am Strategaeth Leol

Mae'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 yn ei gwneud yn ofynnol i'r 22 Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol (ALLLIA) yng Nghymru lunio Strategaethau Lleol ar gyfer Rheoli Risg Llifogydd (Strategaeth Leol).

Mae'r Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol (RhPLIEA) yng Nghymru (y Strategaeth Genedlaethol) yn nodi, ledled Cymru, bod dros 245,000 o adeiladau yn wynebu perygl o lifogydd gan afonydd, y môr a dŵr wyneb, gyda bron i 400 o adeiladau mewn perygl o erydu arfordirol. Mae'r Strategaeth Genedlaethol yn esbonio, wrth i'r hinsawdd newid, y gallwn ddisgwyl i'r risgiau hynny gynyddu, gyda llifogydd mwy rheolaidd a difrifol, lefelau'r môr yn codi a phroses erydu arfordirol yn cyflymu.

Mae'r Strategaeth Genedlaethol yn gosod y cyd-destun deddfwriaethol i weithgareddau RhPLIEA yng Nghymru. Mewn rhai achosion, mae hefyd angen i Awdurdodau Lleol lunio Cynlluniau Rheoli Risg Llifogydd (CRhRLI), yn unol â Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009 (a ddiddymwyd dan Ddeddf Cyfraith yr UE a Ddargedwir). Gweler crynodeb o gyd-destun deddfwriaethol y gweithgareddau RhPLIEA yng Nghymru yn Atodiad B - cyd-destun deddfwriaethol.

Mae gwahanol Awdurdodau Rheoli Risg (ARhR) yng Nghymru yn gyfrifol am berygl llifogydd o wahanol ffynonellau. Mae ALLLIA yn gyfrifol am "beryl llifogydd lleol" a ddiffinnir fel perygl llifogydd o:

- Ddŵr wyneb sy'n llifo
- Dŵr daear; a,
- Chyrsiau dŵr cyffredin (chyrsiau dŵr llai yn gyffredinol).

Mae'r Strategaeth Leol hon yn canolbwyntio ar y ffynonellau lleol yma o berygl llifogydd ond mae yn cydnabod ac yn ystyried ffynonellau eraill o berygl llifogydd (yn cynnwys o'r môr, chyrsiau dŵr mwy a charthffosydd) a'r ARhR cysylltiedig.

Caiff yr holl dermau y cyfeirir atynt yn y strategaeth hon eu disgrifio yn y Rhestr Termau sydd ar gael yn Atodiad E.

1.2 Pwrpas y Strategaeth Leol

Fe wnaethom gyhoeddi ein Strategaeth Leol gyntaf yn 2013, gan osod ein hymagwedd drosfwaol tuag at reoli risg llifogydd lleol. Ochr yn ochr â'r Strategaeth Leol, cyhoeddwyd Cynllun Rheoli Risg Llifogydd (CRhRLI) ar gyfer Gorllewin Cymru gan CNC. Roedd y CRhRLI yn datblygu'r amcanion a'r camau gweithredu lefel uchel a amlinellwyd yn ein Strategaeth Leol mewn cynllun mwy manwl i reoli llifogydd yn ein cymunedau.

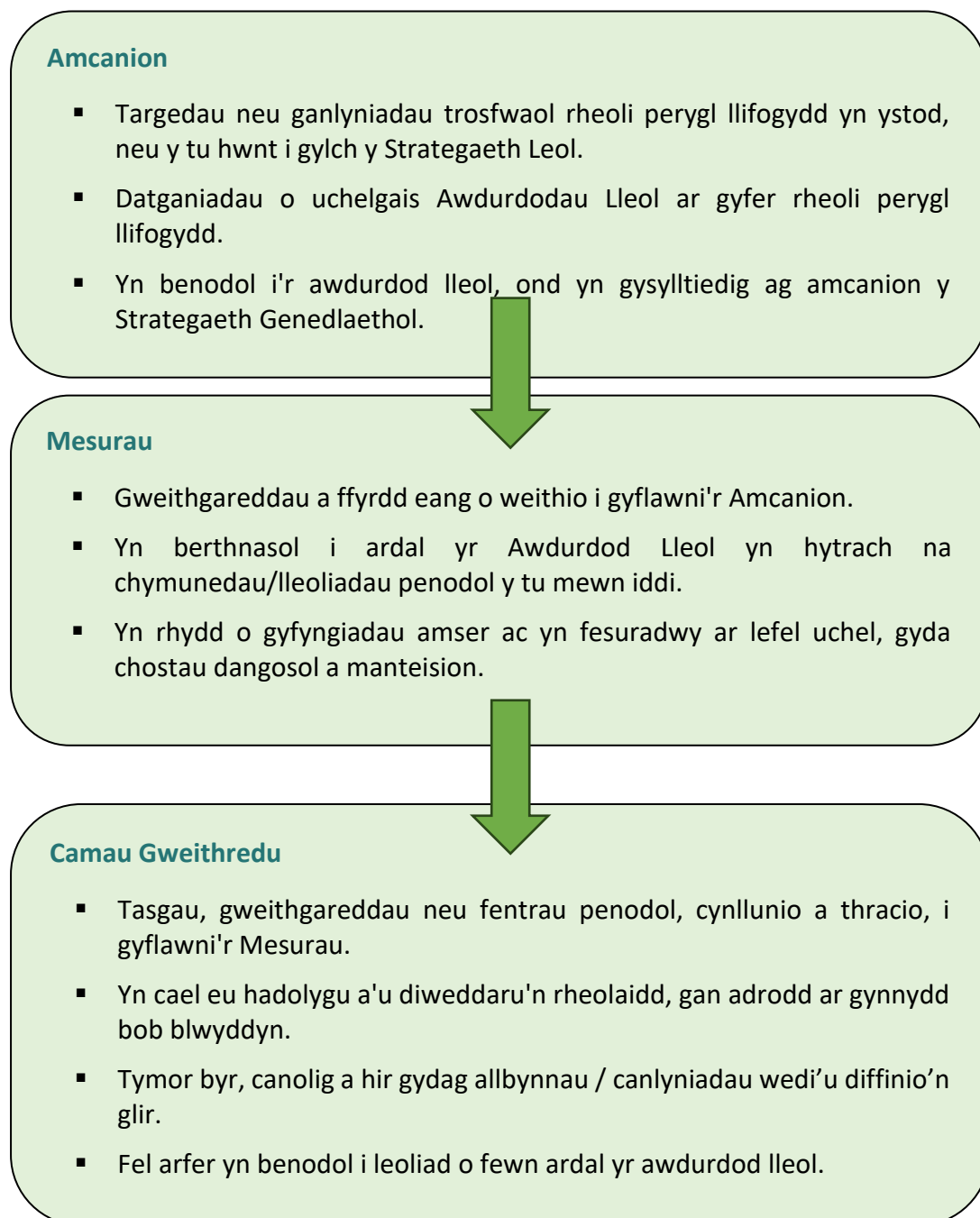
Y ddogfen hon yw ein hail Strategaeth Leol. Er i ni gyhoeddi ein Strategaeth Leol a'r CRhRLI ar wahân yn y gorffennol, mae'r Strategaeth Leol newydd yma yn cyfuno'r ddwy ddogfen fel un. Mae hyn yn lleihau unrhyw gymhlethdod ac yn ein galluogi i gyfathrebu a rheoli perygl

llyfogydd lleol yn fwy effeithiol.

Yn y ddogfen hon rydym yn egluro sut fydd llyfogydd yn cael eu rheoli ar draws ardal ein Hawdurdod Lleol, yn gyson gyda'r amcanion, y mesurau a'r polisiau cysylltiedig a'r ddeddfwriaeth a nodir yn y Strategaeth Genedlaethol.

1.3 Targedau o fewn y Strategaeth Leol – Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu

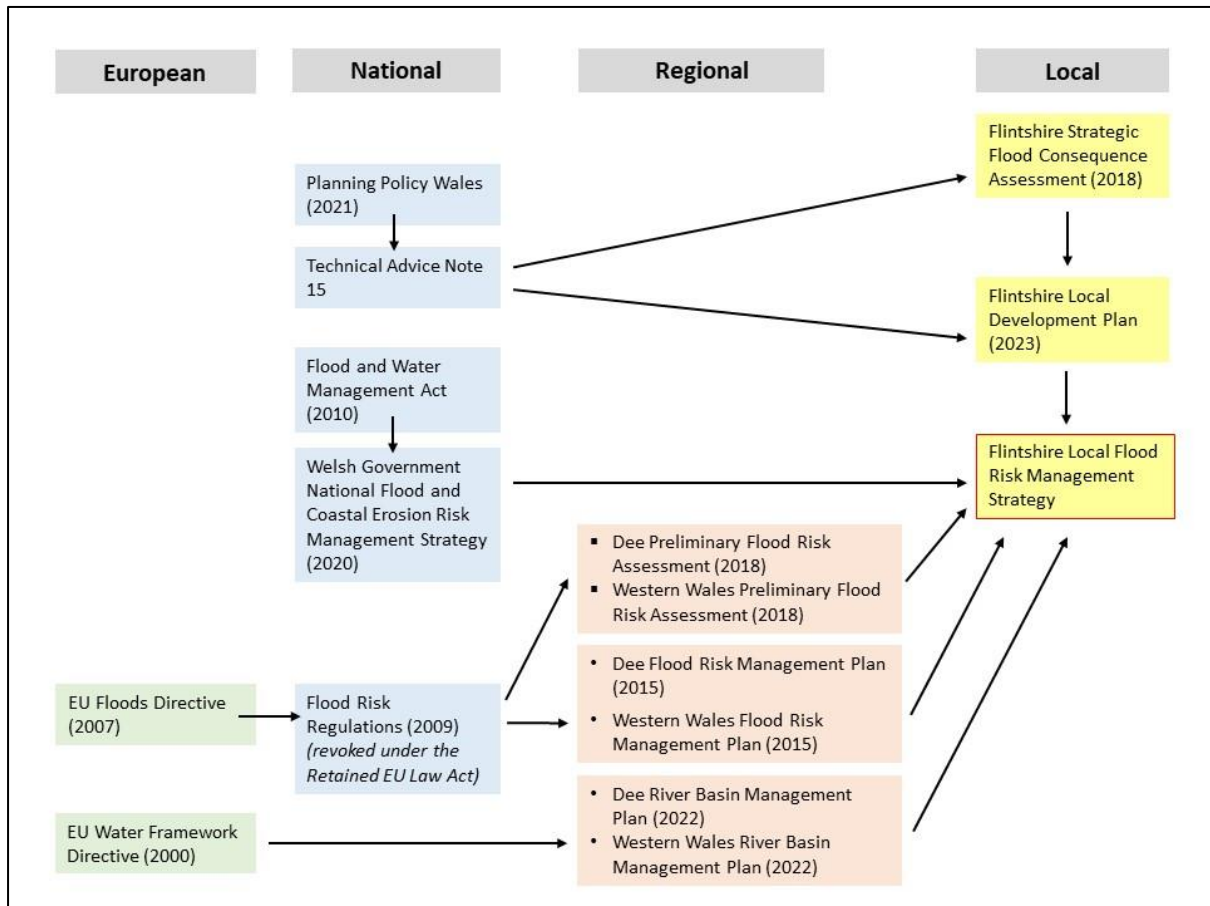
Mae'r Strategaeth Leol hon yn nodi ein Hamcanion a Chamau Gweithredu er mwyn rheoli perygl llyfogydd. Mae'r grwpiau hyn yn darparu lefelau gwahanol o fanylion ynglŷn â sut fydd y risgiau yn cael eu rheoli. Mae ystyr y rhain wedi'u crynhoi isod yn Ffigur 1:

Ffigur 1 -Diffiniadau o Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu ar gyfer cyflawni Strategaeth Leol Sir y Fflint

1.4 Cyd-destun Deddfwriaethol

Mae rheoli perygl llifogydd yng Nghyngor Sir y Fflint yn cael ei arwain gan ddeddfwriaeth Ewropeaidd a chenedlaethol a chynlluniau a pholisïau rhanbarthol a lleol ynglŷn â rheoli llifogydd a dŵr. Gweler y wybodaeth allweddol yn Ffigur 2 isod ac yn Atodiad B.

Ffigur2 – Cyd-destun Deddfwriaethol

2. Sut mae'r strategaeth yn ymateb i newid hinsawdd

2.1 Newid hinsawdd yn ein hardal

Lefel y môr yn codi

Mae Sir y Fflint yn sir sy'n llawn brynau sy'n cyrraedd uchder o 400m mewn mannau, sy'n amddiffyn rhag y cynnydd yn lefel y môr, ond mae trefoli sylweddol wedi datblygu ar hyd aber Dyfrdwy, sy'n adnabyddus am amrediad llanw uchel, oherwydd llwybrau masnachu arfordirol cyfleus, tir gwastad ar gyfer datblygu a chysylltiadau i Swydd Gaer. Mae'r trefoli arfordirol hwn hefyd yn tueddu i fod yn adeiladau masnachol gydag isadeiledd sylweddol o'u cymharu â siroedd arfordirol eraill yng Ngogledd Cymru.

Mae llawer o gymunedau mewn perygl ar hyd yr arfordir, mae rhai, oherwydd eu lleoliad, yn fwy agored i lanw uchel, cynnydd yn lefel y môr ac ymchwydd, e.e. Sandycroft a Garden City; tra bod eraill ar arfordir mwy agored yn ddiameddiffyn i lanw uchel, cynnydd yn lefel y môr, ymchwydd a chynnydd mewn uchder tonnau e.e. Ffynngroyw a Gronant Isaf.

Mae amrediadau llanw a'u huchafbwyntiau seryddol yn hysbys ac yn rhagweladwy, ond mae cynnydd yn lefel y môr yn llai rhagweladwy. Mae stormydd sy'n arwain at ymchwyddiadau'r don a chynnydd mewn uchder tonnau yn llawer llai rhagweladwy o fodolau newid hinsawdd.

Mae aber Afon Dyfrdwy yn adnabyddus am gyfoeth ecolegol gyda Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig a Safleoedd Ramsar; maent yn ddiameddiffyn rhag y cynnydd parhaol a ragwelir yn lefel y môr.

Glawiad

Mae ansicrwydd ynghylch rhagolygon glaw o dan y senarios newid hinsawdd yn parhau i fod yn llawer uwch nac ansicrwydd ynghylch cynnydd mewn tymheredd neu lefel y môr yng nghyfansawdd o fodolau¹ UKCP18.

Mae'r UKCP18 yn nodi bod y tymheredd cyfartalog rhwng 2009 a 2018 wedi bod 0.3°C yn gynhesach na'r cyfartaledd rhwng 1981 a 2010 a 0.9°C yn gynhesach na'r cyfartaledd rhwng 1961 a 1990. Mae'r 10 o flynyddoedd poethaf yn y DU, yn y gyfres ers 1884, wedi digwydd ers 2002. Ar gyfartaledd, roedd gaeafau yn y DU, dros y ddegawd rhwng 2009 a 2018, 5% yn wlypach na gaeafau rhwng 1981 a 2010 a 12% yn wlypach na gaeafau rhwng 1961 a 1990. Mae hafau yn y DU hefyd wedi bod yn wlypach, o 11% a 13% yn y drefn honno. Mae cofnodion hirdymor yn dangos lefelau glaw tebyg i'r cyfnod rhwng 2009 a 2018 yn rhan gynharach y cofnod hanesyddol, felly mae'n bwysig ystyried amrywiadau hirdymor. Bu i gyfanswm y glawiad o ddyddiau gwlyb iawn gynyddu o tua 17% rhwng 2008 a 2017, ar gyfer y DU yn gyffredinol. Mae cymedr lefel y môr o amgylch y DU hefyd wedi cynyddu o tua 17cm ers dechrau'r ugeinfed ganrif.

Mae gan Sir y Fflint nifer o ddalgylchoedd bach sy'n wynebu'r arfordir sy'n ddigon mawr i achosi difrod lleol o lifogydd glaw trwm ac yn ddiameddiffyn i unrhyw gynnydd mewn glaw trwm neu law topograffig. Mae rhai ardaloedd is yn draenio drwy wastadeddau llanw ac yn

---

¹ [Rhagolygon Hinsawdd y DU: Prif Ganfyddiadau \(Awst 2022\)](#)

ddiamddiffyn i gynnydd parhaol yn lefel y môr, gan gynyddu'r posibilrwydd o ddigwyddiadau llifogydd cloi'r llanw.

Yn fewnol, mae band eang o galchfaen gyda draeniau mwynglawdd yn lleihau'r posibilrwydd o lifogydd oni bai mewn cyfnodau estynedig o law (diwrnodau i wythnosau) pan fo'r storfa dŵr daear yn llawn. Mae gan unrhyw gynnydd mewn cyfnodau o law o newid yn yr hinsawdd y potensial i effeithio'r cymunedau mewndirol hynny. Yn yr un modd, mae Afon Alyn gyda hanes o achosi llifogydd yn Yr Wyddgrug a phentrefi llai, wedi'i byffro'n rhannol gan galchfaen ond bydd hefyd yn ymateb i unrhyw gynnydd mewn cyfnodau o law.

Yn gyffredinol, mae gan Sir y Fflint orchudd o rewglai anhydraidd gan hyrwyddo llifogydd sydyn er yn aml ar lefel leol. Mae'r ardaloedd hyn hefyd yn ddiamddiffyn i unrhyw gynnydd mewn glawiad dwys a achosir gan hinsawdd, yn enwedig ar ddiwedd yr hydref i ddechrau'r gwanwyn. Ar nodyn cadarnhaol, mae pridd o rewglai yn gleiog ac yn gallu gwrthsefyll erydiad glaw yn well.

Mae cymunedau ar hyd gorlifdiroedd yr Afon Dyfrdwy yn ddiamddiffyn i gynnydd mewn cyfnodau o law oherwydd newid yn yr hinsawdd, cynnydd yn lefel y môr ac ymchwydd y llanw.

Bydd llawer o dechnegau storio llifogydd a Rheoli Llifogydd yn Naturiol yn cael eu heffeithio gan unrhyw newid i amllder glaw trwm, yn enwedig os yw'r amllder hwnnw yn agos at amser lleihau unrhyw storfeydd llifogydd. Ar hyn o bryd, disgwylir y bydd achosion o law trwm yn lleihau yn ystod yr haf ac yn cynyddu yn y gaeaf ond gyda glaw mwy dwys ac amrywiol, yn cynnwys y digwyddiadau darfudol mwy niweidiol mewn systemau ffyrnt.

Mae adroddiad y Groes Goch Brydeinig, "Every Time it Rains: British Red Cross Research on Flooding in the UK (Rhagfyr 2022)²" yn archwilio profiadau a chanfyddiadau o lifogydd, lefelau o wytnwch mewn cymunedau diamddiffyn ac yn archwilio lefelau o risg llifogydd cymdeithasol ar draws y DU. Mae'r Mynegai Perygl Llifogydd Cymdeithasol yn fesur o'r tebygolrwydd o lifogydd, nifer y bobl sy'n debygol o gael eu heffeithio a natur ddiamddiffyn y gymuned (e.e. oedran, iechyd, incwm). O edrych ar y Mynegai Perygl Llifogydd Cymdeithasol, mae Sir y Fflint yn cynnwys ardaloedd isel i uchel iawn o ran llifogydd afonol ac arfordirol ond ardaloedd isel i eithafol o ran llifogydd dŵr wyneb.

Tywydd Poeth

Disgwylir y bydd achosion o dywydd poeth aml a dwys yn cynyddu, ac mae tystiolaeth o hyn wedi dod i'r amlwg dros y degawdau diwethaf. Er nad yw llifogydd yn ymwneud yn uniongyrchol â thywydd poeth, gall ei effaith anuniongyrchol fod yn arwyddocaol i gynllunio rhag perygl llifogydd, yn cynnwys mwy o lifogydd glaw trwm o ddigwyddiadau darfudol, newidiadau negyddol mewn hydreddedd pridd, difrod i strwythurau atal llifogydd wedi'u gwneud o lenwad clai a difrod i ardaloedd ecolegol neu ychwanegiadau fflora a / neu storio llifogydd Rheoli Llifogydd yn Genedlaethol, drwy sychu'n gyfan gwbl.

Defnydd Tir

Gall newid hinsawdd achosi newidiadau cynyddrannol i ddefnydd tir ffermio, o blannu mwy o fetys yn y gaeaf i newid i dir âr ar bridd penodol, addasu treiddiad a dŵr ffo pan mae'n bwrw glaw yn drwm.

---

² [Every Time it Rains: British Red Cross Research on Flooding in the UK \(Rhagfyr 2022\)](#)

Ansicrwydd

Rhagwelir y bydd y newid i natur gyfnewidiol hinsawdd, yn enwedig y glaw trwm sydd eisoes yn newidiol iawn, yn datblygu'n fwy eithafol wrth i'r ganrif fynd rhagddi, er mae ansicrwydd mawr ar hyn o bryd.

Bydd Aber Afon Dyfrdwy yn cael ei dylanwadu gan newid yn yr hinsawdd, o ran gwaddodid a dyfnder dŵr sy'n effeithio ar uchder tonnau ac amddiffynfeydd môr. Mae modelau sy'n rhagweld newidiadau bathymetreg yr afon o achos newid hinsawdd yn debygol o fod yn amhendant iawn.

Ar hyn o bryd, mae ystod o fodelau hinsawdd yn seiliedig ar feintiau grid byd-eang, rhanbarthol a lleol. Er bod meintiau grid lleol (2.2km) yn well o ran rhagweld newid hinsawdd yng Nghymru a'r sir, mae eu cyswllt â'r systemau tywydd rhanbarthol a byd-eang mwy (telegysylltiadau) yn parhau yn wannach ac ystyrir bod y defnydd o RCP8.5 mewn llawer o senarios enghreifftiol yn ddewis doeth o ystyried yr ansicrwydd.

Mae lefel y môr yn parhau i godi ac mae rhagolygon a wnaed gan fodelau llai na 40 o flynyddoedd yn ôl eisoes wedi profi eu bod yn danamcangyfrifon o'r cynnydd presennol, er dylai dealltwriaeth well gyda'r modelau presennol leihau unrhyw ansicrwydd dros y degawdau i ddod.

Senedd Cymru oedd y Senedd gyntaf yn y byd i ddatgan argyfwng hinsawdd. Mae'r newid yn yr hinsawdd yn debygol o gynyddu'r perygl o lifogydd ledled Cymru, nid yn unig drwy godi lefel y môr ond hefyd o stormydd amlach a mwy dwys, llifogydd sydyn ac ymchwyddiadau stormydd.

Bydd y Strategaeth Leol hon o gymorth i reoli rhai o effeithiau newid hinsawdd yn ein hardal. Bydd yr amcanion, mesurau a'r camau gweithredu y mae'n eu nodi yn ein helpu i leihau'r perygl o lifogydd lle gallwn, yn ogystal ag addasu ein cymunedau a'n hisadeiledd i ddod yn fwy gwydn i lifogydd pan fyddant yn digwydd.

2.2 Sut mae'n Strategaeth yn mynd i'r afael â'r risgiau hyn

Datblygwyd y Strategaeth gyda golwg strategol hirdymor, gan gydnabod yr heriau y mae newid hinsawdd yn eu cyflwyno mewn perthynas â pherygl llifogydd.

Mae nifer o gynlluniau a strategaethau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol sydd wedi cael eu hystyried wrth ddatblygu'r Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu i reoli perygl llifogydd a mynd i'r afael â newid hinsawdd yn Sir y Fflint. Mae Tabl 1 yn nodi sut mae'r rhain yn mynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd a sut maent wedi cael eu hystyried wrth ddatblygu'r Strategaeth Leol hon.

Tabl 1 – Strategaethau a Chynlluniau Cenedlaethol, Rhanbarthol a Lleol yn ymwneud â'r Newid yn yr Hinsawdd

Strategaethau a Chynlluniau	Sut maent yn mynd i'r afael â'r risg o newid hinsawdd
Cynllun y Cyngor 2023-28	Mae'r Cynllun hwn yn cynnwys nifer o themâu yn cynnwys 'Cymdeithas Werdd a'r Amgylchedd' a 'Lles Personol a Chymunedol'.

Strategaethau a Chynlluniau	Sut maent yn mynd i'r afael â'r risg o newid hinsawdd
Cynllun Datblygu Lleol CSFf 2015 – 2030	Mae'n gosod y cynigion, y polisiâu a'r strategaeth gynllunio ar gyfer Sir y Fflint hyd at 2030. Mae'r cynllun yn cynnwys polisi'n ymwneud â newid hinsawdd.
Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yng Nghymru, Llywodraeth Cymru (Hydref 2020)	Mae'n rhoi pwyslais ar ystyried yr heriau yn gysylltiedig â'r newid yn yr hinsawdd ac yn cael ei hystyried ym mhedwar o'r pum Amcan.
'Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015', Llywodraeth Cymru	Mae'n nodi'r heriau newid hinsawdd a wynebir yng Nghymru.
Cynllun Lles ar gyfer Sir y Fflint 2017 - 2023	Cynllun y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i asesu lles yr ardal a chreu cynllun lles, yn ymwneud â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae un o'r themâu'n ymwneud â 'Lleihau effeithiau newid hinsawdd'.
Strategaeth Newid Hinsawdd CSFf 2022-2030	Mae'n nodi llwybr cychwynnol CSFf tuag at gyflawni Cyngor carbon sero net erbyn 2030.
'Datganiad Ardal Morol Cymru' CNC	Mae'n nodi risgiau a achosir gan newid hinsawdd yn cynnwys lefelau'r môr yn codi a chynnydd yn nifer y stormydd a'r angen i addasu.
'Datganiad Ardal Gogledd Ddwyrain Cymru' CNC	Mae'n trafod yr argyfwng hinsawdd yn cynnwys gwytnwch ac addasu.
Llywodraeth Cymru: 'Ffyniant i Bawb: Cymru sy'n Effro i'r Hinsawdd' (2019)	Mae'n dangos dealltwriaeth o newid hinsawdd ac yn cymryd camau i baratoi ar gyfer y newid ac addasu iddo.
Cynllun Rheoli Traethlin y Gogledd Orllewin (2016)	Mae'n darparu asesiad ar raddfa fawr o'r risgiau'n gysylltiedig ag esblygiad yr arfordir ac mae hefyd yn cyflwyno fframwaith polisi i fynd i'r afael â'r risgiau hyn mewn modd cynaliadwy. Mae'n cefnogi nod y Strategaeth 'Gwneud Lle i Ddŵr' Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (DEFRA 2005) i 'leihau'r bygythiad o lifogydd ac erydu arfordirol i bobl a'u heiddo'.
Llywodraeth Cymru: 'Nodyn Cyngor Technegol 15: Datblygu a Pherygl Llifogydd'	Mae'n darparu cyngor technegol mewn perthynas â datblygu a llifogydd, yn cynnwys ystyried newid hinsawdd.
'Map Llifogydd ar gyfer Cynllunio' CNC	Mae'n darparu gwybodaeth ar berygl llifogydd i lywio cynllunio lleol. Mae'r mapiau'n cynnwys lwfans ar gyfer newid hinsawdd.

Strategaethau a Chynlluniau	Sut maent yn mynd i'r afael â'r risg o newid hinsawdd
Canllawiau Llywodraeth Cymru ar Lwfansau Newid Hinsawdd ac Aseidiadau Canlyniadau Llifogydd	Maent yn gosod y lwfansau newid hinsawdd i'w defnyddio mewn aseidiadau canlyniadau llifogydd a gyflwynir i gefnogi ceisiadau cynllunio perthnasol ac i lywio dyraniadau cynlluniau datblygu.

3. Cydlynu

3.1 Sut mae'r Strategaeth yn cyd-fynd â chynlluniau strategol eraill

Yn ogystal â Strategaeth Genedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yng Nghymru, mae nifer o gynlluniau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol eraill sy'n cyd-fynd â'r Strategaeth hon.

Cynllun Cyngor Sir y Fflint 2023-28

Mae'r cynllun hwn yn gosod blaenoriaethau'r Cyngor hyd at 2028. Pwyslais y Cyngor ar gyfer y cynllun hwn yw parhau i adfer o'r pandemig a chefnogi'r rhai mwyaf diamddiffyn.

Mae Cynllun y Cyngor yn anelu i leihau a gwella effaith gwasanaethau'r Cyngor ar yr amgylchedd naturiol a chefnogi cymunedau ehangach Sir y Fflint i leihau eu hól-troed carbon eu hunain. O ran risg llifogydd yn benodol, mae'r Cynllun yn ymdrechu i:

- Ddarparu dull cydlynol a strategol o ran rheoli risg llifogydd yn Sir y Fflint
- Newid i ymagwedd ragweithiol o ran rheoli risg llifogydd • Gwneud y defnydd gorau o adnoddau staffio ac adnoddau cyllidol Materion Cenedlaethol
- Cyflawni rôl Sir y Fflint fel yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol
- Cyd-fynd â'r Strategaeth Rheoli Risg Llifogydd Genedlaethol

Cynllun Datblygu Lleol Sir y Fflint 2015 - 2030

Mae Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cynllunio lleol baratoi Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) ar gyfer eu hardaloedd. Mae'r Cynllun yn gosod y cynigion, y polisiâu a'r strategaeth gynllunio ar gyfer Sir y Fflint hyd at 2030.

Nod y Cynllun yw galluogi darpariaeth datblygu cynaliadwy mewn modd sy'n cydbwysu'r holl ofynion Lles yn synhwyrol a chymesur, i ganiatáu ar gyfer y datblygiad cywir yn y manau cywir. Mae'r Cynllun yn rhan o'r cynllun datblygu statudol ar gyfer y Sir o fewn y fframwaith a osodwyd gan Gynllun Cenedlaethol Cymru'r Dyfodol.

Mae'r Cynllun yn trafod y themâu canlynol:

- Creu Lleoedd a Chymunedau Cynaliadwy
- Cefnogi Economi Lewyrchus
- Diwallu Anghenion Tai
- Parchu'r Amgylchedd

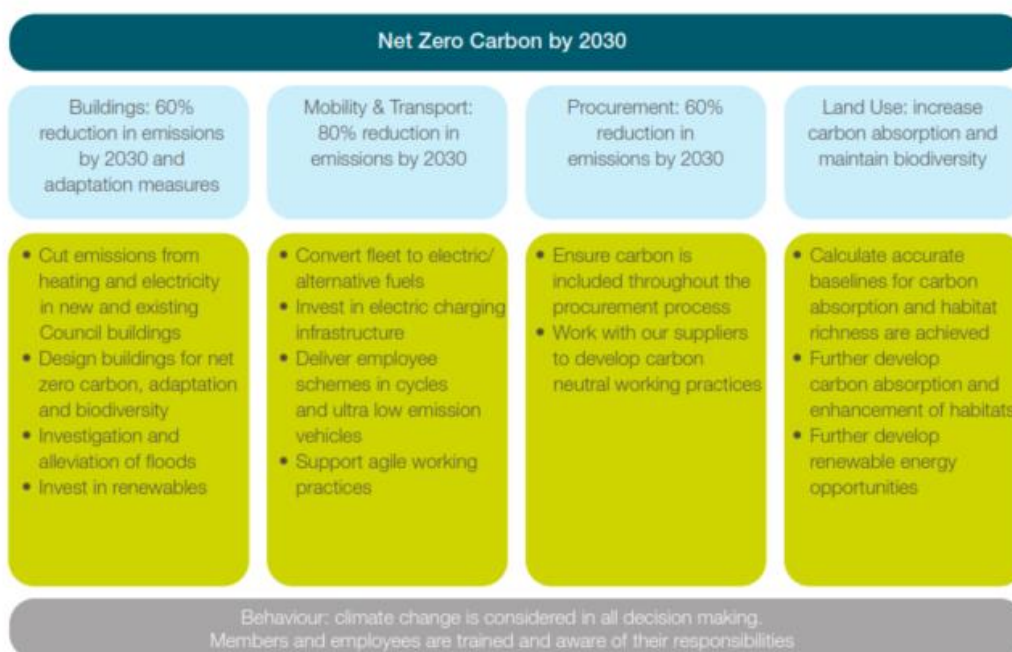
Mae'r holl themâu hyn yn cysylltu â rheoli perygl llifogydd a'r Strategaeth hon ac maent yn cael eu hystyried yn Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu'r Strategaeth hon.

Strategaeth Newid Hinsawdd Cyngor Sir y Fflint 2022 – 2030

Mae'r Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu yn gosod llwybr cychwynnol Sir y Fflint tuag at Gyngor carbon sero net erbyn 2030.

Yn 2019, datganodd Llywodraeth Cymru Argyfwng Hinsawdd yng Nghymru ac ar 30 Mehefin 2021, datganodd Senedd Cymru argyfwng natur pellach. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i leihau allyriadau carbon a rheoli a gwella bioamrywiaeth ers peth amser, ond mae pwysigrwydd y cysylltiad rhwng newid hinsawdd ac adfer natur yn dod â'r gwaith hwn i'r blaen ac felly mae'n rhaid i'r ddwy ardal gydweithio i leihau'r effaith yr ydym yn ei chael ar ein planed.

Mae Ffigur 3 yn dangos Nodau ac Amcanion Themâu Allweddol y Strategaeth.

Ffigur 3 – Nodau ac Amcanion Themâu Allweddol Strategaeth Newid Hinsawdd Cyngor Sir y Fflint.

Bydd newid hinsawdd yn effeithio ar y perygl o lifogydd yn Sir y Fflint ac felly mae rôl y Strategaeth hon yng nghyd-destun y perygl o lifogydd yn arwyddocaol.

Cynllun Rheoli Basnau Afonydd Dyfrdwy a Gorllewin Cymru 2021-2027

Dan Reoliadau Amgylchedd Dŵr (y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr) (Cymru a Lloegr) 2017, mae angen cynllun rheoli ar gyfer pob Ardal Basn Afon. Mae'r cynllun hwn, a gynhaliwyd ar y cyd rhwng CNC a'r AE, yn nodi'r amcanion ar gyfer afonydd, llynnoedd, aberoedd, dyfroedd arfordirol a dŵr daear ac yn cynnwys:

- Dosbarthiad cyrff dŵr – statws gwaelodlin pob corff dŵr.
- Amcanion statudol - ar gyfer pob elfen ansawdd ym mhob corff dŵr, gan gynnwys amcan ar gyfer y corff dŵr cyfan.
- Rhaglen o fesurau i gyflawni'r amcanion - yn cynnwys amcanion statudol ar gyfer Ardaloedd Gwarchoddedig.

Mae'r rhaglen yn gosod y camau gweithredu dros y cylch cynllunio hwn ac wrth gynllunio at y dyfodol.

Mae'r amcanion statudol fel a ganlyn:

- Atal dirywiad mewn statws.
- Cyflawni'r amcanion ar gyfer Ardaloedd Gwarchoddedig.
- Anelu at gyflawni statws/potensial cyffredinol da ar gyfer dyfroedd wyneb a dyfroedd daear.

Mae'r Afon Dyfrdwy a'r Afon Clwyd wedi'u nodi'n Ddalgylchoedd Cyfle, dwy o'r deg ardal yng Nghymru sy'n cynrychioli'r cymysgedd cryfaf o gyfleoedd ar gyfer rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy ar gyfer dŵr a chyfrannu at nodau lles.

Mae llawer o'r ardaloedd sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun Rheoli Basn Afonydd yn ymwneud â'r Strategaeth hon. Mae Amcanion 3 a 4 yn benodol yn Strategaeth hon yn ymwneud ag amcanion y Cynllun Rheoli Basn Afonydd.

Cynllun Rheoli Traethlin Gogledd-Orllewin Lloegr a Gogledd Cymru

Mae'r Cynllun Rheoli Traethlin yn ddogfen bolisi anstatudol, lefel uchel ar gyfer cynllunio rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol a fabwysiadwyd yn ffurfiol ym mis Awst 2016. Mae'n darparu asesiad ar raddfa fawr o'r peryglon sy'n gysylltiedig â phrosesau arfordirol, ac yn helpu i leihau'r peryglon hyn i bobl a'r amgylchedd drwy nodi'r polisiau mwyaf cynaliadwy ar gyfer rheoli peryglon llifogydd ac erydu arfordirol yn y tymor byr (0-20 mlynedd), y tymor canolig (20-50 mlynedd) a'r tymor hir (50-100 mlynedd). Mae Cynlluniau Rheoli Traethlin yn rhan bwysig o strategaeth Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (DEFRA) a Llywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer rheoli peryglon oherwydd llifogydd ac erydu arfordirol.

Caiff y Cynllun Rheoli Traethlin ei yrru gan bryder cenedlaethol ehangach o ran:

- Sicrhau bod y gwaith o reoli newid arfordirol yn cael ei gynnal mewn modd sy'n dangos cydweithrediad rhwng awdurdodau rheoli risg;
- Hyrwyddo dealltwriaeth o faterion rheoli arfordirol; a
- Sefydlu addasu a gwytnwch newid hinsawdd wrth lunio cynlluniau rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol.

Mae pedwar dewis polisi mewn Cynllun Rheoli Traethlin:

- **Cadw'r llinell amddiffyn bresennol** gan gynnal neu wella amddiffynfeydd yn eu safle presennol. Mae'r polisi hwn yn cynnwys y sefyllfaoedd hynny lle caiff gwaith ei gynnal o flaen yr amddiffynfeydd presennol (megis ail-lenwi'r traeth, ailadeiladu troed strwythur, adeiladu morgloddiau ar y môr ac ati) i wella neu gynnal y safon o amddiffyniad a ddarperir gan y llinell amddiffyn bresennol. Mae hefyd yn cynnwys gwaith y tu ôl i'r amddiffynfeydd presennol (megis adeiladu amddiffynfeydd eilaidd rhag llifogydd) a fyddai'n ffurfio rhan hanfodol o gynnal y system amddiffyn arfordirol bresennol.
- **Cynyddu'r llinell amddiffyn bresennol** drwy adeiladu amddiffynfeydd newydd ar ochr y môr o'r amddiffynfa bresennol. Mae defnydd y polisi hwn wedi'i gyfyngu i'r unedau polisi hynny lle mae adfer tir sylweddol yn cael ei ystyried.

- **Adlinio a reolir** gan ganiatáu i'r draethlin symud yn ôl neu ymlaen, i reoli neu gyfyngu symudiad (megis lleihau erydiad neu adeiladu amddiffynfeydd newydd ar y tir sy'n wynebu'r amddiffynfeydd gwreiddiol).
- **Dim ymyrraeth weithredol**, lle nad oes rhagor o fuddsoddi mewn gweithrediadau neu amddiffynfeydd arfordirol.

Mae mwyafrif yr Amcanion yn y Strategaeth hon yn berthnasol i ardaloedd arfordirol ac yn ymwneud ag agweddau o'r Cynllun Rheoli Traethlin.

Asesiad Canlyniadau Llifogydd Strategol Sir y Fflint (Gorffennaf 2018)

Prif bwrpas yr Asesiad yw nodi'r risgiau llifogydd strategol i gymunedau allweddol yn Sir y Fflint i gefnogi'r gwaith o baratoi Cynllun Datblygu Lleol. Mae gan Sir y Fflint rai ardaloedd sylweddol sydd mewn perygl o lifogydd llanw ac afonol, sy'n cyfateb ag ardaloedd datblygedig a phoblog iawn lle mae yna hefyd dir cyflogaeth sylweddol ac isadeiledd, megis Glannau Dyfrdwy a Basn Afon Dyfrdwy, a'r arfordir o Lannau Dyfrdwy i'r ffin sirol â Sir Ddinbych yn y gogledd, ac aneddiadau ar hyd dalgylch Afon Alyn yn cynnwys Yr Wyddgrug. Mae sawl prif anheddiad mewn perygl o lifogydd llanw a / neu afonol, yn cynnwys Talacre, Mostyn, Y Fflint, Cei Connah, Shotton, Yr Wyddgrug a nifer o aneddiadau llai.

3.2 Cydlynu ag eraill

Mae CSFF wedi ymrwymo i weithio mewn partneriaeth ag Awdurdodau Rheoli Risg (ARhR), budd-ddeiliaid a chymunedau lleol i gyflawni'r Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu yn y Strategaeth Leol hon. Mae CSFF yn ystyried dulliau yn seiliedig ar ddalgylchoedd a Rheoli Llifogydd yn Naturiol lle bo'n berthnasol ac mae wedi ymrwymo i ddarparu buddion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol ehangach yn ogystal â lleihau perygl llifogydd.

Mae'r Strategaeth hon wedi cael ei datblygu mewn cydweithrediad â phrosesau cynllunio strategol ARhR eraill. Yn ogystal â'r Cynlluniau a Strategaethau sy'n cael eu trafod isod, mae Cynllun Rheoli Draenio a Dŵr Gwastraff Dŵr Cymru 2025-2050 a Chynllun Rheoli Draenio a Dŵr Gwastraff Hafren Dyfrdwy 2025-2050 hefyd yn berthnasol i'r Strategaeth hon.

Mae'r Cynlluniau Rheoli Draenio a Dŵr Gwastraff yn darparu sail ar gyfer cynllunio gwasanaethau draenio a dŵr gwastraff dros y 25 mlynedd nesaf.

Mae Cynllun Rheoli Draenio a Dŵr Gwastraff Dŵr Cymru yn asesu lefel y risg a wynebir o newid hinsawdd, datblygu trefol, a phoblogaeth newidiol. Un o'r themâu a nodir yn y Cynllun yw 'Cyfaint dŵr - Lleihau'r risg o lifogydd i gymunedau'. Mae'r Cynllun Rheoli Draenio a Dŵr Gwastraff yn galluogi Dŵr Cymru i gydweithio ag awdurdodau lleol eraill i fynd i'r afael â heriau presennol ac yn y dyfodol.

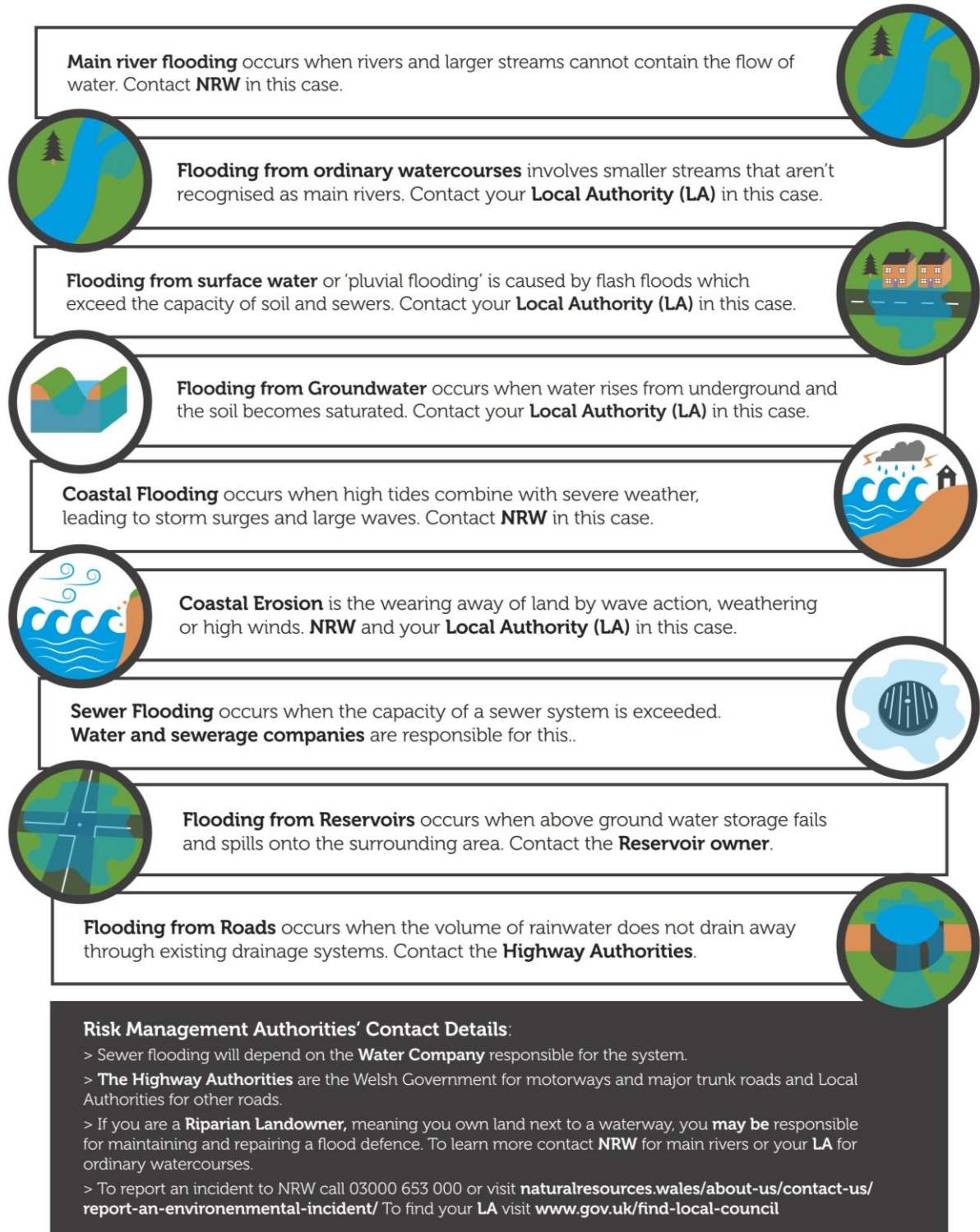
Mae Cynllun Rheoli Draenio a Dŵr Gwastraff Hafren Dyfrdwy yn nodi saith blaenoriaeth hirdymor, yn cynnwys 'Lleihau'r risg o lifogydd a llygredd' a 'Diogelu a gwella ein hamgylchedd'.

Mae CSFF yn cydnabod pwysigrwydd ymgynghoriad cyhoeddus wrth lunio'r Strategaeth hon. Mae canlyniadau gweithgareddau'r ymgynghoriad cyhoeddus wedi'u cynnwys yn Atodiad D.

4. Rolau a Chyfrifoldebau

4.1 Ffynonellau llifogydd a phwyntiau cyswllt allweddol

Daw'r ffigur isod o'r Strategaeth Genedlaethol. Mae'n crynhoi'r gwahanol fathau o lifogydd a'r pwyntiau cyswllt allweddol ym mhob achos.

Ffigur 4 – Mathau o Lifogydd a Phwyntiau Cyswllt CNC.

Tabl 2 - Awdurdodau Rheoli Risg a'r prif gyfrifoldebau yng Nghymru

Awdurdod Rheoli Peryglon	Prif Gyfrifoldebau Llifogydd yng Nghymru
Llywodraeth Cymru	Yn gosod polisi a deddfwriaeth cenedlaethol ar reoli perygl llifogydd a erydiad arfordirol; yn darparu arian; yn goruchwyllo RMAau a'r strategaeth genedlaethol.
Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC)	Yn rheoli perygl llifogydd o afonydd prif, y môr, a chronfeydd dŵr; yn rhyddhau rhybuddion llifogydd; yn cynnal ac yn gweithredu amddiffynfeydd llifogydd mawr; yn darparu mapio a chyngor ar berygl llifogydd.
Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol (LLFA)	
(Cyngor Sir neu Gyngor Bwrdeistref Sirol)	Yn rheoli perygl llifogydd o ddŵr wyneb, cwrs dŵr arferol, a dŵr daear; yn ymchwilio i achosion llifogydd sylweddol; yn cynnal cofrestriadau asedau; yn cynhyrchu strategaethau rheoli perygl llifogydd lleol.
Awdurdod Cynllunio Lleol (LPA)	Yn sicrhau bod perygl llifogydd yn cael ei ystyried mewn penderfyniadau cynllunio yn unol â'r polisi cenedlaethol (TAN15); yn gweithredu rheolaeth datblygu i osgoi datblygu anghywir mewn ardaloedd o berygl llifogydd.
Corff Cymeradwyo SuDS (SAB)	
(mewn yr Awdurdod Lleol)	Yn cymeradwyo, mabwysiadu, ac yn gorfodi Systemau Drai Cynaliadwy (SuDS) ar gyfer y rhan fwyaf o ddatblygiadau newydd; yn sicrhau bod dŵr wyneb yn cael ei reoli'n gynaliadwy cyn i adeiladu ddechrau.
Awdurdod Priffyrdd	Yn rheoli perygl llifogydd o systemau draenio priffyrdd, gan gynnwys bwgiau a draeniau ochr ffordd; yn ymateb i lifogydd sy'n effeithio ar y priffordd gyhoeddus.
Cwmnïau Dŵr a Sewerage	Yn rheoli perygl llifogydd o sewers cyhoeddus; yn cynnal ac uwchraddio seilwaith sewer; yn ymateb i achosion llifogydd sewers.

Gwybodaeth CNC ar Brif Afonydd a Chyrsiau Dŵr Cyffredin

[Cyfoeth Naturiol Cymru: Prif Afonydd a Chyrsiau Dŵr Cyffredin](#)

Mae prif afonydd fel arfer yn fwy na nentydd ac afonydd ond hefyd yn cynnwys rhai cyrsiau dŵr llai. Yng Nghymru, mae prif afonydd yn cael eu dynodi'n gyfreithiol gan Gyfoeth Naturiol Cymru.

Gelwir pob cwrs dŵr agored arall yng Nghymru yn 'gwrs dŵr cyffredin'. Mae awdurdodau lleol (fel awdurdodau llifogydd lleol arweiniol) neu Gyfoeth Naturiol Cymru (fel bwrdd draenio mewnol) yn cynnal gwaith cynnal a chadw, gwella neu adeiladu ar gysiau dŵr cyffredin yng Nghymru i reoli draenio tir.

4.2 Awdurdodau Rheoli Risg a'u swyddogaethau

Mae Awdurdodau Rheoli Risg (ARhR) ledled Cymru yn cynnwys CNC, y 22 Awdurdod Lleol, cwmnïau dŵr, a Llywodraeth Cymru. Mae angen i bob Awdurdod Rheoli Risg gyflawni nifer o ddyletswyddau statudol, fel y diffinnir dan y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr. Yn ogystal â'r dyletswyddau statudol hyn, mae'r Ddeddf yn gosod ystod o bwerau caniatol i Awdurdodau Rheoli Risg, gan alluogi iddynt ymgymryd â gweithgareddau diffiniedig os ydynt yn dymuno gwneud hynny.

Mae **Cyfoeth Naturiol Cymru** yn gyfrifol am reoli risg llifogydd o'r prif afonydd ac o'r môr, ac mae ganddo hefyd rôl o gadw trosolwg strategol dros holl waith rheoli risg llifogydd ac erydu arfordirol, ac ar gyfer rheoli diogelwch cronfeydd dŵr. Mae gan Gyfoeth Naturiol Cymru hefyd rôl allweddol yn rhoi rhybuddion i'r cyhoedd ynghylch llifogydd. Fel rheolwr Rhanbarth Draenio Cors Malltraeth, mae CNC yn gyfrifol am reoli lefelau dŵr a lleihau risg llifogydd drwy reoli a chynnal a chadw sianeli draenio, cyrsiau dŵr cyffredin, gorsafoedd pwmpio a strwythurau rheoli.

Fel Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol, mae **Cyngor Sir y Fflint (CSFf)** yn gyfrifol am arwain y gwaith o reoli risg llifogydd o'r holl ffynonellau lleol, gan gynnwys dŵr wyneb, dŵr daear a chysiau dŵr cyffredin.

Caiff rôl yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol yng Nghyngor Sir y Fflint ei harwain gan Gyfarwyddiaeth yr Amgylchedd.

Fel Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy, mae **Cyngor Sir y Fflint (CSFf)** yn gyfrifol am gymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy ac, yn eithrio safleoedd cwrtil sengl, mae ganddo ddyletswydd i fabwysiadu'r Systemau Draenio Cynaliadwy.

Fel Awdurdod Priffyrdd, mae **Cyngor Sir y Fflint (CSFf)** yn gyfrifol am reoli risg llifogydd ar ffyrdd a phriffyrdd yn yr ardal. Mae Awdurdodau Lleol yng Nghymru yn gweithredu fel awdurdodau priffyrdd mewn perthynas â ffyrdd lleol.

Fel Awdurdod Cynllunio, mae **Cyngor Sir y Fflint (CSFf)** yn cynhyrchu ac yn monitro'r Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) a phrosesau ac yn penderfynu ar geisiadau cynllunio, sy'n cynnwys ystyried asesiadau risg llifogydd. Mae'r Awdurdod Cynllunio hefyd yn gweithio ochr yn ochr â'r Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy i asesu ceisiadau cynllunio a cheisiadau draenio cyflenwol.

Mae gan **Gyngor Sir y Fflint (CSFf)** hefyd rolau mewn Cynllunio Rhag Argyfwng ac Ymateb i Llifogydd.

Dŵr Cymru (DCWW) yw'r cwmni cyflenwi dŵr a thrin gwastraff rhanbarthol sy'n gwasanaethu ardal Sir y Fflint. Mae Dŵr Cymru yn gyfrifol am risg o lifogydd o garthffosydd a phibellau wedi byrstio.

Mae **Hafren Dyfrdwy** yn gwmni dŵr a charthffosiaeth rhanbarthol sydd hefyd yn gwasanaethu rhan o ardal Sir y Fflint. Mae Hafren Dyfrdwy yn gyfrifol am risg o lifogydd o garthffosydd a phibellau wedi byrstio.

Mae **Asiantaeth Cefnfyrrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru** yn gyfrifol am reoli, cynnal a gwella'r rhwydwaith ffyrdd strategol o fewn ardal Sir y Fflint ar ran Llywodraeth Cymru.

Mae gan bob un o'r awdurdodau rheoli risg uchod y cyfrifoldebau newydd a ganlyn o dan y Ddeddf:

- Dyletswydd i gydweithredu ag awdurdodau eraill sy'n rheoli risg wrth gyflawni'r rôl sydd ganddynt o reoli risg llifogydd ac erydu arfordirol, sy'n cynnwys rhannu data a gwybodaeth am lifogydd; ac
- Awdurdod i dderbyn swyddogaethau llifogydd ac erydu arfordirol gan awdurdod arall sy'n rheoli risg, pan fydd y naill ochr a'r llall yn cytuno i hynny.

Mae cydweithredu ag awdurdodau rheoli risg eraill yn cynnwys y canlynol:

- Trafod ag awdurdodau rheoli risg eraill cyn dynodi strwythurau;
- Adrodd am ddigwyddiadau llifogydd lleol wrth Swyddog Ymchwiliadau Llifogydd CSFf bob mis;
- Adrodd ynghylch asedau llifogydd, fel y'u diffinnir drwy feini prawf cytunedig, wrth iddynt gael eu datgelu;
- Cynorthwyo gydag Adroddiadau Ymchwil Llifogydd pan fo angen;
- Darparu gwybodaeth leol am Systemau Draenio Cynaliadwy ar gyfer ceisiadau yn eu hardal;
- Sicrhau bod aelodau o'r cyhoedd yn cael eu cyfeirio at yr awdurdod neu'r sefydliad priodol; a
- Rhannu arbenigedd, data, gwybodaeth a gwybodaeth leol a chydweithio i ddeall a lleihau risg llifogydd ledled Sir y Fflint.

Mae gan bob ARhR hefyd gyfrifoldebau penodol o dan y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr sy'n cael eu disgrifio yn Atodiad C.

4.3 Rôl Budd-ddeiliaid Eraill

4.3.1 Cyfrifoldebau Dinasyddion Sir y Fflint (Busnesau, Tirfeddianwyr a Pherchnogion Eiddo)

Mae'n bwysig nodi nad yw rheoli perygl llifogydd yn gyfrifoldeb ar sefydliadau penodol yn unig. Mae gan aelwydydd, busnesau a thirfeddianwyr eu rhan i'w chwarae hefyd. Hyd yn oed pe bai'r Strategaeth hon yn cael ei llunio mewn cyfnod o gyllidebau sector cyhoeddus sylweddol, ni fyddai'r sefydliadau yn gallu atal pob achos o lifogydd neu ddatrys pob pryder. Dyna pam bod pwerau a chyfrifoldebau dinasyddion Sir y Fflint hefyd wedi'u cofnodi yn yr adran hon.

Perchnogion eiddo a busnesau sy'n gyfrifol am ddiogelu eu heiddo rhag llifogydd. Mewn rhai amgylchiadau, gallai sefydliadau neu berchnogion eiddo eraill fod yn atebol am iddynt esgeuluso eu cyfrifoldebau eu hunain, ond ceir llawer o achlysuron lle bydd llifogydd yn digwydd er bod yr holl bartion wedi cyflawni eu cyfrifoldebau. O ganlyniad i hyn, mae'n bwysig i ddeiliaid tai lle ceir risg llifogydd gymryd camau i sicrhau bod eu tŷ wedi'i ddiogelu. Gellir cymryd amryw o gamau i gynyddu gallu eich eiddo i gadw dŵr llifogydd allan a'i wneud yn fwy gwydn os daw'r dŵr hwnnw i mewn (yn fwy parod i adfer ar ôl y llifogydd).

Mae'r rhain yn cynnwys:

- Gwirio a oes risg i'ch eiddo yn sgil llifogydd o afon, o'r arfordir neu o ffynonellau llifogydd lleol.

[CNC: Gweld eich Risg Llifogydd yn ôl Cod Post](#)

[CNC: Rhybuddion Llifogydd](#)

- Sicrhau bod paratodau wedi'u gwneud ar gyfer llifogydd. Mae'r rhain yn cynnwys

cofrestru ar gyfer Rhybuddion Llifogydd CNC, cadw 'bag parod' o eitemau hanfodol a bod â chynllun i ddiffodd y cyflenwadau trydan, nwy a dŵr;

[CNC: Cofrestrwch i Dderbyn Rhybuddion Llifogydd](#)

- Cymryd camau i gadw'r dŵr allan er mwyn sicrhau bod eich tŷ wedi'i ddiogelu rhag llifogydd, naill ai drwy ddulliau parhaol fel deunydd i selio'r wal neu ddulliau dros dro fel sachau llifogydd neu lifddorau. Gweler cyfeiriadur annibynnol Tudalennau Glas y Fforwm Llifogydd Cenedlaethol: <http://www.bluepages.org.uk>
- Pan fydd llawer o bobl yn rhoi palmant dros eu gerddi blaen, gall effaith gronol hynny gynyddu cyfaint y dŵr ffo ar yr wyneb sy'n ychwanegu at y risg o lifogydd. Gweler y daflen '[Canllawiau ar osod arwyneb hydraidd gerddi blaen](#)'.
- Cymryd camau i gynyddu gwytnwch eich tŷ yn erbyn llifogydd, fel na fydd gormod o ddifrod os daw dŵr i mewn.
- Lle bo modd, prynu yswiriant rhag llifogydd, ac ystyried Flood Re. Mae Flood Re yn fenter ar y cyd rhwng y llywodraeth a'r diwydiant yswiriant ac yn gynllun ailyswiriant llifogydd sy'n darparu ailyswiriant i a) hyrwyddo fforddiadwyedd ac argaeledd yswiriant i aelwydydd y DU mewn perygl uchel o lifogydd a b) rheoli'r trosglwyddiad i brisiau yswiriant llifogydd sy'n adlewyrchu'r risg ar gyfer aelwydydd; <https://www.floodre.co.uk>
- Os gwasanaethir eich eiddo gan garthffosydd dŵr wyneb a dŵr budr ar wahân, rydych chi'n gyfrifol am drwsio unrhyw bibellau a allai fod wedi cael eu cysylltu'n anghywir. Er enghraifft, dylai dŵr budr o sinciau, baddonau, cawodydd, cyfarpar a'r toiled fynd i'r garthffos dŵr budr i gael ei drin, fel arall gall lygru cyrsiau dŵr. Dylai cwteri a gyliau casglu dŵr glaw gysylltu â'r garthffos dŵr wyneb - os yw'r rhain wedi'u cysylltu â'r garthffos dŵr budr, gall hynny achosi llifogydd o'r garthffos dŵr budr. Gweler tudalen '[Camgysylltiadau](#)' Dŵr Cymru.
- Os ydych yn berchen ar dir sy'n ffinio â chwrs dŵr, rydych yn berchennog glannau afon ac mae gennych gyfrifoldeb i ganiatáu i'r afon lifo heb rwystr na llygredd. Mae hyn yn cynnwys cynnal glannau'r sianel ac unrhyw lystyfiant fel ei bod yn glir rhag unrhyw falurion. Gweler '[Canllaw CNC i'ch Hawliau a Chyfrifoldebau Perchnogaeth Glan Afon yng Nghymru](#)': [Canllaw i'ch hawliau a chyfrifoldebau perchnogaeth glan afon yng Nghymru \(cyfoethnaturiol.cymru\)](#)

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn darparu gwybodaeth ynglŷn â beth i'w wneud er mwyn paratoi aelwydydd ar gyfer argyfyngau. Mae hyn yn cynnwys cyngor ynghylch sut i greu cynllun llifogydd a fydd yn eich helpu i benderfynu pa gamau ymarferol i'w cymryd cyn ac ar ôl llifogydd.

[Cyfoeth Naturiol Cymru / Beth i'w wneud mewn llifogydd](#)

Mae'r Fforwm Llifogydd Cenedlaethol yn elusen genedlaethol sy'n ymroddedig i gefnogi a chynrychioli cymunedau ac unigolion sy'n wynebu risg o lifogydd. Ceir manylion drwy glicio ar y ddolen gyswllt ganlynol: <http://nationalfloodforum.org.uk>

Mae gan y Fforwm Llifogydd Cenedlaethol sawl rôl:

- Helpu pobl i baratoi ar gyfer llifogydd er mwyn eu hatal neu liniaru eu heffeithiau;

- Helpu pobl i gael eu bywyd yn ôl ar ôl iddynt ddiodeff llifogydd; ac
- Ymgyrchu ar ran cymunedau lle ceir risg llifogydd a gweithio gyda'r llywodraeth ac asiantaethau er mwyn sicrhau eu bod yn datblygu safbwynt y gymuned.

4.3.2 Darparwyr Cyfleustodau ac Isadeiledd

Yn Sir y Fflint, cyfrifoldeb CSFf, CNC, Dŵr Cymru, Network Rail neu berchnogion tir preifat yw'r rhan fwyaf o'r asedau amddiffyn. Mae gan ddarparwyr cyfleustodau ac isadeiledd fel Network Rail, cwmnïau ynni a chwmnïau telathrebu hefyd rôl hanfodol i'w chwarae er mwyn rheoli risg llifogydd, oherwydd gall eu hasedau fod yn ystyriaeth bwysig wrth gynllunio ar gyfer llifogydd.

Ar ben hynny, mae'n bosibl y bydd ganddynt asedau fel ceuffosydd, y bydd angen rhannu gwybodaeth amdanynt ag awdurdodau rheoli risg llifogydd. Maent eisoes yn cynnal cynlluniau ar gyfer datblygu a chynnal y gwasanaethau a ddarperir ganddynt yn y dyfodol, ac mae'n bwysig iddynt gynnwys ystyriaeth o faterion rheoli risg llifogydd yn rhan o'r broses gynllunio hon. Bydd hyn yn sicrhau bod eu hasedau a'u systemau yn gallu gwrthsefyll risg llifogydd a risg ar hyd yr arfordir, a bod modd cynnal y lefel ofynnol o wasanaeth os ceir digwyddiad.

4.3.3 Ymgwymerwr Cronfeydd Dŵr

Dinasyddion a / neu Awdurdodau Rheoli Risg yn cynnwys CSFf, sy'n berchen ar gronfeydd dŵr neu'n eu gweithredu sydd â'r prif gyfrifoldeb dros eu diogelwch a gwaith cynnal a chadw fel ymgwymerwr cronfeydd dŵr. O dan y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr, mae'n rhaid i bob ymgwymerwr gyda chronfeydd dŵr mwy na 10,000m³ gofrestru ei gronfeydd dŵr gyda CNC a rhaid i ymgwymerwyr adrodd ynghylch unrhyw ddigwyddiadau llifogydd. Perchennog y gronfa ddŵr sy'n gyfrifol am lunio cynlluniau argyfwng ar y safle sy'n manylu ar sut y bydd perchnogion yn ymateb i fethiant posibl neu wirioneddol mewn perthynas â'r gronfa ddŵr. Mae'n rhaid i bob ymgwymerwr baratoi cynllun llifogydd ar gyfer y gronfa ddŵr. Mae'n arfer da i bob cronfa ddŵr gael cynlluniau ar y safle ac argymhellir bod perchennog pob cronfa ddŵr yn paratoi un.

4.3.4 Budd-ddeiliaid Ychwanegol

Nid yw hon yn restr gyflawn ac fe allai newid yn dibynnu ar unrhyw newid i bolisïau neu ddeddfwriaethau yn y dyfodol.

- Gwasanaethau Brys
- Fforwm Llifogydd Cenedlaethol
- Grŵp Rheoli Dŵr Wyneb a Systemau Draenio Cynaliadwy Cenedlaethol (Cymru)
- Grŵp Risg Llifogydd Rhanbarthol Gogledd Cymru
- Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr
- Fforwm Lleol Cymru Gydnerth y Gogledd
- Cymdeithasau Tai

- Cymdeithas Yswirwyr Prydain
- CADW
- Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol
- RSPB
- Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru
- Grwpiau Partneriaeth Llifogydd
- Grwpiau cymunedol lleol

4.4 Cyfrifoldebau Cyngor Sir y Fflint (CSFf)

Yn Neddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010, nodwyd Cyngor Sir y Fflint yn Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol ar gyfer yr ardal. Mae CSFf yn gyfrifol am arwain y gwaith o reoli risg llifogydd o ffynonellau lleol. Mae hyn yn cynnwys dŵr wyneb, dŵr daear a chyrsgiau dŵr cyffredin a hefyd lle ceir rhyngweithio rhwng y ffynonellau hyn a phrif afonydd neu'r môr. Mae gan CSFf hefyd rolau eraill cysylltiedig o ran cynllunio rhag argyfwng, gwasanaethau rheoleiddio a draenio ffyrdd. Trafodir y rhain yn yr adrannau canlynol.

Ar ôl i'r Ddeddf ddod i rym, dewisodd dîm rheoli CSFf Gyfarwyddiaeth yr Amgylchedd i arwain y gwaith o sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio â deddfwriaeth a sicrhau bod yr holl adrannau a'r asiantaethau allanol perthnasol yn cynorthwyo i gyflawni gofynion y Ddeddf hon. Roedd yr adran eisoes yn cyflawni dyletswyddau tebyg ac wedi ffurfio'r cysylltiadau angenrheidiol ag adrannau a chyrrff allanol eraill i gyflawni'r rôl hon. Mae gan Bennaeth Gwasanaeth Cyfarwyddiaeth yr Amgylchedd awdurdod dirprwyedig i weithredu'r Strategaeth.

4.4.1 Fel Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol

Mae'r Ddeddf Draenio Tir yn rhoi pwerau caniatool i CSFf, ac mae'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr yn nodi mai CSFf yw'r Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol ar gyfer Sir y Fflint. Yn sgil hyn, mae gan y cyngor nifer o ddyletswyddau statudol o ran goruchwyllo'r risg leol o lifogydd dŵr wyneb, dŵr daear a chyrsgiau dŵr cyffredin fel nentydd a ffosydd (gan gynnwys llynnoedd a phyllau). Mae hefyd yn rhoi nifer o bwerau caniatool i CSFf sydd yn caniatáu iddo wneud rhywbeth ond nad ydynt yn ei orfodi i wneud hynny. Diffinnir y rhain yn Nhabl 2 isod.

Tabl 3– Pwerau Statudol a Chaniataol CSFf

Pwerau Statudol	Pwerau Caniataol
<ul style="list-style-type: none"> • Arweinyddiaeth strategol³; • Cydymffurfio â'r Strategaeth Genedlaethol⁴; • Cydweithredu ag awdurdodau eraill⁵; • Cofnodi ac ymchwilio i ddigwyddiadau llifogydd⁶; • Cadw cofrestr o asedau sy'n debygol o effeithio ar risg llifogydd⁷; a • Chyfrannu at ddatblygu cynaliadwy⁸. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pwerau i ddynodi strwythurau a nodweddion sy'n effeithio ar berygl llifogydd neu erydiad arfordirol; • Pwerau i ofyn am wybodaeth; • Ymestyn pwerau i ymgymryd â gwaith sy'n cynnwys camau rheoli risg ehangach; a'r • Gallu i achosi llifogydd neu erydu arfordirol o dan rai amodau.

Mae nifer o Awdurdodau Lleol yng Nghymru hefyd wedi'u dynodi'n awdurdodau rheoli risg erydu arfordirol o dan Ddeddf Amddiffyn y Glannau 1949, gan roi cyfrifoldeb penodol iddynt yn gysylltiedig ag erydu arfordirol ac amddiffyn yr arfordir. Awdurdodau Amddiffyn yr Arfordir yw'r enw ffurfiol ar yr awdurdodau hyn ond fe'u gelwir hefyd yn Awdurdodau Lleol Arfordirol neu'n Awdurdodau Morol, ac maent yn cadw eu pwerau caniataol cyfredol mewn perthynas â rheoli risg erydu arfordirol.

Ceir eglurhad ynglŷn â rhai o'r dyletswyddau a'r pwerau hyn, y mae angen disgrifiad manylach ohonynt, yn yr adran ganlynol.

4.4.1.1 Arweinyddiaeth Strategol

Mae CSFf yn gyfrifol am gydlynu a goruchwyllo'r gwaith o Reoli Risg Llifogydd ac Erydu Arfordirol o ddydd i ddydd. Mae hyn yn cynnwys datblygu'r Strategaeth hon a fydd yn gosod dull CSFf o ran delio gyda llifogydd a nodir dan y Ddeddf. Mae hefyd yn golygu sicrhau bod yr holl awdurdodau risg llifogydd yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau, ac yn monitro cynnydd a gweithgarwch yr holl sefydliadau sy'n ymwneud â'r gwaith, ac yn cyfathrebu â'r cyhoedd a rhwng sefydliadau.

4.4.1.2 Cofnodi Digwyddiadau Llifogydd

Er mwyn cyfansoddi'r darlun cywir o risg llifogydd ledled Sir y Fflint, mae angen casglu gwybodaeth sy'n ymwneud â digwyddiadau llifogydd a geir ledled y Sir.

O dan Adran 19 y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr, mae gan Awdurdodau Llifogydd Lleol Arweiniol ddyletswydd i gofnodi pob ffynhonnell mewn digwyddiadau llifogydd sylweddol. Ni cheir diffiniad cenedlaethol o 'sylweddol', felly yr Awdurdod sydd i benderfynu a ddylid cofnodi llifogydd.

³Adran 10(1) Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010

⁴Adran 10(5) Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010

⁵Adran 13 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010

⁶Adran 19 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010

⁷Adran 21 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010

⁸Adran 27 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010

Mae CSFf yn cynnig gosod safon ar gyfer cofnodi ac asesu pob digwyddiad llifogydd hysbys sy'n digwydd yn y sir. Bydd ymchwiliad manwl yn cael ei gynnal pan fydd rhai meini prawf yn cael eu bodloni, ac fe geir eglurhad manylach ynghylch hyn yn yr adran nesaf.

Mae CSFf yn cynnig cofnodi a rheoli'r holl ymchwiliadau draenio yn y dyfodol a geir ar draws y sir, drwy eu mewnfario i gronfa ddata. O gyfuno hyn â'r gwaith i fapio'r risg llifogydd yn y sir yn y dyfodol, bydd y cofnodion hanesyddol yn gymorth i roi darlun o'r ardaloedd lle mae'r risg llifogydd ar ei uchaf yn Sir y Fflint.

Nod CSFf yw cael gwybodaeth gynhwysfawr am yr achosion o lifogydd sy'n digwydd ledled Sir y Fflint, ac er mwyn gwneud hyn rydym yn annog y cyhoedd i ddefnyddio gwefan y Cyngor i ddarparu gwybodaeth berthnasol.

Er mwyn creu cofnodion cyson a chywir am lifogydd lleol yn Sir y Fflint, mae arnom angen cymaint o wybodaeth ag sy'n bosibl gan unigolion, busnesau a budd-ddeiliaid am lifogydd hanesyddol a llifogydd diweddar.

Os byddwch yn ymwybodol o lifogydd yn eich ardal, cysylltwch â Rhybuddion Llifogydd ar 0345 988 1188 neu Canolfan Gyswllt y Gwasanaethau Stryd ar 01352 701234 a darparwch y wybodaeth ganlynol.

- Eich enw a'ch manylion cyswllt;
- Dyddiad y llifogydd;
- Lleoliad y llifogydd (cyfeiriadau map eu gyfeiriad union);
- Hyd y llifogydd;
- Dyfnder y llifogydd ar eu gwaethaf;
- O ble ddaeth y dŵr? e.e. afon yn gorlifo;
- Beth oedd y tywydd cyn y llifogydd, y glawiad os yw'n hysbys;
- A aeth dŵr i mewn i eiddo? Pa eiddo?
- Pa ddifrod a achoswyd gan y llifogydd? e.e. rhwystr ar y ffordd am rai oriau;
- A gymerwyd unrhyw gamau ar y pryd i leihau'r risg llifogydd? e.e. llifddorau;
- Unrhyw wybodaeth berthnasol arall;
- Ffotograffau a fideos o'r llifogydd a'r difrod ar ôl y llifogydd.

4.4.1.3 Ymchwilio i Ddigwyddiadau Llifogydd

Mae'n ddyletswydd ar yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol i ymchwilio i ddigwyddiadau llifogydd y mae'n eu hystyried yn angenrheidiol neu'n briodol dan adran 19 y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr. Mae honno'n nodi:

“(1) Wrth ddod yn ymwybodol o lifogydd yn ei ardal, mae'n rhaid i awdurdod llifogydd lleol arweiniol, i'r graddau a bennir yn briodol ganddo, ymchwilio -

..... (a) pa awdurdodau rheoli risg sydd â swyddogaethau rheoli risg llifogydd perthnasol, ac

(b) a yw pob un o'r awdurdodau rheoli risg hynny wedi arfer, neu'n cynnig arfer, y swyddogaethau hynny mewn ymateb i'r llifogydd."

Nod yr ymchwiliadau llifogydd yw casglu'r holl wybodaeth ddefnyddiol ynghyd mewn un man, gan ein galluogi i ddeall sefyllfaoedd, amlinellu achosion posibl llifogydd a datrysiadau posibl ar gyfer y tymor hir, ac amddiffyn pobl a'u cartrefi rhag llifogydd. Bydd argymhellion pellach hefyd yn cael eu gwneud i amlygu camau gweithredu posibl ar gyfer rheoli risg llifogydd. Bydd yr adroddiadau hyn yn darparu dealltwriaeth glir o sefyllfaoedd llifogydd, ond nid yw'r ddyletswydd i ymchwilio yn rhoi unrhyw sicrwydd y bydd problemau yn cael eu datrys ac ni all orfodi awdurdodau eraill i weithredu.

Trothwyon Ymchwilio Llifogydd

Mae gan yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol ddyletswydd i gofnodi ffynhonnell pob digwyddiad llifogydd sylweddol. Ni cheir diffiniad cenedlaethol o 'sylweddol', felly yr Awdurdod sydd i benderfynu a ddylid cofnodi llifogydd.

Yn Sir y Fflint, bydd Adroddiadau Ymchwil Llifogydd yn cael eu paratoi os yw dros 20 eiddo yn dioddef llifogydd, ar yr amod bod yr eiddo a effeithir o fewn yr un lleoliad daearyddol neu yn agos iawn at ei gilydd. Gall yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol ddewis i gynnal Adroddiadau Ymchwil Llifogydd ar gyfer llai o eiddo yn ôl eu disgrisiwn.

Gall yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol ddewis cynnal ymchwiliad llifogydd ar gyfer digwyddiadau llifogydd sydd heb effeithio ar du mewn eiddo. Mae hyn yn amodol ar risg llifogydd lleol hysbys neu oblygiadau llifogydd posibl i isadeiledd hanfodol megis ysbytai. Yn amodol ar ddiweddariadau polisi LIC, efallai y bydd angen i'r Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol ail werthuso eu gweithdrefn AYLI.

Bydd ymchwiliad llifogydd yn cynnwys ymgynghoriad â'r awdurdodau rheoli risg perthnasol, tirfeddianwyr a sefydliadau preifat cysylltiedig, y bydd disgwyl iddynt oll gydweithredu a chynnig sylwadau.

Mae 3 cham i ymchwiliadau i ddigwyddiadau llifogydd a materion draenio tir yn Sir y Fflint:

Cam 1: Cynnal asesiad cychwynnol; gan gynnwys archwiliad o'r safle er mwyn canfod beth yw'r broblem;

Cam 2: Cynnal ymchwiliad manwl (Adroddiad Ymchwil Llifogydd) i nodi ffynhonnell y llifogydd, faint o eiddo y mae hyn wedi effeithio arnynt, a pha dasgau y gellir eu cyflawni i atal hyn rhag digwydd eto. Bydd yr adroddiad hwn yn cael ei gyhoeddi.

Cam 3: Lle bo'n briodol, gwneud cais am gyllid i asesu, dylunio a/neu ystyried gosod / addasu mesurau lliniaru llifogydd.

Cam 1 - Ymchwiliad cychwynnol

Cyn gynted ag y bydd digwyddiad llifogydd neu broblem draenio wedi'i hadrodd a'i chofnodi, os nodwyd mai Sir y Fflint yw'r awdurdod cyfrifol, bydd archwiliad safle'n cael ei gynnal er

mwyn canfod beth yw graddau ac achos y broblem.

Pan gynhelir archwiliad safle, canfyddir pa awdurdod sy'n ymwneud â'r digwyddiad llifogydd, ac amlinellir cyfrifoldeb yr awdurdod hwnnw. Bydd CSFf yn cofnodi pob achos o lifogydd sy'n digwydd o fewn y sir yn defnyddio Adroddiad Archwilio Safle a nodiadau swyddog. Yna bydd y System Rheoli Asedau yn cael ei diweddarau gyda'r wybodaeth hon.

Os cafwyd adroddiad am lifogydd mewnol a gafwyd hefyd yn yr un lleoliad yn y gorffennol, mae angen rhoi blaenoriaeth i'r ymchwiliad, a bydd Cam 1 a 2 yn cael eu cwblhau ar yr un pryd.

Cam 2 - Ymchwiliad manwl

Ar gyfer ymchwiliadau Cam 2, bydd angen Adroddiad Ymchwil Llifogydd, sy'n anelu i gasglu'r holl wybodaeth ddefnyddiol ynghyd mewn un man i ddarparu dealltwriaeth o'r digwyddiad ac amlinellu'r hyn a allai fod wedi achosi'r llifogydd. Bydd yr adroddiad hefyd yn nodi pa awdurdod arall ddylai fod yn gysylltiedig, yn cynnwys cyfrifoldeb am y digwyddiad llifogydd a nodi mesurau atal posibl neu ddatrysiadau posibl ar gyfer y tymor hir.

Bwriedir cyhoeddi'r Adroddiad Ymchwil Llifogydd cyn pen 6 mis ar ôl adrodd wrth CSFf am ddigwyddiad llifogydd cymwys. Fodd bynnag, bydd angen ymestyn y raddfa amser mewn rhai achosion (e.e. os ceir llifogydd eang ledled y sir neu broblemau gydag adnoddau).

Yn ystod llifogydd eang, bydd y dull ar gyfer blaenoriaethu ymchwiliadau llifogydd yn cael ei flaenoriaethu; yn bennaf gan roi ystyriaeth i'r nodweddion llifogydd canlynol:

- Sawl eiddo yr aeth llifogydd i mewn iddo; ac
- Amllder llifogydd yn seiliedig ar gofnodion hanesyddol o'r 10 mlynedd diwethaf gan ystyried dwysedd stormydd dros y cyfnod.

Ar ôl iddynt gael eu cwblhau, bydd yr holl Adroddiadau Ymchwil Llifogydd yn cael eu cyhoeddi ar wefan CSFf yn <http://www.siryfflint.gov.uk>.

Cam 3 - Cais am Gyllid

Pwrpas cam tri yw nodi os yw unrhyw un o'r datrysiadau hirdymor posibl yng Ngham 2 yn ymarferol fel prosiectau lliniaru yn y dyfodol.

Os yw digwyddiad llifogydd wedi effeithio ar sawl eiddo, llwybr cludiant mawr ac isadeiledol hanfodol a / neu lle bo'n debygol o ddigwydd eto, dechreuir ymchwiliad Cam 3 i wneud cais am gyllid llywodraeth Cymru a CSFf. Gwneir hyn yn ôl disgrisiwn yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol.

Bydd cyllid ar gael ar gyfer gwaith gwella ar raddfa fach, achosion busnes, cynlluniau peilot perygl llifogydd (megis Rheoli Llifogydd yn Naturiol), dyluniadau'r cynllun, neu waith adeiladu.

4.4.1.4 Cofrestr o Asedau Risg Llifogydd

Mae Adran 21 y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr yn rhoi dyletswydd ar Awdurdodau Llifogydd Lleol Arweiniol i sefydlu a chynnal cofrestr o strwythurau a nodweddion sydd, ym marn yr awdurdod, yn debygol o gael effaith sylweddol ar risg llifogydd yn ei ardal. Dylai'r gofrestr gynnwys gwybodaeth am berchnogaeth a chyflwr y strwythur.

Ased yng nghyd-destun rheoli risg llifogydd yw strwythur artifisial neu naturiol sy'n gweithio

fel amddiffynfa lifogydd neu'n rhan o system ddraenio neu nodwedd arall yr ystyrir ei bod yn debygol o gael effaith sylweddol ar risg llifogydd. Gallai hyn olygu sgrin atal ysbwriel, ceuffos, gorsaf bwmpio, waliau neu lannau sianel afon ac ati.

Mae'n ofynnol i Gyngor Sir y Fflint gadw cofrestr asedau o strwythurau neu nodweddion ac sydd, yn nhyb y Cyngor, yn cael effaith sylweddol ar risg llifogydd lleol. Bydd y gofrestr ar gael i'w harchwilio gan y cyhoedd ar unrhyw adeg resymol.

Bydd y gofrestr ar ffurf cronfa ddata fyw, a fydd yn cael ei diweddarau'n gyson yn sgil digwyddiadau llifogydd, ymchwiliadau llifogydd a newidiadau i isadeiledd. Bydd asedau draenio cynaliadwy newydd yn cael eu cofrestru a bydd modd casglu data asedau drwy astudiaethau draenio lleol. Blaenoriaethir y gwaith o gofnodi asedau yn ôl lleoliad yr ased dan sylw; defnyddir mapiau risg llifogydd yn y dyfodol ac ardaloedd risg llifogydd hysbys o'r Asesiad Risg Llifogydd Cychwynnol i ddadansoddi arwyddocâd pob ased risg llifogydd. Bydd bregusrwydd yr hyn sydd o amgylch yr ased hefyd yn cael ei ystyried wrth ganfod beth fyddai'r canlyniadau pe bai'r ased hwnnw'n methu.

Bydd angen archwilio a chynnal asedau er mwyn atal unrhyw fethiant a allai achosi llifogydd. Cafwyd cryn ddryswch yn aml yn y gorffennol ynghylch perchnogaeth a'r sawl sy'n gyfrifol am gynnal asedau risg llifogydd lleol. Mae'n debygol bod hyn yn sgil y ffaith bod isadeiledd draenio lleol fel arfer wedi'i guddio o dan y ddaear neu ar hyd terfynau tir, lle nad yw tirlfeddianwyr naill ai'n sylweddoli neu'n cydnabod bod ganddynt unrhyw gyfrifoldeb.

Yn Sir y Fflint, gall CSFf, Network Rail neu berchnogion tir preifat fod yn gyfrifol am asedau amddiffyn yr arfordir. Dim ond cyfrifoldeb i amddiffyn y rheilffordd sydd gan Network Rail, er bod eu hamddiffynfeydd i bob pwrpas yn amddiffyn eiddo ac isadeiledd priffyrdd. Mae gan Gyfoeth Naturiol Cymru amddiffynfeydd ac argloddiau ar Afon Dyfrdwy sy'n amddiffyn rhag y llanw.

Mae Cyngor Sir y Fflint wedi creu cofrestr o'r holl wybodaeth bresennol ar strwythurau sy'n debygol o gael effaith sylweddol ar berygl llifogydd. Mae'r asedau hyn yn cynnwys:

- Amddiffynfeydd arfordirol;
- Cyrsiau dŵr cyffredin ar dir sy'n eiddo i CSFf;
- Asedau afonol ar dir preifat;
- Amddiffynfeydd symudol;
- Cynlluniau Systemau Draenio Cynaliadwy;
- Cynlluniau Rheoli Llifogydd yn Naturiol;
- Amserlenni cynnal a chadw;
- Gorsafoedd pwmpio a dyfeisiau rheoli mecanyddol;
- Asedau rheoli risg llifogydd eraill.

Bydd CSFf yn datblygu ffurflen archwilio safonol i'w chwblhau bob tro y cynhelir gwaith archwilio neu gynnal a chadw. Dyma enghraifft o sut y bydd pob ased yn cael ei asesu:

Cam 1: Adolygu'r holl wybodaeth bresennol am ased a'i throsglwyddo i'r System Rheoli Asedau;

Cam 2: Cynnal arolwg gweledol o bob ased er mwyn canfod beth yw'r dimensiynau, cyflwr y

strwythur, y deunyddiau a'r gosodiad;

Cam 3: Cadarnhau pwy sy'n gyfrifol am bob ased drwy gynnal chwiliadau tir a thrafod gwaith cynnal gyda'r tîrfeddiannwr;

Cam 4: Cynnal asesiad risg ar gyfer pob ased;

Cam 5: Ystyried unrhyw waith gwella sydd ei angen ar gyfer pob ased; a

Cam 6: Datblygu cynllun cynnal a chadw priodol ar gyfer pob ased.

Bydd y gofrestr yn cael ei chyhoeddi ar wefan CSFf: <http://www.flintshire.gov.uk>.

4.4.1.5 Datblygu Cynaliadwy

Mae gan CSFf ddyletswydd i gyfrannu tuag at sicrhau datblygu cynaliadwy wrth gyflawni swyddogaethau rheoli risg llifogydd neu erydu arfordirol, a rhoi sylw i ganllawiau Gweinidogion Cymru ar y testun hwn.

Trafodir datblygu cynaliadwy yn y Strategaeth Genedlaethol (2020) yng nghyd-destun Cynllunio a Systemau Draenio Cynaliadwy.

4.4.1.6 Dynodi Asedau

Mae Atodlen 1 y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 yn gosod y pwerau cyfreithiol i fynd i'r afael a lleihau'r risg o addasu neu dynnu strwythurau a nodweddion ar dir preifat sy'n cyfrannu at reoli risg llifogydd neu erydu arfordirol. Mae'r atodlen yn cynnwys yr amodau canlynol:

- Mae'n rhaid i'r awdurdod dynodi fod â swyddogaethau rheoli perygl llifogydd neu erydu arfordirol ar gyfer y risg dan sylw.
- Ni all y strwythur neu'r nodwedd gael ei ddynodi gan awdurdod arall at ddibenion yr amserlen.
- Ni all perchennog y strwythur neu nodwedd fod yn awdurdod dynodi.

Mae CSFf a Chyfoeth Naturiol Cymru yn 'awdurdodau dynodi'. Hynny yw, mae ganddynt y pwerau caniatol i 'ddynodi' nodweddion neu strwythurau sydd yn eu tyb hwy'n effeithio ar risg llifogydd, ac nad ydynt yn eiddo i'r Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol neu Gyfoeth Naturiol Cymru.

Os caiff ased ei 'ddynodi', ni chaiff ei berchennog addasu, tynnu ymaith na chyfnwidd strwythur na nodwedd heb gael caniatâd yr awdurdod rheoli risg sydd wedi dynodi'r ased. Pwrpas dynodi asedau rheoli risg llifogydd yw eu diogelu rhag gwaith sydd heb ei wirio a allai gynyddu'r risg o lifogydd yn yr ardal.

Ni fydd dynodi nodweddion neu strwythurau yn weithred a gyflawnir yn rheolaidd, ond pan geir pryderon ynghylch yr ased dan sylw.

Sylwer: Nid yw dynodi ased yn golygu bod dyletswydd ar unrhyw un i'w gadw yn ei gyflwr

presennol.

4.4.1.7 Rhoi caniatâd ar gyfer gwaith ar Gyrsiau Dŵr Cyffredin

Mae CSFf yn gyfrifol am reoleiddio ynghylch cyrsiau dŵr cyffredin. Mae hyn yn cynnwys rhoi caniatâd ar gyfer unrhyw newidiadau i gyrsiau dŵr cyffredin a allai rwystro neu newid llif y dŵr ar gwrs dŵr cyffredin, a chymryd camau gorfodi i unioni gwaith anghyfreithlon a gwaith a allai ddirodi cwrs dŵr. Cyflawnwyd y rôl hon gan Asiantaeth yr Amgylchedd yn y gorffennol ond mae wedi cael ei throsglwyddo i'r Awdurdodau Llifogydd Lleol Arweiniol i alluogi iddynt roi eu rolau a'u cyfrifoldebau newydd ar waith mewn perthynas â risg llifogydd lleol. Mae CNC yn dal i gadw eu cyfrifoldeb am roi caniatâd ar gyfer gwaith ar brif afonydd.

Os yw perchnogion glannau afon neu gyrff eraill yn dymuno cau cwrs dŵr cyffredin neu osod unrhyw rwystr arno, bydd angen caniatâd ar gyfer hynny. Pwrpas rheoleiddio cyrsiau dŵr cyffredin yw rheoli gweithgarwch a allai gael effaith andwyol ar lifogydd.

Mae'n hanfodol bod unrhyw un sy'n bwriadu cyflawni gwaith mewn, dros, o dan neu wrth ymyl cwrs dŵr neu amddiffynfeydd rhag llifogydd (gan gynnwys amddiffynfeydd môr), yn cael y caniatâd angenrheidiol cyn dechrau'r gwaith, boed y gwaith hwnnw'n waith dros dro neu barhaol.

Anogir perchnogion glannau afon i gysylltu â'r Cyngor i drafod unrhyw gynigion a bydd ffurflenni cais caniatâd yn cael eu darparu.

4.4.2 CSFf fel Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy

Mae systemau draenio cynaliadwy (SDCau) yn cynrychioli newid dull o gymharu â draeniau confensiynol a oedd yn anelu i symud dŵr cyn gynted â phosibl oddi wrth ddatblygiad, gan achosi i gyrsiau dŵr ymhellach i lawr yr afon orlifo gyda'r posibilrwydd o achosi llifogydd. Dyma'r egwyddorion allweddol sy'n dylanwadu ar gynllun a dyluniad Systemau Draenio Cynaliadwy:

- Casglu a defnyddio'r glaw yn agos at y man mae'n disgyn;
- Caniatáu i'r ddaear amsugno'r dŵr (treiddiad);
- Storio dŵr ffo a'i ryddhau'n raddol (gwanhau);
- Symud dŵr yn raddol ar yr wyneb (cludo);
- Hidlo llygryddion o'r dŵr; a
- Chaniatáu i waddod setlo drwy reoli llif y dŵr⁹.

Mae Systemau Draenio Cynaliadwy hefyd yn gyfle i sicrhau y rhoddir yr un pwysigrwydd i ystyriaethau amwynder a bioamrywiaeth â rheoli cyfeintiau dŵr.

Mae Atodlen 3 y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 yn rhoi rôl Corff Cymeradwyo SDCau i Gyngor Sir y Fflint ar gyfer y sir. Caiff proses gymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy ei chynnwys yn rhan o'r broses gynllunio; gan ddechrau'r trafodaethau ynghylch hynny mor

---

⁹ www.susdrain.org

gynnar ag sy'n bosibl.

Mae'r Corff Cymeradwyo SDCau yn swyddogaeth statudol a gynigir gan yr awdurdod lleol i sicrhau fod cynigion draenio ar gyfer pob datblygiad newydd o fwy nac 1 tŷ neu lle bod yr arwynebedd adeiladu yn 100m² neu fwy wedi eu dylunio a'u hadeiladu yn unol â'r safonau cenedlaethol ar gyfer draenio cynaliadwy a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru.

Mae rolau'r Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy yn cynnwys:

- Gwerthuso a chymeradwyo ceisiadau draenio ar gyfer datblygiadau newydd lle mae goblygiadau draenio i'r gwaith adeiladu;
- Mabwysiadu a chynnal systemau draenio dŵr wyneb cynaliadwy yn unol ag Adran 17 Atodlen 3 (Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr);
- Meddu ar bwerau archwilio a gorfodaeth; a
- Defnyddio pwerau disgrisiwn i gynnig cyngor cyn ymgeisio anstatudol.

Lle bo'n berthnasol, yr ymgynghorai statudol yw; Dŵr Cymru, CNC (hefyd y Bwrdd Draenio Mewnol), yr Awdurdod Priffyrdd Lleol, a Glandŵr Cymru.

4.4.2.1 Mabwysiadu Systemau Draenio Cynaliadwy

Bydd y Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy yn mabwysiadu system ddraenio sy'n bodloni'r amodau canlynol:

- Bod y system ddraenio wedi cael ei hadeiladu yn unol â chynigion a gymeradwywyd o dan baragraff 7 Atodlen 3 y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010.
- Bod y system ddraenio wedi ei hadeiladu ac yn gweithredu yn unol â'r cynigion a gymeradwywyd.
- Bod y Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy yn gallu cyflwyno neu wedi cyflwyno tystysgrif dan baragraff 12(2) o Atodlen 3 y Ddeddf Rheoli Dŵr a Llifogydd 2010.
- Bod y system ddraenio yn system ddraenio gynaliadwy, fel y diffinnir gan reoliadau a wnaed gan y Gweinidog.

Nid yw'r ddyletswydd fabwysiadu'n berthnasol i system ddraenio sydd wedi'i dylunio i ddarparu draenio ar gyfer un eiddo yn unig.

Nid yw'r ddyletswydd fabwysiadu'n berthnasol i unrhyw ran o system ddraenio sy'n ffordd a gynhelir yn gyhoeddus. Bydd Systemau Draenio Cynaliadwy yn draenio ffyrdd cyhoeddus yn cael eu mabwysiadu gan yr Awdurdod Priffyrdd.

Gweler gwybodaeth bellach am CSFf fel Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy yma: [Systemau Draenio Cynaliadwy \(siryfflint.gov.uk\)](http://siryfflint.gov.uk)

4.4.3 CSFf fel Awdurdod Priffyrdd

Yn ogystal ag arwain ar ddarparu gofynion y Ddeddf, Gwasanaethau Stryd Cyngor Sir y Fflint yw'r adran sy'n gyfrifol am y rhwydwaith o ffyrdd nad ydynt yn gefnffyrdd yng Nghyngor Sir y Fflint. Mae Llywodraeth Cymru'n gyfrifol am gefnffyrdd a thraffyrdd yng Nghymru a gynhelir

gan Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru yn Sir y Fflint ar ran Llywodraeth Cymru.

Mae'r holl Awdurdodau Priffyrdd yn Awdurdodau Rheoli Risg yn ôl y Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr a rhaid iddynt gadw at yr holl gyfrifoldebau a orfodir ar awdurdodau rheoli risg. Mae dyletswydd i gydweithio gydag awdurdodau rheoli risg eraill i ymgymryd â swyddogaethau Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol o awdurdod rheoli risg eraill pan gytunwyd hynny gan y ddwy ochr.

Yn ogystal â'u cyfrifoldeb fel awdurdod rheoli risg, mae gan awdurdodau priffyrdd gyfrifoldebau pellach hefyd:

4.4.3.1 Cyfrifoldeb i Gynnal y Priffyrdd

O dan y Ddeddf Priffyrdd 1980, mae gan yr Awdurdod Priffyrdd ddyletswydd i gynnal y briffordd ac fel rhan o'r ddyletswydd hon, mae ffyrdd a phontydd yn cael eu harchwilio a'u cynnal a'u cadw'n rheolaidd. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod systemau draenio Priffyrdd yn glir a, lle bo'n rhesymol ymarferol, bod rhwystrau a achosir gan lifogydd ar y briffordd yn cael eu cynnal. Bydd sgil-gynhyrchion, sy'n rhydd o lygryddion, o ganlyniad i waith cynnal a chadw ffosydd yn cael eu dyddodi ar ymylon priffyrdd. Mae hyn yn lleihau'r angen am drosglwyddiad gwastraff costus a phwysau ar safleoedd tirlenwi. Felly, caniatáu i'r Awdurdod wneud y mwyaf o'r rhaglen ar waith ffosydd gyda'r gyllideb sydd ar gael ac felly, lleihau'r risgiau o lifogydd i briffyrdd ac eiddo.

4.4.3.2 Mabwysiadu Systemau Draenio Cynaliadwy

Ar hyn o bryd, mae gan Awdurdodau Priffyrdd y pŵer i fabwysiadu Systemau Draenio Cynaliadwy sy'n gwasanaethu'r briffordd drwy Adran 38 y Ddeddf Priffyrdd, ond nid oes rhwymedigaeth arnynt i wneud hynny. O dan y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr, mae'n ofynnol i Awdurdodau Priffyrdd fabwysiadu unrhyw Systemau Draenio Cynaliadwy a gymeradwyir gan y Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy, sydd wedi'u lleoli ar ffiniau priffyrdd ac sy'n gwasanaethu'r briffordd a ffyrdd ystâd.

4.4.3.3 Pwerau i Gyflawni Gwaith

Gall yr Awdurdod Priffyrdd gyflawni gwaith a ystyrir ganddo'n angenrheidiol i ddiogelu'r briffordd rhag llifogydd. Gall y gwaith hwn fod ar y briffordd neu ar dir a gaffaelwyd gan yr awdurdod priffyrdd i'r diben hwnnw wrth arfer ei bwerau priffyrdd a chaffael. Gall Awdurdodau Priffyrdd wyro rhannau o gwrs dŵr neu wneud unrhyw waith arall ar unrhyw fath o gwrs dŵr os oes angen hynny er mwyn adeiladu, gwella neu addasu'r briffordd, neu er mwyn darparu mynedfa newydd i unrhyw eiddo o briffordd.

4.4.3.4 Ymateb i Argyfwng Llifogydd

Mewn argyfwng neu ddigwyddiad graddfa fawr, bydd Awdurdod Priffyrdd Sir y Fflint yn anelu i ddarparu:

- Ffordd o gludo pobl drwy eu cysylltiadau â'r gweithredwyr bysus, bysus moethus a thacsis lleol a'r fflyd fewnol er mwyn cynorthwyo gyda'r gwaith gwacáu a helpu pobl sydd wedi

goroesi ac sydd heb eu hanafu mewn digwyddiad mawr i deithio o leoliad y digwyddiad adref neu i fan diogel; a

- Chymorth wrth reoli'r rhwydwaith cludiant i adfer llif y traffig os bydd angen gwacáu, neu i wro llif y traffig oddi wrth ardal digwyddiad. Mae hyn yn cynnwys darparu offer fel rhwystrau, conau ac arwyddion a sefydlu a marcio gwyradau (darperir y gwasanaeth hwn gan Contractwyr Gwaith ar y cyd â'r Heddlu) a newid rheolyddion goleuadau traffig i wella llif y traffig.

4.4.4 CSFf fel Awdurdod Cynllunio

Mae swyddogaethau Awdurdod Cynllunio CSFf mewn perthynas â risg llifogydd yn cynnwys llunio a monitro Cynllun Datblygu Lleol a phrosesu a gwneud penderfyniadau ynghylch ceisiadau cynllunio, sy'n cynnwys ystyried asesiadau risg llifogydd.

Ceir nifer o Bapurau Cefndir a dogfennau Canllawiau Cynllunio Atodol i gefnogi'r CDLI. Ar gyfer yr holl ddyraniadau tir yn y CDLI, ymgynghorir â chyrff statudol. Mae sylwadau CNC ac adran 'Rheoleiddio a Datblygiad Economaidd' y Cyngor (yn cynnwys Cefn Gwlad a'r Amgylchedd) mewn perthynas â pherygl llifogydd yn cael eu hystyried wrth asesu datblygiadau ac wrth benderfynu a ddylid dyrannu safleoedd ai peidio.

Mae'r Awdurdod Cynllunio yn effeithio ar Reoli Risg Llifogydd yn y ffyrdd canlynol:

- Ysgrifennu'r polisi yn y CDLI ynghylch materion SDCau;
- Rhoi mewnbyn i gynlluniau'r adran 'Rheoleiddio a Datblygu Economaidd' megis y Cynllun Rheoli Traethlin;
- Nodi cysylltiadau a dyraniadau defnydd tir posibl fel rhan o ystyriaeth y CDLI o risg llifogydd;
- Asesu gwaith lliniaru llifogydd; ac
- Ymateb fel gwasanaeth i LIC neu CNC mewn ymgynghoriadau ynghylch materion llifogydd.

Mae'r Awdurdod Cynllunio hefyd yn gweithio ochr yn ochr â'r Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy i asesu ceisiadau cynllunio a cheisiadau draenio cyflenwol.

Wrth ystyried materion llifogydd er mwyn creu Cynlluniau Lleol, mae angen i'r Awdurdod Cynllunio wneud y canlynol:

- Llunio Asesiad Risg Llifogydd Strategol. Dylai hyn gynnwys ystyriaeth o faterion risg llifogydd lleol yn ogystal â llifogydd o afonydd a llifogydd arfordirol. Lle bo Ardaloedd Draenio Critigol wedi'u nodi, bydd angen cynnwys y rhain;
- Datblygu CDLI sy'n rhoi ystyriaeth ofalus i risgiau llifogydd ac erydu arfordirol. Dogfen gynllunio statudol yw hon y gellir ei defnyddio i reoli datblygu amhriodol ar y gorlifdir. Dylai'r CDLI felly gefnogi'r Asesiad Risg Llifogydd Strategol, yr Asesiad Risg Llifogydd Cychwynnol a'r Cynllun Rheoli Dŵr Wyneb (lle bo'n berthnasol). Dylai hyn alluogi'r CDLI i asesu a chofnodi'r risgiau llifogydd ar gyfer datblygiadau newydd a llywio datblygiadau tuag at yr ardaloedd lle ceir y risg isaf o lifogydd. Yn yr un modd, ceir gofyniad i asesu risgiau erydu arfordirol a llifogydd llanw parhaol, a lle bo'n briodol, dynodi parthau rheoli risg arfordirol lle na chaniateir datblygu parhaol;

- Wrth asesu datblygiad, dylai Awdurdodau Cynllunio ystyried yr agweddau canlynol: (a) y risg o bob math o lifogydd yn yr ardal, mesurau amddiffyn rhag llifogydd ac effaith newid yn yr hinsawdd; (b) y cyfiawnhad dros leoli datblygiad mewn ardal risg llifogydd; (c) canlyniadau llifogydd o ran risg i fywyd, difrod i eiddo, y gallu i fynd a dod yn ddiogel ac aflonyddwch; (d) ffurf a chynllun y datblygiad, y defnydd o Systemau Draenio Cynaliadwy a mesurau effeithlonrwydd dŵr priodol fel casglu dŵr glaw neu ddefnyddio dŵr wedi'i ddraenio o dir lleol lle bo'n ymarferol;
- Ystyried dyrannu tir i'w ddatblygu yn unol â gofynion NCT - Datblygu, Llifogydd ac Erydu Arfordirol.
- Diogelu tir ar gyfer isadeiledd hanfodol; a
- Datblygu cynlluniau gweithredu, lle bo angen, i gefnogi cynllunio gofodol cynaliadwy a sicrhau bod yr holl gynlluniau wedi'u hintegreiddio i strategaethau lleol.

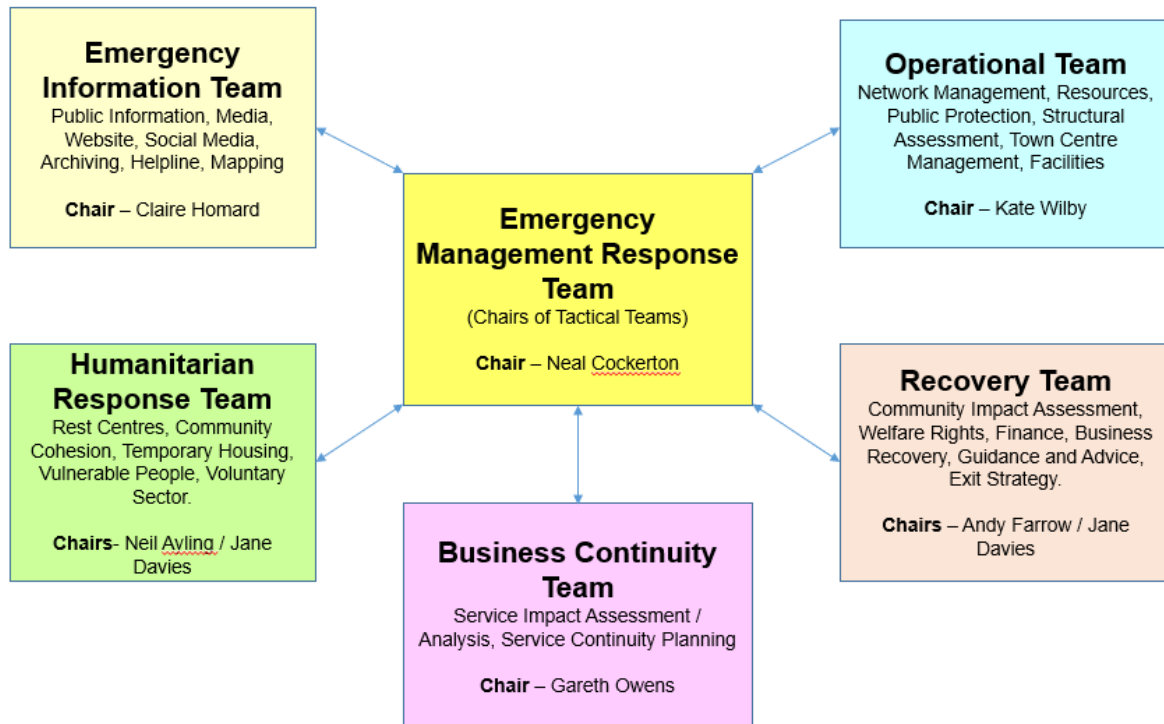
Yn ei rôl fel Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy, mae'r Awdurdod Cynllunio yn:

- Hysbysu datblygwyr a pherchnogion tir yn y cam cyn cyflwyno cais fod angen ymgynghori â'r Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy ynghylch materion draenio tir ar y safle;
- Anfon strategaethau draenio a cheisiadau (a gyflwynir gyda'r cais cynllunio) i'r Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy;
- Rhoi canllawiau lleol ar gyfer asesu materion draenio mewn ceisiadau cynllunio; a
- Chynghori datblygwyr i holi'r Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol a oes angen caniatâd draenio tir ar gyfer addasiadau neu strwythurau newydd o fewn cwrs dŵr cyffredin.

4.4.5 Rôl Cynllunio Rhag Argyfwng y Cyngor

Mae CSFf yn gyfranogwr allweddol yng Ngwasanaeth Cynllunio Rhag Argyfwng Rhanbarthol Cynghorau Gogledd Cymru, gwasanaeth ar y cyd yn cynnwys y chwe awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru. Mae'r gwasanaeth hwn yn sicrhau cydymffurfiaeth gyda rheoliadau megis Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 a Rheoliadau Rheoli Peryglon Damweiniau Mawr 2015. Mae'r prif gyfrifoldebau'n cynnwys nodi bygythiadau posibl, datblygu cynlluniau ymateb i argyfwng, darparu hyfforddiant a chynnal profion rheolaidd o'r cynlluniau hyn.

Mae gan y Cyngor strwythur Rheoli Argyfyngau ar waith dan arweiniad y Tîm Ymateb a Rheoli Argyfwng i gynllunio a pharatoi ymateb yr awdurdod lleol i ddigwyddiadau llifogydd mawr. Gweler y strwythur mewnol yn Ffigur 5 isod.

Ffigur 5 - Adrannau o fewn CSFf sydd yn rhan o ymateb i argyfwng ar ôl digwyddiad llifogydd

Tîm Ymateb a Rheoli Argyfwng

Bydd y Tîm Ymateb a Rheoli Argyfwng yn cydlynu'r ymateb i ddigwyddiadau mawr yn ogystal â nodi'r cynlluniau ar gyfer adfer normalrwydd unwaith y bydd y digwyddiad dan reolaeth.

Bydd y tîm yn cynnal cyfarfodydd naill ai mewn ymateb i fygythiad mawr h.y. rhagolygon o ddigwyddiad tywydd eithafol / llanw sy'n codi ac ati neu cyn gynted â phosibl ar ôl datgan digwyddiad mawr. Gallai hyn fod drwy gyfarfodydd tîm wyneb yn wyneb neu gyfarfod rhithiol (dros Teams) Cadeirydd y Tîm yw'r Prif Weithredwr ac mae cadeirydd is-grwpiau'r Tîm Ymateb a Rheoli Argyfwng a ddisgrifir isod yn ei fynychu.

Tîm Ymateb Dyngarol

Mae'r tîm hwn yn gyfrifol am sefydlu anghenion lles pobl y bydd argyfwng yn effeithio arnynt. Bydd y Tîm Ymateb Dyngarol yn sefydlu canolfannau gorffwys, cysylltu â gwirfoddolwyr i staffio'r canolfannau, darparu cwnsela a chefnogaeth i'r gymuned.

Caiff y tîm ei gadeirio gan y Prif Swyddog, Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Uwch Reolwr, Diogelu a Chomisiynu sy'n aelodau o'r Tîm Ymateb a Rheoli Argyfwng.

Tîm Gwybodaeth Argyfwng

Mae'r Tîm yn gweithredu fel rhyngwyneb rhwng y Cyngor a'r gymuned y mae'r argyfwng wedi effeithio arni. Mae'n sefydlu llinellau cyfathrebu uniongyrchol ar gyfer dosbarthu gwybodaeth, cyngor ac arweiniad, yn cynnwys ymgysylltu â'r cyfryngau. Mae'n sicrhau bod trefniadau'n cael eu datblygu a'u cynnal i sicrhau bod y cyfryngau, y cyhoedd a budd-ddeiliaid eraill yn cael gwybodaeth cyn, yn ystod ac ar ôl unrhyw argyfwng.

Caiff y grŵp ei gadeirio gan y Prif Swyddog, Addysg ac Ieuenctid sy'n aelod o'r Tîm Ymateb a

Rheoli Argyfwng.

Tîm Gweithrediadau Argyfwng

Mae'r Tîm hwn yn sicrhau bod trefniadau yn eu lle i ddarparu ymateb effeithiol a phriodol i argyfyngau sy'n effeithio ar Gyngor Sir y Fflint. Mae'r Tîm Gweithrediadau Argyfwng yn gyfrifol am faterion amgylcheddol a allent fod yn gysylltiedig ag argyfwng.

Caiff y Tîm Gweithrediadau Argyfwng ei gadeirio gan y Prif Swyddog, Gwasanaethau Stryd a Chludiant, sy'n aelod o'r Tîm Ymateb a Rheoli Argyfwng.

Tîm Adfer Mewn Argyfwng

Mae'r Tîm hwn yn arwain y broses adfer ochr yn ochr â, a gan ddilyn y drefn ymateb i argyfwng. Yn dilyn yr argyfwng, mae'r Tîm yn cymryd drosodd gan y Timau Adfer Mewn Argyfwng ac yn darparu'r rhyngwyneb rhwng yr Awdurdod Lleol a'r gymuned sydd ynghlwm wrth yr argyfwng. Mae hefyd yn helpu i sefydlu blaenoriaethau ac anghenion adfer tymor hirach. Caiff y Tîm ei gadeirio gan y Prif Swyddog, Yr Amgylchedd a'r Economi a'r Uwch Reolwr, Diogelu a Chomisiynu sy'n adrodd i'r Tîm Ymateb a Rheoli Argyfwng.

Tîm Parhad Busnes

Prif gyfrifoldebau'r Tîm Parhad Busnes Corfforaethol yw:

- Datblygu dadansoddiad o effaith busnes hollgynhwysol o wasanaethau'r Cyngor;
- Pennu'r risgiau sy'n bygwth gwasanaethau hanfodol y sefydliad;
- Dynodi ac argymell mesurau lleihau risg a rhoi'r mesurau hynny ar waith;
- Goruchwyllo datblygiad cynlluniau parhad gwasanaeth ar gyfer yr holl feysydd gwasanaeth allweddol;
- Datblygu a rhoi ar waith broses parhad busnes corfforaethol i hwyluso adferiad cyflym y Cyngor pe bai argyfwng yn effeithio ar ei feysydd busnes allweddol;
- Dilysu ac ymarfer cynlluniau parhad busnes a gwasanaethau corfforaethol i brofi a ydynt yn briodol;
- Rheoli gweithrediad cyffredinol y cynlluniau parhad busnes pe bai argyfwng sy'n effeithio ar barhad busnes.

Caiff y Tîm ei gadeirio gan y Prif Swyddog, Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd sy'n aelod o'r Tîm Ymateb a Rheoli Argyfwng.

4.4.5.1 Rôl Ymateb i Lifogydd y Cyngor

Yn ystod digwyddiad mawr, bydd yr Uned Cynllunio Rhag Argyfwng yn cynorthwyo ag ymateb cyffredinol yr awdurdod lleol i unrhyw argyfwng sy'n effeithio ar y sir.

Mae nifer o ddogfennau'n rhoi gwybodaeth ar sut i ymateb i ddigwyddiadau llifogydd yn cynnwys rôl awdurdodau lleol:

Mae'r ddogfen '**Fframwaith Ymateb i Lifogydd' (Rhagfyr 2016)** gan Lywodraeth Cymru yn egluro ac yn crynhoi'r ymateb cyffredinol i lifogydd yng Nghymru. Fe'i bwriedir yn bennaf ar gyfer y rhai sy'n cymryd rhan yn ymateb cymunedau sy'n cael eu heffeithio gan lifogydd ac yn

cefnogi'r ymateb hwnnw, ond bydd hefyd yn helpu i hysbysu'r cyhoedd am sut y mae asiantaethau ymateb yn cynllunio ar gyfer digwyddiadau llifogydd ac yn ymateb iddynt ac yn adfer ar eu hôl.

Mae'r ddogfen **'Paratoi ar gyfer Argyfyngau Gogledd Cymru' (Hydref, 2020)** gan Fforwm Cymru Gydnerth y Gogledd yn darparu gwybodaeth am yr argyfyngau mwyaf a allai ddigwydd yn y rhanbarth, yn cynnwys llifogydd, ac yn ystyried canlyniadau, camau gweithredu unigol a beth mae Fforwm Cymru Gydnerth y Gogledd yn ei wneud o ran y risg.

Mae'r ddogfen **'Cynllun Llifogydd Aml-asiantaeth' (Gorffennaf 2017)** gan Fforwm Cymru Gydnerth y Gogledd wedi cael ei datblygu i ddisgrifio'r ymateb aml-asiantaeth a threfniadau cydlynu adnoddau yn ystod digwyddiad llifogydd.

Mae **'Cynllun Tywydd Garw Aml-asiantaeth' (Chwefror 2023) Fforwm Cymru Gydnerth y Gogledd** yn darparu fframwaith er mwyn i sefydliadau fod yn barod i ymateb i ddigwyddiad neu argyfwng tywydd garw posibl neu wirioneddol, gydag ymateb cyffredinol wedi'i gydlynu.

Mae dogfen **'Cynllun Ymateb Aml-asiantaeth ar gyfer Cronfeydd Dŵr' (Mawrth 2019) Fforwm Cymru Gydnerth y Gogledd** wedi cael ei datblygu i ddisgrifio'r ymateb aml-asiantaeth a threfniadau cydlynu adnoddau yn ystod digwyddiad yn ymwneud â chronfa ddŵr yng Ngogledd Cymru.

5. Ein Hamcanion Strategol

5.1 Amcanion y Strategaeth Genedlaethol

Mae'r Strategaeth Genedlaethol yn nodi nod trosfwaol i leihau'r risg i bobl a chymunedau o lifogydd ac erydu arfordirol. Mae'n nodi 5 amcan ar gyfer cyflawni'r nod hon. Mae'r rhain wedi'u crynhoi isod yn Ffigur 6.

Ffigur 6- Amcanion y Strategaeth Genedlaethol (2020)

Ar gyfer y Strategaeth Leol hon, rydym wedi datblygu ein hamcanion strategol ein hunain, sy'n cyd-fynd ag amcanion y Strategaeth Genedlaethol ac yn adlewyrchu ein cyd-destun a blaenoriaethau lleol ein hunain.

5.2 Amcanion yn ein hardal

Ar gyfer y Strategaeth Leol hon, rydym wedi datblygu ein hamcanion strategol ein hunain, sy'n cyd-fynd ag amcanion y Strategaeth Genedlaethol ac yn adlewyrchu ein cyd-destun a blaenoriaethau lleol ein hunain. Mae Tabl 3 isod yn cyflwyno amcanion strategaeth leol CSFf a'u rhyng-berthynas yn erbyn amcanion y Strategaeth Genedlaethol.

Tabl 4- Amcanion y Strategaeth Leol

Amcanion y Strategaeth Leol	Amcanion y Strategaeth Genedlaethol				
	A	B	C	D	H
Amcan 1 Gwella dealltwriaeth o berygl arfordirol a llifogydd lleol.	✓				
Amcan 2 Gwella cyfathrebu ynghylch risgiau a chynyddu parodrwydd a gwytnwch.		✓			
Amcan 3 Cydweithio ag Awdurdodau Rheoli Risg eraill, budd-ddeiliaid a'r cyhoedd i leihau risg llifogydd ac arfordirol.	✓	✓		✓	✓
Amcan 4 Lleihau cyswllt â risg a rheoli effeithiau a chanlyniadau llifogydd ac erydu arfordirol i unigolion, cymunedau a busnesau yn Sir y Fflint.		✓		✓	
Amcan 5 Ystyried y cyfraniad y gall rheoli risg llifogydd ei wneud i ddarparu amryfal fuddion.					✓
Amcan 6 Datblygu rhaglen fuddsoddi wedi'i blaenoriaethu yn seiliedig ar y cymunedau yn y perygl mwyaf.			✓		
Amcan 7 Sicrhau datblygiad y sgiliau sydd yn ofynnol i weithredu mesurau rheoli perygl llifogydd arloesol ac effeithiol.		✓		✓	✓
Amcan 8 Sicrhau bod gwybodaeth yn ymwneud â risg llifogydd lleol yn cael ei defnyddio i lywio penderfyniadau cynllunio.				✓	

6. Beth yw'r risg o lifogydd yn ein hardal?

Mae llifogydd yn berygl sydd â'r potensial i achosi niwed i iechyd a bywyd pobl ac effeithio ar yr amgylchedd naturiol a'r amgylchedd adeiledig. Gall darddu o nifer o ffynonellau, gan gynnwys (prif) afonydd, y môr, cyrsiau dŵr bychain lleol (cyffredin), systemau draenio o dan y tir a dŵr ffo uniongyrchol ar yr wyneb. Drwy ddeall y ffynonellau hyn a'r rhesymau pam bydd llifogydd yn digwydd, bydd modd i CSFf gymryd camau i reoli a lleihau'r risg o lifogydd.

Cyfrifir risg llifogydd drwy luosogi'r tebygolrwydd neu'r siawns o lifogydd ag effeithiau llifogydd. Gallai'r effeithiau a ragwelir gynnwys:

- Risg i fywyd (pobl ac anifeiliaid).
- Difrod i eiddo, busnesau, tir amaethyddol, ffyrdd, strwythurau ac isadeiledd.
- Llygriad a halogiad amgylcheddau lleol.
- Niwed hirdymor i dwristiaeth, busnesau ac amaethyddiaeth.

Mae Sir y Fflint wedi profi cynnydd nodedig mewn risg llifogydd, a ddangoswyd drwy'r llifogydd difrifol yn sgil Storm Babet ym mis Hydref 2023. Arweiniodd y digwyddiad hwn at dros 100 eiddo yn cael eu heffeithio, gan amlygu bregusrwydd cynyddol y rhanbarth mewn perthynas â digwyddiadau tywydd garw.

Mae [Stats Cymru](#) yn amlinellu bod y niferoedd canlynol o eiddo mewn perygl o lifogydd o'r prif ffynonellau llifogydd canlynol yn seiliedig ar fodelu Aseiad Perygl Llifogydd Cymru a'r Gronfa Ddata Derbynyddion Genedlaethol 2023 :

- **Afonydd = 5,070**
- **Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain = 7,222**
- **Llanw = 11,074**

6.1 Sut rydym yn asesu risg llifogydd

Mae'r dulliau a ddefnyddir i asesu llifogydd yn Sir y Fflint yn hanfodol i leihau a rheoli llifogydd. Ers cyhoeddi'r Strategaeth Leol gyntaf yn 2013 a'r Cynllun Rheoli Risg Llifogydd yn 2015, mae gwelliannau wedi cael eu gwneud yn Sir y Fflint.

Mae'r adran ganlynol yn nodi sut mae risg llifogydd yn Sir y Fflint wedi cael ei asesu a'r dulliau a ddefnyddiwyd i ddiffinio lefelau risg ar gyfer cymunedau.

Yn gryno, mae ffiniau cymunedau diffiniedig wedi cael eu paratoi i ragweld perygl llifogydd yn seiliedig ar senarios risg isel, canolig ac uchel ar gyfer gwahanol fathau o berygl llifogydd.

Rydym wedi defnyddio cyfuniad o ddata perygl llifogydd wedi'i gofnodi a rhagolygon data i amcangyfrif ble a pham y gallai llifogydd ddigwydd.

Mae'r allbynnau wedi cael eu defnyddio i hysbysu Cynllun Gweithredu penodol i'r Gymuned

i leihau perygl llifogydd yn yr ardaloedd a nodwyd fel rhai mewn perygl dros oes y Strategaeth. Mae perygl llifogydd wedi'i asesu drwy'r rhestr meini prawf canlynol:

- **Setiau data** – Gwybodaeth a ddefnyddir i gyfrifo risg llifogydd
- **Dynodi Ardal / Cymuned** - Sut mae ffiniau cymunedau wedi cael eu diffinio
- **Senario** - Y senario a ddefnyddir i ddiffinio'r math o ddigwyddiad a ddefnyddir i ragweld perygl llifogydd (isel, canolig ac uchel)
- **Math o Llifogydd** - Y ffynhonnell llifogydd a ddefnyddir i ragweld risg (arfordirol, afonydd a dŵr wyneb)
- **Allbwn** - Crynodeb o risg llifogydd i hysbysu Cynllun Gweithredu

Un cyfyngiad posibl i'r fethodoleg hon yw bod eiddo wedi'u cynrychioli fel pwyntiau. Mae'r dull hwn yn rhoi un pwynt cynrychiadol ar gyfer pob eiddo, y craidd fel arfer, ac nid yw bob amser yn adlewyrchu graddau gofodol llawn ôl-troed yr adeilad yn gywir. Mabwysiadwyd y symleiddiad hwn fel dull cymesur o ystyried natur lefel uchel y Strategaeth hon.

6.1.1 Setiau data

Er mwyn asesu perygl llifogydd ar draws Sir y Fflint, mae data wedi'i gofnodi a rhagolygon data wedi cael eu casglu a'u fformatio er mwyn eu defnyddio fel rhan o'r asesiad.

Data Derbynyddion Cenedlaethol

Mae'r Data Derbynyddion Cenedlaethol (2023) yn ddata gofodol sy'n cynnwys sawl haen GIS wedi'u categoreiddio yn ôl themâu o wybodaeth, yn cynnwys: adeiladau, yr amgylchedd, treftadaeth, cludiant a chyfleustodau.

Map Asesiad Perygl Llifogydd Cymru

Map llifogydd CNC yn dangos:

- Perygl llifogydd o'r môr, afonydd, dŵr wyneb a chyrsgiau dŵr bychain a chronfeydd dŵr.
- Lleoliad yr amddiffynfeydd rhag llifogydd ac ardaloedd sy'n elwa o amddiffynfeydd.
- Gwybodaeth am gynlluniau rheoli traethlin ac ardaloedd mewn perygl o erydu arfordirol.
- Ardaloedd Rhybudd Llifogydd ac Ardaloedd Hysbysiadau Llifogydd.

Mae'r map risg llifogydd wedi cael ei ddefnyddio i asesu risg uchel, canolig ac isel o lifogydd ar gyfer y categorïau o dderbynyddion.

Ffiniau Dalgylchoedd Arfordirol a Mewndirol

Mae dalgylch yn ardal o dir sy'n draenio i un system afon. Mae'r ardaloedd yn aml yn cynnwys cyrff dŵr rhyng-gysylltiedig megis afonydd, llynnoedd a dŵr daear.

Mae dalgylchoedd mewndirol yn caniatáu i CSFf asesu dŵr llifogydd o fewn dalgylch cyfan, yn hytrach na chael eu cyfyngu gan ffiniau gweinyddol.

Mae'r dalgylchoedd Arfordirol yn dod yn agos at barthau'r Cynllun Rheoli Traethlin, yn seiliedig ar nodweddion geomorffaidd yr arfordir.

Ardaloedd y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl

Data'r System Gwybodaeth Ddaearyddol ar ffiniau yng Nghymru lle mae'r holl gymunedau

wedi cael ffiniau rhanbarthol unigryw.

Mae'r ardaloedd ar y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl wedi cael eu defnyddio i gasglu data ac i ddiffinio cymunedau unigol.

Achosion o Llifogydd a Gofnodwyd

Data ar lifogydd a gofnodwyd gan CSFf ar yr holl achosion a nodwyd yn ystod Storm Babet. Maent wedi cael eu grwpio yn ôl yr Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol gan fod y rhain yn cwmpasu Sir y Fflint i gyd.

Mae'r data hwn yn ychwanegu at y data o'r map Asesiad Perygl Llifogydd Cymru, sydd o bosib yn nodi ardaloedd mewn perygl sydd ddim i'w gweld ar y map llifogydd.

6.1.2 Dynodi Ardal / Cymuned

Mae ardaloedd y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl a Ffiniau Dalgylchoedd Arfordirol a Mewndirol wedi cael eu defnyddio i greu'r ffiniau rhanbarthol a lleol ar gyfer pob senario sy'n cael ei asesu.

Mae 14 o ddalgylchoedd arfordirol a mewndirol wedi cael eu diffinio.

Mae'r Ffiniau Dalgylchoedd Arfordirol a Mewndirol wedi cael eu defnyddio i roi bras amcan o'r math o lifogydd ac mae ardaloedd y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl wedi cael eu defnyddio i ddiffinio cymunedau mewn perygl o fewn pob dalgylch.

Er enghraifft, mae Ardal Risg Llifogydd Arfordirol A yn cynnwys ardaloedd Gwesbyr a Gronant ar y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl.

6.1.3 Senario

Mae Asesiad Perygl Llifogydd Cymru wedi cael ei ddefnyddio i ddiffinio'r senarios y bydd y digwyddiadau yn cael eu plotio yn eu herbyn.

Mae'r senarios wedi'u rhestru isod:

- Risg Uchel: Siawns o lifogydd yn fwy nag 1 mewn 30 (3.3%) bob blwyddyn.
- Risg Ganolig (Môr): Siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 30 (3.3%) a 1 mewn 200 (0.5%) bob blwyddyn.
- Risg Ganolig (Afonydd, Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain): Siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 30 (3.3%) a 1 mewn 100 (1%) bob blwyddyn.
- Risg Isel (Môr): Siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 200 (0.5%) a 1 mewn 1000 (0.1%) bob blwyddyn.
- Risg Isel (Afonydd, Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain): Siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 100 (1%) a 1 mewn 1000 (0.1%) bob blwyddyn.

6.1.4 Math o Llifogydd

Mae Asesiad Perygl Llifogydd Cymru wedi cael ei ddefnyddio i ddiffinio'r mathau canlynol o berygl llifogydd sy'n hysbysu'r CRhRLI:

- Risg Llifogydd o'r Môr
- Risg Llifogydd o Afonydd
- Risg Llifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain

6.1.5 Allbwn

Mae'r wybodaeth uchod wedi cael ei defnyddio i baratoi allbynnau o'r CRhRLI. Mae'r fethodoleg a gymhwyswyd i'r setiau data ar gael wedi caniatáu i CSFf gyflwyno siartiau a thablau i ddangos pa ardaloedd a amcangyfrifir eu bod mewn perygl o lifogydd yn erbyn pob senario o bob math o lifogydd.

Gall y canlyniadau gael eu his-grynhoi yn seiliedig ar fath y Derbynnnydd Cenedlaethol.

6.1.6 Enghraifft - Beth yw'r perygl llifogydd i Bretton?

Mae pentref Bretton wedi'i leoli yn Ardal Risg Llifogydd Arfordirol 'K' ac Ardal Risg Llifogydd Mewndirol 'M'.

Risg Llifogydd ar Lefel Sirol

Ar lefel sirol, mae Tabl 4 isod yn cyflwyno'r risg llifogydd a ragwelir yn Sir y Fflint.

Tabl 5 - Risg Llifogydd a Ragwelir yn Sir y Fflint - Eiddo preswyl

Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol			
Math o Llifogydd	Risg Uchel (siawns o lifogydd yn fwy nag 1 mewn 30 bob blwyddyn)	Risg Ganolig (siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 30 a 1 mewn 200 bob blwyddyn)	Risg Isel (siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 200 a 1 mewn 1000 bob blwyddyn)
Risg Llifogydd o'r Môr	4	133	6834
Risg Llifogydd o Afonydd	269	218	437
Risg Llifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	170	92	449
Cyfanswm	443	443	7720

Risg Llifogydd ar Lefel Dalgylch

Ar lefel dalgylch, mae Tabl 5 isod yn cyflwyno'r risg llifogydd a ragwelir i Bretton (Ardal Arfordirol K ac Ardal Perygl Llifogydd Mewndirol M).

Tabl 6 - Risg Llifogydd a Ragwelir yn Bretton- Eiddo preswyl

Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnl			
Math o Llifogydd	Risg Uchel (siawns o lifogydd yn fwy nag 1 mewn 30 bob blwyddyn)	Risg Ganolig (siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 30 a 1 mewn 200 bob blwyddyn)	Risg Isel (siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 200 a 1 mewn 1000 bob blwyddyn)
Risg Llifogydd o'r Môr	0	0	194
Risg Llifogydd o Afonydd	0	0	0
Risg Llifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	6	23	26

Dadansoddiad

Er nad yw Bretton mewn perygl o lifogydd o afonydd, ymddengys bod risg i eiddo preswyl o berygl llifogydd llanw a dŵr wyneb. Ar sail hyn, mae'n debygol y bydd camau gweithredu ar Reoli Risg Llifogydd yn cael eu cyflwyno yn y Cynllun Gweithredu, yn benodol ar gyfer Bretton. Mae'r data a ddefnyddiwyd i wneud yr asesiad hwn yn Atodiad F.

Os yw dadansoddiad pellach o'r Data Derbynyddion Cenedlaethol yn nodi perygl llifogydd i isadeiledd hanfodol, efallai yr argymhellir cynnal arolwg asedau er mwyn mapio unrhyw asedau a allai gael effaith ar berygl llifogydd lleol.

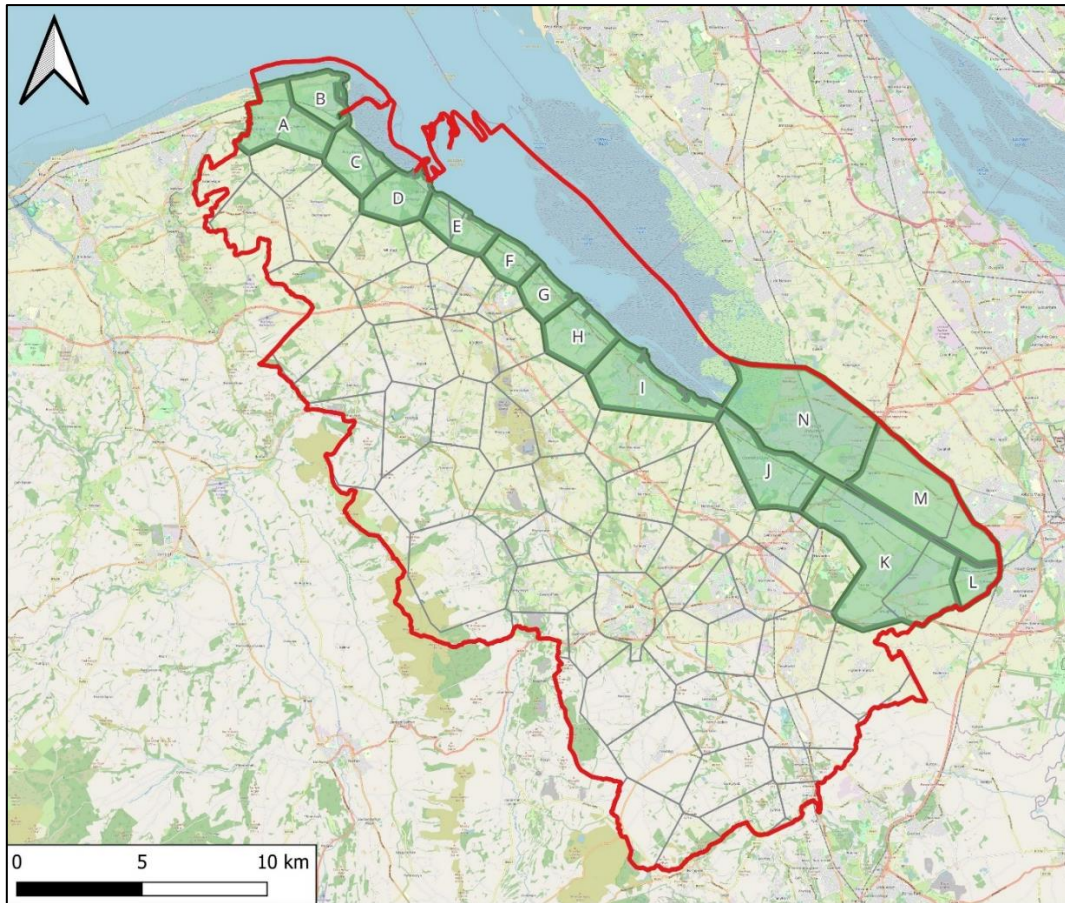
6.2 Trosolwg o risg llifogydd yn ein hardal

Yn seiliedig ar y fethodoleg uchod, mae Cynllun Rheoli Risg Llifogydd wedi cael ei baratoi ar gyfer Sir y Fflint. Mae gwybodaeth fanwl ac allbynnau terfynol wedi cael eu cynnwys yn Atodiad F.

Mae'r adrannau canlynol yn cynnwys y wybodaeth allweddol am bob math o lifogydd.

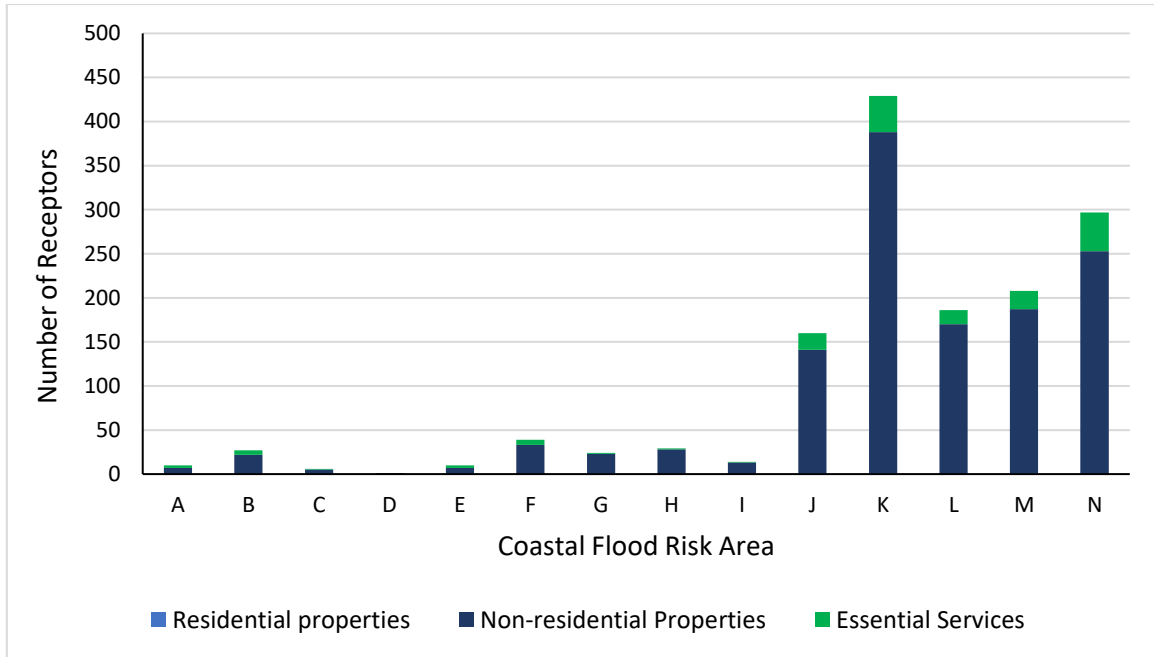
6.2.1 Risg Llifogydd o'r Môr

Mae'r map isod (Ffigur 7) yn dangos yr ardaloedd llifogydd arfordirol yn Sir y Fflint.

Ffigur 7- Ardaloedd Risg Llifogydd Arfordirol yn Sir y Fflint

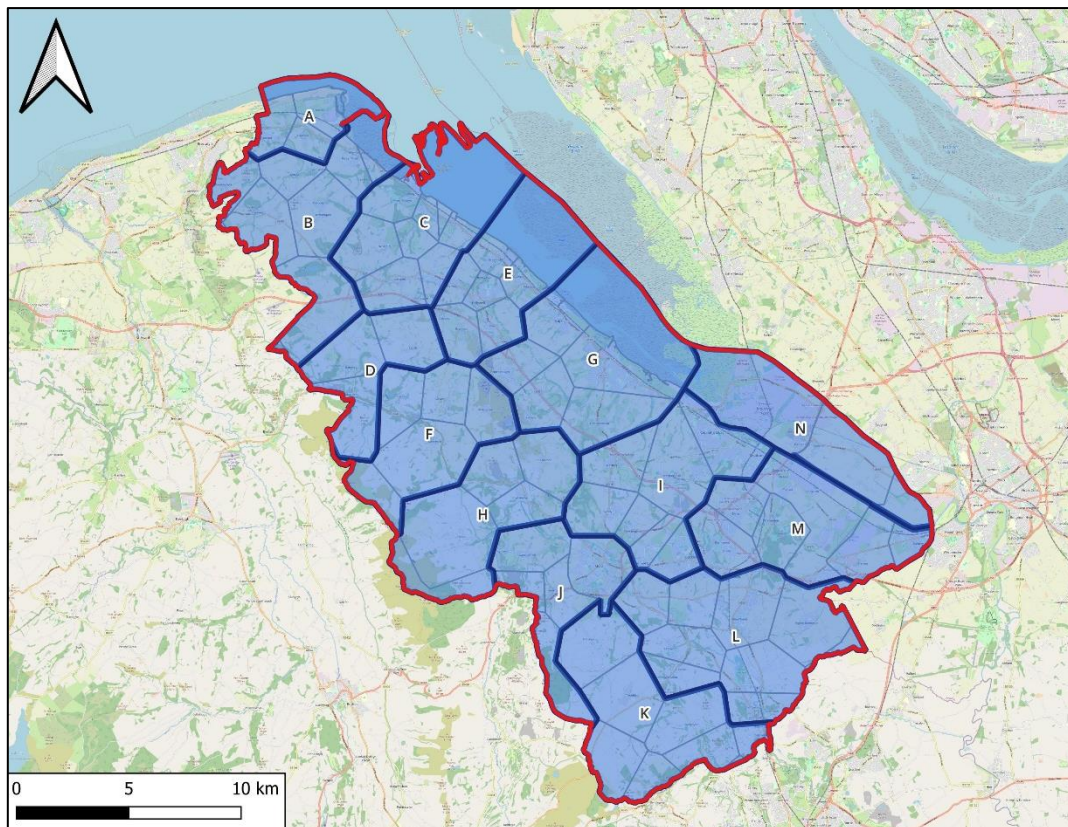
Mae'r siart isod (Ffigur 8) yn cyflwyno'r perygl llifogydd a ragwelir i dderbynyddion risg (eiddo preswyl, eiddo dibreswyl, a gwasanaethau hanfodol) mewn perygl o lifogydd o'r môr yn ystod y digwyddiad risg uchel.

Ffigur 8- Derbynyddion Risg (Eiddo Preswyl, Eiddo Dibreswyl a Gwasanaethau Hanfodol) mewn Perygl o Lifogydd o'r Môr yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Arfordirol)

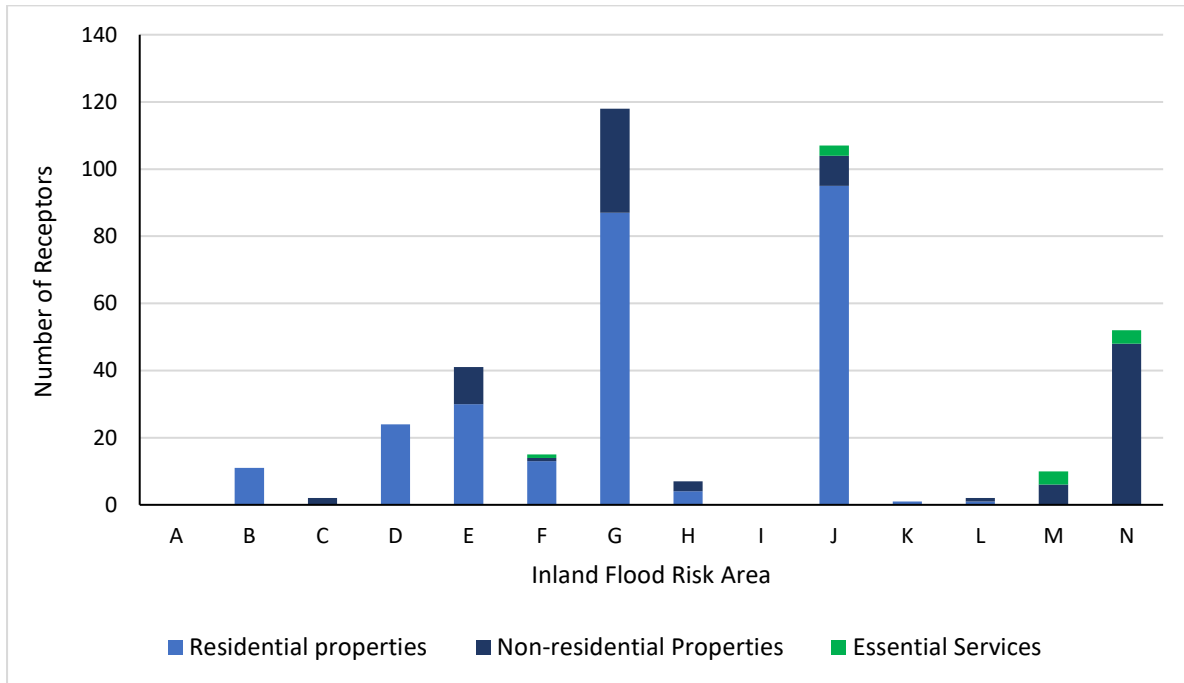
6.2.2 Perygl Llifogydd o Afonydd a Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain

Mae'r map isod (Ffigur 9) yn cyflwyno'r ardaloedd llifogydd mewndirol yn Sir y Fflint.

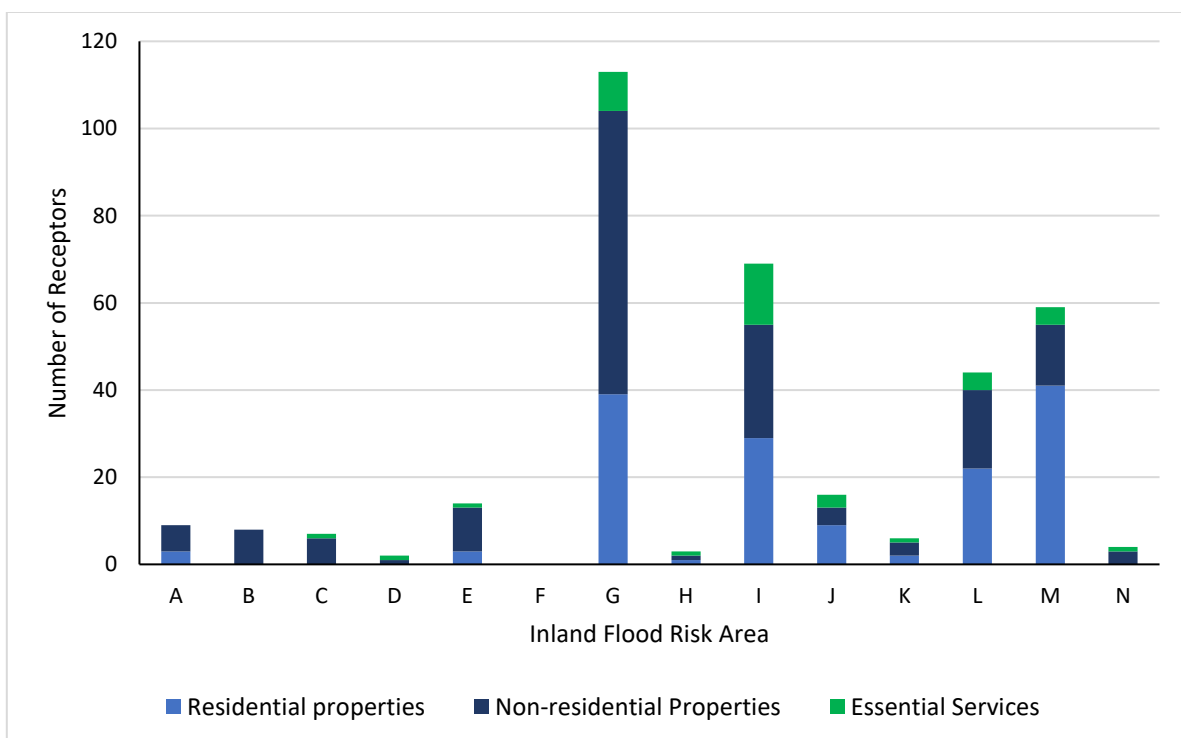

Ffigur 9- Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol yn Sir y Fflint

Mae'r siartiau isod (Ffigur 10 a Ffigur 11) yn cyflwyno'r perygl llifogydd a ragwelir i dderbynyddion risg (eiddo preswyl, eiddo dibreswyl, a gwasanaethau hanfodol) mewn perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb yn ystod y senario risg uchel.

Ffigur 10-Derbynyddion Risg (Eiddo Preswyl, Eiddo Dibreswyl a Gwasanaethau Hanfodol) mewn Perygl o Lifogydd o Afonydd yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

Ffigur 11- Derbynyddion Risg (Eiddo Preswyl, Eiddo Dibreswyl a Gwasanaethau Hanfodol) mewn Perygl o Lifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

6.2.3 Achosion o Llifogydd a Gofnodwyd

Mae nifer y digwyddiadau llifogydd a gofnodwyd (a ddiffinnir fel unrhyw achos o lifogydd wedi'i gofnodi) ym mhob un o'r 'Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol' o Storm Babet yn 2023 wedi cael eu hychwanegu at ei gilydd (Tabl 6).

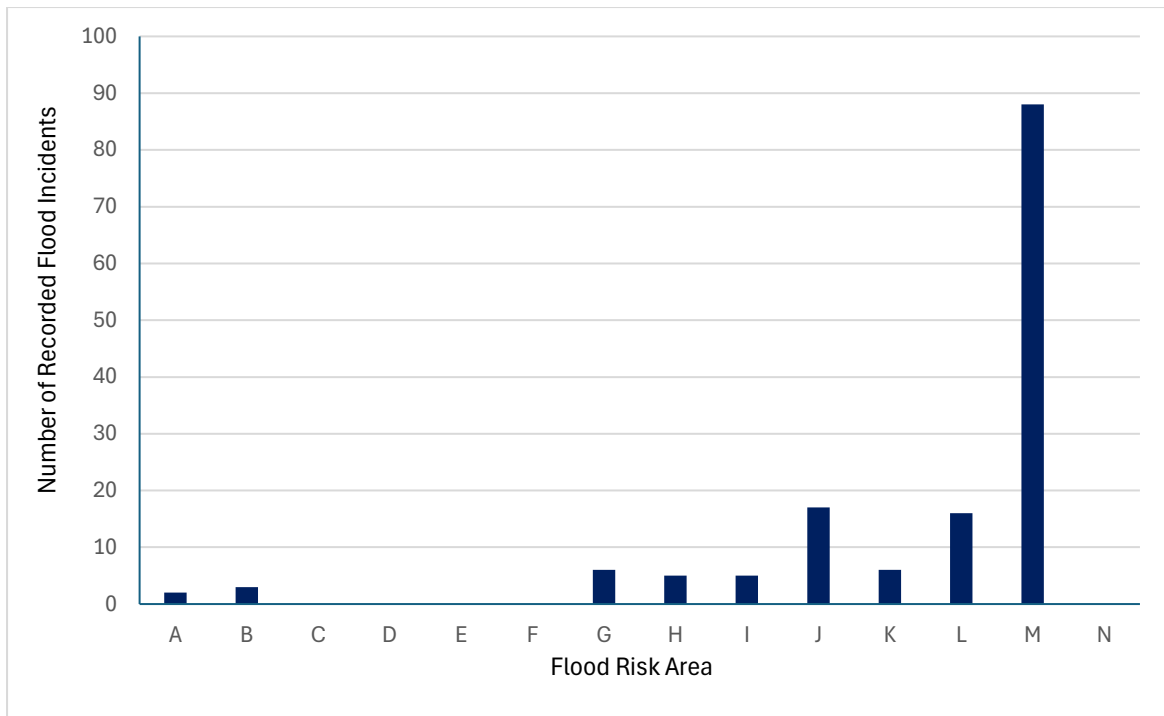
Mae'r data hwn yn cynnwys y lleoliadau a effeithiwyd a gellir ei ddefnyddio fel dangosydd cywir o risg llifogydd, gyda'r dybiaeth bod yr ardaloedd a gafodd eu heffeithio gan lifogydd yn ystod y storm hon yn cynrychioli'r rhai hynny sydd wedi bod yn dueddol o gael llifogydd yn hanesyddol.

Mae'r 'Ardaloedd Perygl Llifogydd Mewndirol' wedi cael eu defnyddio oherwydd eu bod yn cwmpasu Sir y Fflint i gyd.

Gallai'r cofnodion llifogydd hyn ymwneud â llifogydd o unrhyw ffynhonnell (e.e. carthffosydd yn gorlenwi, ceuffosydd wedi blocio neu lifogydd dŵr daear) tra bo'r data a gyflwynwyd uchod ond yn ymwneud â risg llifogydd o'r môr, afonydd a dŵr wyneb a chyrsgiau dŵr bychain.

Tabl 7 - Nifer yr Achosion o Llifogydd a Gofnodwyd yn Sir y Fflint (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

Ardal Risg Llifogydd	A	B	C	D	E	F	G
Nifer yr Achosion o Llifogydd a Gofnodwyd	2	3	0	0	0	0	6
Ardal Risg Llifogydd	H	I	J	K	L	M	N
Nifer yr Achosion o Llifogydd a Gofnodwyd	5	5	17	6	16	88	0

Ffigur 12-Nifer yr Achosion o Lifogydd a Gofnodwyd yn Sir y Fflint (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

6.2.4 Crynodeb o Ardaloedd Risg Llifogydd

Yn seiliedig ar fethodoleg data uchod, mae Tabl 7 yn dangos crynodeb o'r ardaloedd sydd yn wynebu'r risg fwyaf o lifogydd yn Sir y Fflint. Mae'r data a ddefnyddiwyd i lywio'r asesiad hwn wedi'i gynnwys yn Atodiad F.

Tabl 8- Crynodeb o Ardaloedd Risg Llifogydd yn Sir y Fflint.

Ardal y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl	Ffynhonnell y Llifogydd	Derbynyddion mewn Perygl
Bagillt	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl, Dibreswyl
	Môr	Preswyl
Bretton	Afonydd	Preswyl
	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	
	Môr	Preswyl
Bwcle	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl
Cei Connah	Afonydd	Preswyl

Ardal y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl	Ffynhonnell y Llifogydd	Derbynyddion mewn Perygl
	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl, Dibreswyl
	Môr	Preswyl, Dibreswyl
Drury	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl
Ewlo	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl
Y Fflint	Afonydd	Preswyl, Dibreswyl
	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl, Dibreswyl
	Môr	Preswyl
Garden City ac Ystâd Ddiwydiannol Glannau Dyfrdwy	Môr	Preswyl a Dibreswyl a Gwasanaethau Allweddol
Lache	Môr	Preswyl a Dibreswyl
Yr Wyddgrug	Afonydd	Preswyl
	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl
Penyffordd	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl
Queensferry-Sandycroft- Manor Lane	Afonydd	Dibreswyl
	Môr	Preswyl a Dibreswyl
	Cofnodion Digwyddiadau o Llifogydd	
Sealand	Môr	Preswyl a Dibreswyl
Basn Sealand, Cymru	Afonydd	Dibreswyl
Talacre	Môr	Preswyl
Walwen a Whelston	Afonydd	Preswyl

7. Cyllido a blaenoriaethu

7.1 Dewisiadau cyllido

Mae mesurau i reoli risg llifogydd lleol yn cael eu hariannu o amrywiaeth o ffynonellau.

Mae Gweinidogion Cymru yn darparu grantiau refeniw a chyfalaf mewn perthynas â gweithgareddau Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol. Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gydag Awdurdodau Rheoli Risg eraill i ddatblygu rhaglen fuddsoddi 5 i 10 mlynedd o gynlluniau cyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yn y dyfodol, a gaiff ei chyfiawnhau'n unol â Chanllaw Achos Busnes RhPLIEA.

Mae Llywodraeth Cymru yn blaenoriaethu cynlluniau RhPLIEA sy'n lleihau'r risg i gartrefi yn bennaf. Gall busnesau ac adeiladau cyhoeddus hefyd elwa o gynlluniau, yn enwedig y rhai sy'n lleihau'r risg i gymysgedd o fathau o ddatblygiad fel cartrefi a siopau ar hyd stryd fawr neu ganolfan ardal leol. Mae cynlluniau sydd ond yn lleihau'r risg i fusnesau yn parhau'n gymwys ond ni ddylid eu blaenoriaethu dros gynlluniau sy'n lleihau'r risg i gartrefi. Nid oes cyllid ar gael i alluogi datblygiad newydd. Anogir ARhR sy'n gwneud cais am gyllid i nodi buddion ehangach megis cyfleoedd adfywio, gwelliannau i gynefinoedd/bioamrywiaeth, iechyd meddwl neu fuddion hamdden. Anogir ystyriaeth gynnar o alinio buddion lluosog i sicrhau cyllid ehangach. Lle nodir buddion sylweddol i drydydd partion, disgwylir y bydd ARhR yn gweithio'n fewnol ac yn allanol (er enghraifft gyda darparwyr isadeiledd, cyfleustodau, diwydiant a masnach) i nodi a sicrhau cyfraniadau ariannu partneriaeth priodol gan y rhai sy'n elwa o gynllun.

Mae'r Grant ar gyfer Gwaith ar Raddfa Fach yn cefnogi Awdurdodau Lleol i gyflawni gwaith llai, mesurau cadernid ar raddfa gymunedol, Rheoli Llifogydd yn Naturiol a chynnal a chadw hanfodol drwy broses symlach. Mae cyllid ar gael yn flynyddol ar gyfer gwaith hyd at £150,000 ac mae wedi bod yn llwyddiannus yn sbarduno cyflawni a lleihau risg, gyda £4.3 miliwn wedi'i ddyrannu ar gyfer cynlluniau o'r fath yn 2020-2021.

7.1.1 Ffynonellau Cyllid RhPLIEA Presennol

Ystyriwyd y ffynonellau cyllid posibl canlynol ar gyfer datblygu Strategaeth Leol Rheoli Risg Llifogydd a Chynllun Gweithredu.

- **Cyllid Refeniw** - Mae gan CSFF ffrwd gyllid refeniw flynyddol ar gyfer swyddogaethau RhPLIEA. Defnyddir y cyllid hwn i dalu costau staff, arolygon, ymchwiliadau, asesiadau a chyfraniadau tuag at yr holl ddyletswyddau statudol ac anstatudol mewn perthynas â rheoli perygl llifogydd.
- **Cynllun grant gwaith ar raddfa fach (Llywodraeth Cymru)** - Mae Llywodraeth Cymru yn gwahodd ceisiadau cyllid i ALILIA gynnal asesiadau, gwaith dylunio ac adeiladu ar gyfer gwaith lleddfau mân lifogydd arfaethedig.
- **Cyllid Cyfalaf (Llywodraeth Cymru)** - Mae Llywodraeth Cymru yn gwahodd ceisiadau cyllid i ALILIA gyflawni pob cam i waith RhPLIEA cyfalaf yn cynnwys achosion busnes, dylunio ac adeiladu. Yn amodol ar gam y prosiect, mae angen i ALILIA gyfrannu tuag at ddarpariaeth gwaith cyfalaf (15% ar hyn o bryd).
- **Ffrydiau Ariannu Allanol** - Gall ALILIA ystyried gweithio mewn cydweithrediad gyda

phartneriaid ariannu megis ARhR neu ddatblygwyr a thirfeddianwyr preifat i gyflawni gwaith RhPLIEA.

8. Mesurau Llifogydd

8.1 Cyflwyniad i Fesurau Llifogydd

Bydd yr Amcanion a amlinellwyd yn Adran 5.2 yn cael eu cyflawni drwy weithredu'r Mesurau a amlinellir yn Adran 8.2. Mae'r holl fesurau wedi cael eu darparu gydag amserlen ddangosol a chategori cost. Mae'r costau a'r amserlenni dangosol wedi'u nodi isod.

Amserlen

- **Parhaus:** Oes y Strategaeth
- **Tymor Byr:** 0 - 2 flynedd
- **Tymor Canolig:** 3 - 5 mlynedd
- **Tymor Hir:** 6 - 10 mlynedd

Costau

- **Adnoddau Presennol (AP):** Dim goblygiadau o ran cost, o fewn cyllidebau presennol
- **Cost Isel lawn:** £0 - £10,000
- **Cost Isel:** £10,001 - £30,000
- **Cost Ganolig:** £30,001 - £100,000
- **Cost Uchel:** £101,000 - £500,000
- **Cost Uchel lawn:** £500,000 +

8.2 Mesurau

Amcan A y Strategaeth Genedlaethol: Gwella ein dealltwriaeth a chyfathrebu o ran perygl

- Amcan 1 y Strategaeth Leol: Gwella dealltwriaeth o lifogydd lleol (dŵr wyneb, dŵr daear a chysiau dŵr cyffredin) a pheryglon arfordirol.
- Amcan 3 y Strategaeth Leol: Cydweithio ag Awdurdodau Rheoli Risg eraill, budd-ddeiliaid a'r cyhoedd i leihau risg llifogydd ac arfordirol.

Mesur A-1	Datblygu cofnod map o asedau sydd mewn perygl o lifogydd ledled y sir, Adroddiadau Ymchwiliadau i Lifogydd, hanes o lifogydd ac ardaloedd mewn perygl o lifogydd i ganiatáu i'r awdurdod llifogydd allu cymryd camau rhagweithiol i reoli risg.
Disgrifiad	Adolygu a chasglu'r holl ddata sy'n hysbys ar reoli perygl llifogydd i un system ganolog. System i fod ar gael i'r holl wasanaethau mewnol a'i defnyddio i hysbysu'r Gronfa Ddata ar Asedau Cenedlaethol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	System fap gywir ledled y sir. Data hanesyddol (brasluniau, ffeiliau PDF ac ati) i gael eu trosi a'u rhoi ar system newydd, gan leihau anghenion archif. Gwybodaeth i'w defnyddio i lywio penderfyniadau Rheoli Risg Llifogydd. Gellir rhannu â gwasanaethau eraill. Gellir ei defnyddio i ddiweddarau'r Gronfa Ddata o Asedau Cenedlaethol. System fyw y gellir ei diweddarau'n hawdd.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost ganolig.
Dewisiadau cyllido	Refeniw. Cynllun grant graddfa fach (Llywodraeth Cymru).
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur A-2	Cynyddu ymwybyddiaeth ac ymgysylltiad y cyhoedd mewn perthynas â rheoli risg llifogydd.
Disgrifiad	Bydd CSFf yn rhannu gwybodaeth ar reoli risg llifogydd drwy gynnal digwyddiadau wyneb yn wyneb, y wefan a'r cyfryngau cymdeithasol, er enghraifft.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Mynediad hawdd i ddata Rheoli Risg Llifogydd. Defnyddio'r holl blatfformau cyfryngau cymdeithasol addas. Gwynwch a pharodrwydd cynyddol. Gwella hyder ac ymddiriedaeth y cyhoedd.
Amserlen ddangosol	Tymor byr.
Cost ddangosol	Cost isel iawn.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur A-3	Datblygu cynllun cyfathrebu effeithiol i sicrhau cydweithio a rhannu data.
Disgrifiad	Fel rhan o ddatblygu Cynllun Cyfathrebu, bydd CSFf yn anelu i symleiddio rhannu data a gwella cydweithio i sicrhau bod pawb wedi'u hysbysu'n dda ac wedi'u halinio tuag at liniaru risg llifogydd.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Mynediad hawdd i ddata Rheoli Risg Llifogydd. Rhannu arbenigedd a dulliau arfer orau. Gall arwain at welliannau ar draws gwasanaethau yn cynnwys system GIS ganolog ac amserlenni cynnal a chadw diwygiedig. Gwybodaeth i'w defnyddio i lywio penderfyniadau Rheoli Risg Llifogydd. Gellir rhannu â gwasanaethau eraill ac Awdurdodau Rheoli Risg.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel iawn.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur A-4	Hyrwyddo a chydweithio gyda grwpiau yn cynnwys grwpiau partneriaeth llifogydd cymunedol.
Disgrifiad	Bydd CSFf yn adolygu'r gweithgorau rhanbarthol a chymunedol presennol ac yn annog cydweithio rhwng y grwpiau hyn.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Gwella ymgysylltiad â'r gymuned ac ymwybyddiaeth leol. Cymunedau lleol i gymryd perchnogaeth o reoli risg o lifogydd lleol.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur A-5	Nodi cyfrifoldebau perchnogion glannau afon ar gyfer rheoli eu hasedau, drwy ymgysylltu â'r cyhoedd.
Disgrifiad	CSFf i weithio gyda pherchnogion tir glannau afon i sicrhau eu bod yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau e.e. i gadw cyrsiau dŵr yn llifo'n rhydd.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Rolau a chyfrifoldebau diffiniedig. Gwella gwytnwch lleol. Lleihau risg llifogydd. Systemau dŵr wedi'u rheoli'n well.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Cost isel iawn.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Perchnogion tir glannau afon, perchnogion tai, busnesau.

Mesur A-6	Sicrhau defnydd effeithiol o gronfeydd data.
Disgrifiad	Gwneud y defnydd gorau o gronfeydd data a systemau gwybodaeth CSFf i storio, rheoli a dadansoddi data rheoli risg llifogydd.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Cofnodion cywir o hanes llifogydd lleol. Mwy o effeithlonrwydd. Gwella darpariaeth gwasanaethau'r cyngor. Gwell tryloywder ac atebolrwydd.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Isel.
Dewisiadau cyllido	Refeniw a Grant Graddfa Fach.
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur A-7	Parhau i ymgysylltu â Grŵp Arfordirol Gogledd Orllewin Lloegr a Gogledd Cymru.
Disgrifiad	Ymgysylltu'n barhaus â Grŵp Arfordirol Gogledd Orllewin Lloegr a Gogledd Cymru i ddarparu rheolaeth arfordirol gynaliadwy.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Annog ymagwedd ragweithiol o ran rheoli risg llifogydd. Sicrhau bod cymunedau'n rhan o wneud penderfyniadau. Rhannu gwybodaeth leol. Cyfleoedd addysgol.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Adnoddau Presennol.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Grŵp Arfordirol Gogledd Orllewin Lloegr a Gogledd Cymru.

Amcan B y Strategaeth Genedlaethol: Parodrwydd ac Adeiladu Cadernid

- Amcan 2 y Strategaeth Leol: Gwella cyfathrebu ynghylch risgiau a chynyddu parodrwydd a gwytnwch yng Nghymunedau Sir y Fflint.

Mesur B-1	Darparu cymorth ac arweiniad priodol ac effeithiol i gymunedau lleol cyn, yn ystod ac ar ôl llifogydd.
Disgrifiad	Dylid rhoi cymorth ac arweiniad i gymunedau cyn, yn ystod ac ar ôl achosion o lifogydd. Gall hyn fod drwy'r cyfryngau neu wyneb yn wyneb ac fe allai gynnwys rhannu a chyfeirio at wybodaeth berthnasol a darparu cefnogaeth pan fo'n briodol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Gwella gwytnwch. Gwella gwybodaeth am rolau a chyfrifoldebau. Gwella parodrwydd.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel iawn.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Fforwm Llifogydd Cenedlaethol, Grwpiau Llifogydd Cenedlaethol.

Mesur B-2	Cefnogi cymunedau i gael gwell dealltwriaeth o berygl llifogydd, i ddod yn fwy cadarn i lifogydd a rheoli eu peryglon llifogydd eu hunain.
Disgrifiad	Bydd CSFf yn cryfhau ei rôl o ran cefnogi cymunedau drwy wella mynediad at wybodaeth drwy weithgareddau sy'n codi ymwybyddiaeth a gwelliannau digidol. Gwefan y Cyngor i gael ei hadolygu a'i diweddarau'n rheolaidd gyda gwybodaeth berthnasol ac arwyddion clir.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Gwella gwytnwch lleol. Gwella gwybodaeth am rolau a chyfrifoldebau. Gwella parodrwydd ar gyfer llifogydd posibl.
Amserlen ddangosol	Tymor byr.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Refeniw. Cynllun grant graddfa fach (Llywodraeth Cymru).
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur B-3	Targeddu ardaloedd sydd mewn perygl o gael llifogydd i gynyddu ymwybyddiaeth o weithdrefnau argyfwng os bydd llifogydd.
Disgrifiad	Paratoi Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd i ystyried yr holl ffynonellau o berygl llifogydd.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Sicrhau y defnyddir ymagwedd ragweithiol o ran rheoli risg llifogydd. Dull sy'n seiliedig ar risg yn dilyn templed cenedlaethol. Cynllun gweithredu 'byw' i gael ei ddiweddarau bob blwyddyn i gynnwys llifogydd diweddar.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Refeniw. Cynllun grant graddfa fach (Llywodraeth Cymru).
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur B-4	Parhau i gwrdd â Fforwm Lleol Cymru Gydnerth i rannu gwybodaeth, data ac adnoddau i ddatblygu'r arfer orau.
Disgrifiad	Cynnal cyfarfodydd rheolaidd gyda Fforwm Lleol Cymru Gydnerth i hwyluso cyfnewid gwybodaeth, cydlynu ac ymdrechion i reoli a lliniaru risgiau llifogydd lleol ac argyfyngau'n effeithiol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Annog ymagwedd ragweithiol tuag at Reoli Risg Llifogydd. Dyrannu adnoddau'n effeithlon. Gwella cydlynu ac ymgysylltu â'r gymuned.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Adnoddau presennol.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Fforwm Lleol Cymru Gydnerth.

Mesur B-5	Defnyddio llwyfannau cydweithio megis 'Grŵp Rheoli Risg Llifogydd Gogledd Cymru' i nodi rolau a chyfrifoldebau. Egluro materion lleol fel y maent yn cael eu hymchwilio, ynghyd â rolau a chyfrifoldebau ar draws y sir yn cynnwys:- <ul style="list-style-type: none"> • Ymateb i lifogydd • Rheoli asesiadau • Cynnal a chadw
Disgrifiad	CSFf i ymgynghori â'r holl fudd-ddeiliaid perthnasol i egluro ac amlinellu rolau a chyfrifoldebau pob partner wrth reoli perygl llifogydd.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Lleihau risg llifogydd. Systemau dŵr wedi'u rheoli'n well. Rolau a chyfrifoldebau diffiniedig.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel iawn.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Awdurdodau Lleol, Gwasanaethau Brys a Grwpiau Cymunedol.

Mesur B-6	Gweithio gydag Awdurdodau Rheoli Risg eraill i ddatblygu amserlenni cynnal a chadw rheolaidd ar gyfer asedau rheoli risg llifogydd ac erydu arfordirol.
Disgrifiad	CSFf i weithio gydag Awdurdodau Rheoli Risg eraill i sicrhau bod holl asedau Rheoli Risg Llifogydd ac Erydu Arfordirol yn cael eu cynnal yn effeithiol ac yn gyson.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Dyrannu cyllidebau cynnal a chadw'n effeithlon. Rolau a chyfrifoldebau diffiniedig. Gwell dealltwriaeth. Lleihau risg llifogydd.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur B-7	Parhau i ymgysylltu â'r Grŵp Cymuned Ymarfer Systemau Draenio Cynaliadwy.
Disgrifiad	Ymgysylltiad parhaus â'r Grŵp Cymuned Ymarfer Systemau Draenio Cynaliadwy i faethu cydweithio a rhannu gwybodaeth ym maes Systemau Draenio Cynaliadwy.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Annog ymagwedd ragweithiol o ran rheoli risg llifogydd. Arloesedd technolegau a dulliau Systemau Draenio Cynaliadwy. Sicrhau bod cymunedau'n rhan o wneud penderfyniadau. Cyfleoedd addysgol.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Adnoddau Presennol.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Grŵp Cymuned Ymarfer Systemau Draenio Cynaliadwy.

Amcan C y Strategaeth Genedlaethol: Blaenoriaethu buddsoddiadau ar gyfer y cymunedau sy'n wynebu'r perygl mwyaf

- Amcan 6 y Strategaeth Leol: Datblygu rhaglen fuddsoddi wedi'i blaenoriaethu yn seiliedig ar y cymunedau yn y perygl mwyaf.

Mesur C-1	Cynnal dadansoddiad cost a budd hyd oes lawn ar gyfer prosiectau, yn cynnwys buddion cymdeithasol ac amgylcheddol.
Disgrifiad	CSFf i ddefnyddio canllawiau cost a budd arferion gorau presennol i asesu a blaenoriaethu cynlluniau rheoli risg llifogydd posibl, yn cynnwys buddion cymdeithasol ac amgylcheddol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Penderfyniadau gwybodus. Dyrannu adnoddau yn y ffordd orau bosib. Rheoli risg llifogydd yn gynaliadwy.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost ganolig.
Dewisiadau cyllido	Cyllid refeniw. Adnoddau presennol.
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur C-2	Archwilio cyfleoedd am arian cyfatebol a grantiau.
Disgrifiad	CSFF i archwilio cyfleoedd am arian cyfatebol a grantiau i gael ffynonellau amrywiol o gymorth ariannol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Mwy o adnoddau ariannol tuag at Reoli Risg Llifogydd. Sefydlogrwydd a chynaliadwyedd ariannol. Cyfleoedd a phartneriaethau rhwydweithio gwerthfawr.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel iawn.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur C-3	Datblygu rhaglen fuddsoddi cost cyfalaf i leihau'r risg o lifogydd yn yr ardaloedd sydd yn y perygl mwyaf.
Disgrifiad	Datblygu rhaglen fuddsoddi ragweithiol ar ddull yn seiliedig ar risg. Rhoi ystyriaeth i allbynnau CRhRLI, asedau a reolir, ymchwiliadau A19 a cheunentydd hanfodol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Lleihau risg llifogydd. Gwneud penderfyniadau deallus. Ymagwedd ragweithiol a thryloyw tuag at Reoli Risg Llifogydd.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Cyllid Refeniw. Cynllun Grant Graddfa Fach.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur C-4	Ymdrechu i gyflawni cyllid partneriaeth gydag Awdurdodau Rheoli Risg perthnasol a ffynonellau eraill i gefnogi cynlluniau.
Disgrifiad	Bydd cyllid partneriaeth yn cael ei archwilio a'i annog i ddenu buddsoddiad pellach mewn Cynllun Lliniaru Llifogydd ar gyfer CSFf.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Mwy o gydweithio. Cynigion budd amrywiol. Cyfle am ffrydiau cyllido ychwanegol.
Amserlen ddangosol	Byr.
Cost ddangosol	Cost isel iawn.
Dewisiadau cyllido	Cyllid Refeniw.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur C-5	Defnyddio adroddiadau A19 i lywio buddsoddiad.
Disgrifiad	CSFf i sicrhau bod llifogydd yn cael eu harchwilio a'u dogfennu'n briodol. Defnyddio'r wybodaeth o adroddiadau A19 i lywio a blaenoriaethu buddsoddiad cyfalaf a refeniw.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Blaenoriaethu buddsoddiadau. Ymagwedd ragweithiol. Lleihau risg llifogydd. Gwneud penderfyniadau deallus.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Cost ganolig.
Dewisiadau cyllido	Adnoddau Presennol. Cyllid Refeniw.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur C-6	Darparu cyfeiriad ac arweinyddiaeth strategol ar lefel leol.
Disgrifiad	<p>Paratoi Strategaeth Leol Rheoli Risg Llifogydd sydd wedi bod yn destun ymgynghoriad llawn yn Sir y Fflint.</p> <p>Paratoi a rheoli cynllun gweithredu i sicrhau bod amcanion y strategaeth yn cael eu cyflawni.</p> <p>Sefydlu pwyllgor priodol i oruchwylio darpariaeth y strategaeth.</p> <p>Adolygu a diweddarau gwefan y cyngor i sicrhau bod gwybodaeth ddefnyddiol am reoli perygl llifogydd ar gael.</p>
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	<p>Sicrhau y defnyddir ymagwedd ragweithiol o ran rheoli risg llifogydd.</p> <p>Cyllid ac adnoddau priodol ar gael i gyflawni SRhRLIL a chynllun gweithredu'n llwyddiannus.</p> <p>Adrodd yn rheolaidd ar y SRhRLIL a'r cynllun gweithredu.</p>
Amserlen ddangosol	Tymor byr.
Cost ddangosol	Adnoddau Presennol.
Dewisiadau cyllido	Cyllid refeniw.
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Amcan D y Strategaeth Genedlaethol: Atal rhagor o bobl rhag dod yn agored i risg

- Amcan 4 y Strategaeth Leol: Lleihau cyswllt â risg a rheoli effeithiau a chanlyniadau llifogydd ac erydu arfordirol i unigolion, cymunedau a busnesau yn Sir y Fflint.
- Amcan 8 y Strategaeth Leol: Sicrhau bod gwybodaeth yn ymwneud â risg llifogydd lleol yn cael ei defnyddio i lywio penderfyniadau cynllunio.

Mesur D-1	Nodi ardaloedd sydd mewn perygl o brofi llifogydd a blaenoriaethu rheoli risg llifogydd yn yr ardaloedd hynny.
Disgrifiad	Lle mae'r lleoliadau sy'n wynebu'r risg fwyaf o lifogydd wedi cael eu nodi drwy asesiad risg llifogydd lleol, bydd CSFf yn cynnal astudiaethau manwl i ddeall a mynd i'r afael ag achosion a mecanweithiau llifogydd.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Penderfyniadau yn seiliedig ar risg. Mwy o wybodaeth am berygl llifogydd. Cynllunio buddsoddiadau at y dyfodol. Eglurder o ran gwneud penderfyniadau wrth fuddsoddi mewn ardaloedd penodol.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Cost ganolig.
Dewisiadau cyllido	Refeniw. Cynllun grant graddfa fach (Llywodraeth Cymru). Cyllid Cyfalaf (Llywodraeth Cymru).
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur D-2	Datblygu canllawiau clir ar gyfer yr Adran Gynllunio wrth asesu ceisiadau cynllunio.
Disgrifiad	Datblygu canllawiau clir i sicrhau bod penderfyniadau cynllunio'n seiliedig ar feini prawf safonol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Lleihau risg llifogydd. Alinio Rheoli Risg Llifogydd â pholisïau cynllunio. Gwella gwybodaeth ac eglurder i ddatblygwyr.
Amserlen ddangosol	Hirdymor.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Cyllid Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Fforwm Llifogydd Cenedlaethol, Grwpiau Llifogydd Cenedlaethol.

Mesur D-3	Datblygu canllawiau i ddatblygwyr ar Strategaethau Rheoli Risg Llifogydd a draenio.
Disgrifiad	Datblygu proses gyda'r Adran Gynllunio i greu cyngor a chyfeiriad clir i ddatblygwyr ar Strategaethau Rheoli Risg Llifogydd a draenio (yn ogystal â chynnwys Systemau Draenio Cynaliadwy mewn datblygiadau newydd).
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Gwell eglurder a chysondeb i symleiddio'r broses o wneud penderfyniadau. Cydfymffurfio â rheoliadau. Gwell gwybodaeth a dealltwriaeth.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Cyllid refeniw.
Partneriaid cyflawni	Awdurdodau Rheoli Risg eraill e.e. CNC a Dŵr Cymru.

Mesur D-4	Sicrhau bod y broses gynllunio yn derbyn y wybodaeth briodol drwy ystyried cynlluniau a pholisïau perthnasol, megis y Cynllun Rheoli Risg Llifogydd, y Cynllun Rheoli Basn Afon a'r Cynlluniau Rheoli Traethlin.
Disgrifiad	Defnyddio gwybodaeth leol am berygl llifogydd a phroblemau hysbys i lywio'r broses gynllunio. Sicrhau bod penderfyniadau cynllunio'n cyd-fynd â pholisïau Rheoli Risg Llifogydd. Darparu adborth i'r ymgeisydd lle bo hynny'n briodol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Lleihau oedi mewn datblygiadau gydag ymagwedd ragweithiol. Sicrhau nad yw datblygiad yn cynyddu'r perygl o lifogydd, a lleihau'r risg lle bo hynny'n briodol.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Adnodd presennol.
Dewisiadau cyllido	Cyllid refeniw.
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur D-5	Sicrhau bod y gofynion ar gyfer gwaith mewn ac o amgylch cyrsiau dŵr cyffredin yn glir a thryloyw.
Disgrifiad	Darparu arweiniad a gweinyddu proses ar gyfer cymeradwyo strwythurau newydd a chynnal a chadw strwythurau presennol ar gyrsiau dŵr.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Gwell dealltwriaeth o ofynion. Lleihau risg llifogydd. Arbed costau. Gwelliant amgylcheddol.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur D-6	Sicrhau fod pob cam o broses y Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy yn effeithiol ac effeithlon.
Disgrifiad	Adolygu a gwella'r Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy presennol yn Sir y Fflint.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Sicrhau bod datblygiad yn gwella'r amgylchedd ac yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth Rheoli Risg Llifogydd. System well. Gofynion mwy clir ar gyfer ymgeiswyr.
Amserlen ddangosol	Tymor byr.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Cyllid refeniw. Cynllun grant graddfa fach (Llywodraeth Cymru).
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur D-7	Sicrhau bod mesurau addasu arfordirol yn cael eu defnyddio'n briodol i leihau risg i unigolion, cymunedau, busnesau a'r amgylchedd.
Disgrifiad	Dylid defnyddio mesurau addasu arfordirol yn briodol i leihau risg i unigolion, cymunedau a busnesau ac i wella'r amgylchedd. Sicrhau cysondeb â'r Cynllun Rheoli Traethlin.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Cydymffurfiaeth â'r Cynllun Rheoli Traethlin. Lleihau risg. Gwell rheolaeth amgylcheddol.
Amserlen ddangosol	Hirdymor.
Cost ddangosol	Canolig - Uchel.
Dewisiadau cyllido	Cyllid Refeniw. Cynllun grant graddfa fach (Llywodraeth Cymru). Cyllid Cyfalaf (Llywodraeth Cymru).
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur D-8	Cynnwys Systemau Draenio Cynaliadwy pan fo hynny'n briodol ac ystyried ôl-osod Systemau Draenio Cynaliadwy.
Disgrifiad	Dylai CSFf, yn rhinwedd ei swydd fel Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy, sicrhau bod datblygiadau newydd ac ail-ddatblygiadau, yn cynnwys ei brosiectau ei hun, yn cydymffurfio â safonau cenedlaethol gorfodol ar gyfer draenio cynaliadwy, gan hyrwyddo rheoli dŵr yn effeithiol a gwarchod yr amgylchedd.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Rheoli Risg Llifogydd yn gynaliadwy. Gwelliannau i ansawdd dŵr a bioamrywiaeth. Cydymffurfio rheolaethol.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Adnoddau Presennol.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur D-9	Annog dyluniadau sy'n gynaliadwy'n amgylcheddol a chymdeithasol o fewn prosiectau Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol.
Disgrifiad	Bydd CSFf yn hyrwyddo datblygu cynaliadwy gan roi sylw i ystyriaethau amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd o fewn prosiectau Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Rheoli Risg Llifogydd yn gynaliadwy. RhRLI i gyfrif am gadw ac adfer ecosystemau naturiol. Lleihau effaith negyddol y Cyngor ar Newid yn yr Hinsawdd. Cost effeithiol.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Amcan E y Strategaeth Genedlaethol: Darparu ymateb effeithiol a pharhaus i ddigwyddiadau

- Amcan 5 y Strategaeth Leol: Ystyried y cyfraniad y gall rheoli risg llifogydd ei wneud i ddarparu amryfal fuddion.
- Amcan 7 y Strategaeth Leol: Sicrhau datblygiad y sgiliau sydd yn ofynnol i weithredu mesurau rheoli perygl llifogydd arloesol ac effeithiol.

Mesur E-1	Cofnodi'r holl achosion o lifogydd a, lle bo'n briodol, cynnal ymchwiliadau i lifogydd.
Disgrifiad	Ar ôl cael gwybod am lifogydd neu lifogydd posibl, bydd CSFf yn cofnodi hyn o fewn eu system rheoli GIS.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Cofnodion cywir o hanes llifogydd lleol. Gwella gwybodaeth leol am faterion llifogydd posibl. Gwybodaeth wedi'i chofnodi i lywio cyfleoedd cyllido yn y dyfodol.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Adnoddau presennol.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur E-2	Cofnodi'r holl strwythurau / asedau ar gyrsiau dŵr er mwyn gallu nodi perchnogaeth a chyfrifoldeb os bydd problem gyda llifogydd.
Disgrifiad	Ar ôl cael gwybod am broblem, bydd CSFf yn cofnodi'r holl strwythurau / asedau ar gyrsiau dŵr a bydd yn nodi perchnogaeth er mwyn sicrhau y cymerir cyfrifoldeb priodol am yr asedau hyn. Bydd data yn cael ei gofnodi yn y system GIS a'i gynnwys ar y gofrestr o asedau.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Gwella'r gofrestr asedau. Rolau a chyfrifoldebau diffiniedig. Cyflwr asedau wedi'i nodi. Gwybodaeth wedi'i chofnodi i lywio cyfleoedd cyllido yn y dyfodol. Hysbysu'r Gronfa Ddata o Asedau Cenedlaethol.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Cost Isel.
Dewisiadau cyllido	Refeniw. Cynllun grant graddfa fach (Llywodraeth Cymru).
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur E-3	Nodi ac asesu cyflwr yr asedau draenio presennol yn y sir, i flaenoriaethu buddsoddiad cyfalaf.
Disgrifiad	Bydd yr holl asedau hysbys a reolir gan CSFf yn cael eu cofnodi a'u harchwilio i gadarnhau eu trefniant a'u cyflwr cyffredinol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Cofnod cywir o ddata asedau. Buddsoddi a rheoli asedau yn seiliedig ar dystiolaeth. Gall arwain at welliannau ar draws gwasanaethau yn cynnwys system GIS ganolog ac amserlenni cynnal a chadw diwygiedig. Gall gwybodaeth gael ei hystyried i ddiweddarau Cynlluniau Rheoli Risg Llifogydd.
Amserlen ddangosol	Hirdymor.
Cost ddangosol	Cost ganolog.
Dewisiadau cyllido	Refeniw. Cynllun grant graddfa fach (Llywodraeth Cymru).
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur E-4	Archwilio technolegau newydd ac arloesol ar gyfer amddiffyn rhag llifogydd a rheoli llifogydd.
Disgrifiad	Sicrhau bod CSFF fel Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol yn gwybod beth yw'r technolegau newydd ac arloesol diweddaraf ar gyfer rheoli ac amddiffyn rhag llifogydd.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Gwella amddiffyniad rhag llifogydd. Gwelliant o ran rhybuddion cynnar a monitro Defnyddio technegau sy'n arwain y diwydiant mewn perthynas â draenio cynaliadwy. Trosglwyddo gwybodaeth ac arbenigedd
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost ganolig.
Dewisiadau cyllido	Refeniw. Cynllun grant graddfa fach (Llywodraeth Cymru). Cyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol (Llywodraeth Cymru).
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur E-5	Lleihau amhariad i wasanaethau ac isadeiledd hanfodol.
Disgrifiad	Yn ystod ac ar ôl llifogydd, dylid lleihau'r amhariad i wasanaethau ac isadeiledd hanfodol, megis gwasanaethau brys, ysbytai, ffyrdd, rheilffyrdd a rhwydweithiau trydan. Fe allai hyn olygu gweithio gydag Awdurdodau Rheoli Risg eraill.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Mae hyn yn hanfodol ar gyfer gweithrediad a lles trigolion Sir y Fflint.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost ganolig.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Awdurdodau Rheoli Risg eraill ac ymatebwyr i argyfwng.

Mesur E-6	Parhau i gynorthwyo ag amddiffyn a gwella amgylchedd naturiol a hanesyddol Sir y Fflint.
Disgrifiad	Dylai cynlluniau Rheoli Risg Llifogydd amddiffyn a gwella amgylchedd naturiol a hanesyddol Sir y Fflint.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Gwarchod treftadaeth ddiwylliannol. Diogelu treftadaeth mewn perygl.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Adnodd presennol.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur E-7	Lle bo'n ymarferol, hyrwyddo datrysiadau'n seiliedig ar natur o fewn prosiectau Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol.
Disgrifiad	Dylai Datrysiadau yn Seiliedig ar Natur fod yn ystyriaeth bwysig ar y cam ystyried dewisiadau ym mhob prosiect Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol. Bydd ffrydiau cyllido ehangach hefyd yn cael eu harchwilio i nodi ardaloedd addas ar gyfer datrysiadau'n seiliedig ar natur, drwy gydweithio gyda thirfeddianwyr, y gymuned ac Awdurdodau Rheoli Risg eraill.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Rheoli Risg Llifogydd yn gynaliadwy. Hyrwyddo gwella bioamrywiaeth. Gwella'r amgylchedd naturiol a chreu ardaloedd i bobl eu defnyddio. Cyfrannu tuag at darged carbon sero net y Cyngor. Gwell iechyd a lles cymunedol. Archwilio cyfleoedd ar gyfer ffrydiau cyllido ychwanegol.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel iawn.
Dewisiadau cyllido	Refeniw. Cynlluniau Grant Graddfa Fach (Llywodraeth Cymru). Cyllid Cyfalaf (Llywodraeth Cymru). Ffrydiau Cyllido Allanol.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur E-8	Hyrwyddo dulliau ledled dalgylch o ran rheoli perygl llifogydd lle bo'n briodol.
Disgrifiad	CSFf i ddefnyddio dull yn seiliedig ar ddalgylch ar gyfer asesu risg llifogydd lleol, sy'n ceisio darparu dull mwy cydweithredol i reoli perygl llifogydd.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Datrysiadau Rheoli Risg Llifogydd cyfannol ac integredig. Hyrwyddo cydweithio. Dealltwriaeth well o fecanweithiau llifogydd, nad yw wedi'i chyfyngu gan ffiniau gweinyddol. Cost effeithiol.
Amserlen ddangosol	Hirdymor.
Cost ddangosol	Adnoddau presennol.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Awdurdodau Llifogydd Lleol Arweiniol ac Awdurdodau Rheoli Risg eraill.

Mesur E-9	Datblygu arbenigedd staff i gyflawni gofynion Rheoli Risg Llifogydd yn Sir y Fflint.
Disgrifiad	Bydd CSFf yn hyrwyddo ac yn hwyluso cyfleoedd hyfforddi ar gyfer staff, ac yn sicrhau bod cynllunio ar gyfer olyniaeth wedi'i gynnwys mewn cynlluniau ar gyfer y dyfodol. Bydd archwiliadau sgiliau yn cael eu cynnal i asesu gallu staff presennol a nodi meysydd i'w datblygu.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Gwella gwybodaeth a dealltwriaeth o Reoli Risg Llifogydd. Cadw staff. Gwneud penderfyniadau deallus. Gwell cydweithio gyda'r gymuned.
Amserlen ddangosol	Tymor canolig.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur E-10	Buddsoddi mewn meddalwedd a chaledwedd priodol.
Disgrifiad	Sicrhau bod gan CSFf y meddalwedd a'r caledwedd cywir i ymgymryd â swyddogaethau Rheoli Risg Llifogydd statudol ac anstatudol.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Effeithlonrwydd. Dealltwriaeth glir o rolau a chyfrifoldebau. Lleihau risg llifogydd. Gwella gweithrediad prosiectau.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Cost isel.
Dewisiadau cyllido	Cyllid refeniw.
Partneriaid cyflawni	Amherthnasol.

Mesur E-11	Prynu sgiliau arbenigol i mewn i gyflawni prosiectau penodol.
Disgrifiad	Ymgysylltu ag arbenigwyr a / neu gwmnïau allanol gyda gwybodaeth arbenigol ac arbenigedd i gyflawni agweddau penodol ar brosiectau Rheoli Risg Llifogydd.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Cael gafael ar arbenigedd. Cynyddu gallu. Gwella gwybodaeth. Gwella gweithrediad prosiectau.
Amserlen ddangosol	Parhaus / Tymor byr.
Cost ddangosol	Cost ganolig.
Dewisiadau cyllido	Cyllid refeniw.
Partneriaid cyflawni	I'w cadarnhau.

Mesur E-12	Sicrhau cyd-drefniant effeithiol rhwng adrannau CSFf a sefydliadau eraill.
Disgrifiad	Dylai bod cydlynu effeithiol rhwng adrannau CSFf o ran rheoli llifogydd a chydag Awdurdodau Rheoli Llifogydd eraill.
Buddion yn cynnwys buddion niferus / ehangach	Archwilio cyfleoedd ar gyfer ffrydiau cyllido ychwanegol. Cynigion budd amrywiol. Gwerth am arian. Cyfleoedd cydweithio.
Amserlen ddangosol	Parhaus.
Cost ddangosol	Adnoddau presennol.
Dewisiadau cyllido	Refeniw.
Partneriaid cyflawni	Awdurdodau Rheoli Risg eraill e.e. CNC a Dŵr Cymru.

9. Camau Gweithredu ar Lifogydd

9.1 Cynllun Gweithredu ar Lifogydd Sir y Fflint

Mae'r Cynllun Gweithredu ar Lifogydd yn manylu ar gamau gweithredu ar ystod o raddfeydd; ar draws Sir y Fflint, o fewn Dalgylchoedd ac ar lefel gymunedol (fel y manylir yn Adran 6.2).

Gweler y cynllun hwn yn Atodiad A.

10. Asesiadau Amgylcheddol

Mae asesiadau wedi'u cynnal ochr yn ochr â datblygu'r Strategaeth Leol hon i sicrhau bod yr Amcanion, y Mesurau a'r Camau Gweithredu a gyflwynwyd yn ystyried yr amgylchedd yn ardal yr awdurdod lleol, gan gynnwys dynodiadau pwysig.

Mae tudalen [Asesiad Amgylcheddol CNC](#) yn darparu cyngor ar gyfer AAS ac ARhC.

Sylwer: mae adroddiadau AAS ac ARhC yn angenrheidiol ar y cam ymgynghori ar gyfer y Strategaeth Leol. Mae'r AAS yn gofyn am ymgynghori, a ddylai ddigwydd ar yr un pryd â'r Strategaeth Leol.

10.1 Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS)

Mae Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS) yn ffordd o asesu a monitro effeithiau tebygol (cadarnhaol a negyddol) y cynlluniau, rhaglenni a strategaethau ar yr amgylchedd. Mae'n berthnasol ar lefel y cynllun neu'r strategaeth (h.y. Strategaeth Leol) sy'n gosod y cyfeiriad ar gyfer prosiectau datblygu yn y dyfodol.

Mae'r AAS yn ofyniad cyfreithiol i gyd-fynd â Strategaeth Leol. Gall asesiadau o'r fath gynorthwyo â gallu gwneud penderfyniadau gwybodus a thryloyw er budd gwneuthurwyr y cynllun a'r gymuned ehangach yng Nghymru.

Datblygwyd yr AAS ochr yn ochr â'r Strategaeth Leol hon ac mae wedi'i gynnwys mewn adroddiad ar wahân sydd ar gael ar wefan Cyngor Sir y Fflint.

10.2 Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC)

Mae Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC) yn ystyried y niwed posibl y gallai prosiect neu gynllun ei achosi i rai safleoedd a warchodir yn arbennig, gyda'r nod o sicrhau bod difrod i'r safleoedd hyn yn cael ei osgoi.

Oherwydd potensial y Strategaeth Leol hon i effeithio ar rwydwaith Natura 2000 o safleoedd gwarchoddedig, sef Ardaloedd Cadwraeth Arbennig, Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig a Safleoedd Ramsar, mae angen cynnal Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd yn baralel â'r Asesiad Amgylcheddol Strategol mor fuan â phosibl yn y broses. Gellir dileu'r safleoedd gwarchoddedig a enwir yma os nad ydynt yn berthnasol i'r ardal Awdurdod Lleol.

Mae'r ARhC llawn wedi'i gynnwys mewn adroddiad ar wahân sydd ar gael ar wefan Cyngor Sir y Fflint.

10.3 Asesiad y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr (CFfD)

Mae'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr yn gosod gofyniad cyfreithiol i amddiffyn a gwella'r amgylchedd dŵr (yn cynnwys ein hafonydd, arfordiroedd, aberoedd, llynnoedd, dŵr daear a chamlesi).

Mae Cynlluniau Rheoli Basnau Afonydd yn disgrifio sut y bydd y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr yn cael ei chyflawni, drwy amlinellu'r camau gweithredu a'r mesurau sydd eu hangen i weithredu amcanion y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr. Mae Sir y Fflint wedi'i lleoli o fewn dwy

ardal basn afon, Ardal Basn Afon Dyfrdwy, sy'n cynnwys mwyafrif o'r Sir ac yn draenio dros 85% o'r Sir, ac Ardal Basn Afon Gorllewin Cymru sy'n cynnwys y 15% sy'n weddill o'r Sir sydd wedi'i leoli o fewn gornel gogledd orllewinol y Sir. Mae Tabl 8 yn dangos sut mae'r Amcanion yn y Strategaeth Leol hon yn cyflawni Amcanion Cynlluniau Rheoli Basnau Afonydd Dyfrdwy a Gorllewin Cymru.

Tabl 9- Cydnawsedd Amcanion y Strategaeth Leol gydag Amcanion Cynllun Rheoli Basnau Afonydd Dyfrdwy a Gorllewin Cymru

Rhif	Amcanion y Strategaeth Leol	Sut mae Amcanion y Strategaeth Leol yn cwrdd ag Amcanion y Cynllun Rheoli Basnau Afonydd
1.	Gwella dealltwriaeth o berygl arfordirol a llifogydd lleol.	Gwella ein gwybodaeth a dealltwriaeth o berygl llifogydd lleol ar draws Sir y Fflint, gan ystyried effeithiau newid hinsawdd. Mae hyn hefyd yn caniatáu i'r Cyngor nodi ardaloedd ecolegol yn y perygl mwyaf a blaenoriaethu mesurau i fynd i'r afael â risgiau hysbys.
2.	Gwella cyfathrebu ynghylch risgiau a chynyddu parodrwydd a gwytnwch.	Rhoi cyfle i gyfathrebu'r effeithiau ar / amddiffyniad amgylchedd y dŵr.
3.	Cydweithio ag Awdurdodau Rheoli Risg eraill, budd-ddeiliaid a'r cyhoedd i leihau risg llifogydd ac arfordirol.	Darparu cyfleoedd i weithio gydag ystod o bartneriaid yn cynnwys preswylwyr, busnesau a thirfeddianwyr i wella'r amgylchedd naturiol yn cynnwys ecosystemau dŵr.
4.	Lleihau cyswllt â risg a rheoli effeithiau a chanlyniadau llifogydd ac erydu arfordirol i unigolion, cymunedau a busnesau yn Sir y Fflint.	Mae hyn hefyd o fudd i'r amgylchedd naturiol oherwydd bod llai o lifogydd yn lleihau llifau halogedig, sydd, yn y pen draw, yn cefnogi cyflawni statws cyffredinol da o gyrff dŵr.
5.	Ystyried y cyfraniad y gall rheoli risg llifogydd ei wneud i ddarparu amryfal fuddion.	Darparu cyfleoedd i warchod, adfer, a dynwared swyddogaethau naturiol dalgylchoedd. Mae hyn yn cynnwys gweithredu datrysiadau'n seiliedig ar natur, hyrwyddo isadeiledd gwyrdd, technegau rheoli tir cynaliadwy a mabwysiadu dull yn seiliedig ar ddalgylch o ran rheoli risg llifogydd.
6.	Datblygu rhaglen fuddsoddi wedi'i blaenoriaethu yn seiliedig ar y cymunedau yn y perygl mwyaf.	Dylai buddsoddi flaenoriaethu datrysiadau sy'n darparu amryw o fuddion yn cynnwys gwella amgylcheddau dyfrol yn ogystal â llai o berygl o lifogydd.
7.	Sicrhau datblygiad y sgiliau sydd yn ofynnol i weithredu mesurau rheoli perygl llifogydd arloesol ac effeithiol.	Bydd gwella sgiliau staff yn cyfrannu at gynlluniau Rheoli Risg Llifogydd mwy effeithiol gyda mwy o ymwybyddiaeth o'r amgylchedd.
8.	Sicrhau bod gwybodaeth yn ymwneud â risg llifogydd lleol yn	Dylai polisi a phenderfyniadau ar gynllunio ystyried stiwardiaeth a chynaliadwyedd

	cael ei defnyddio i lywio penderfyniadau cynllunio.	amgylcheddol yn ogystal â lleihau'r perygl o lifogydd.
--	---	--

11. Monitro Cynnydd

Bydd yr ail Strategaeth hon yn parhau i ddarparu fframwaith i Gyngor Sir y Fflint allu cyflawni ei gyfrifoldebau a'i ddyheadau mewn perthynas â rheoli perygl llifogydd.

Bydd y Strategaeth yn cael ei hadolygu mewn 6 blynedd, neu yn sgil unrhyw newid deddfwriaethol mawr. Mae'r Cynllun Gweithredu ar Lifogydd ynghlwm wrth y Strategaeth hon ac mae hefyd yn "ddogfen fyw". Bydd yn parhau i gael ei datblygu wrth i wybodaeth, arbenigedd ac adnoddau newydd ddylanwadu ar ddarpariaeth mesurau a chamau gweithredu. Bydd y Strategaeth yn cael ei hadolygu'n rheolaidd er mwyn monitro cynnydd ei gweithrediad.

Dylid adolygu'r Strategaeth ar y cyd ag adolygiad nesaf y Strategaeth Genedlaethol a dylid diweddarau'r Cynlluniau Gweithredu yn y Strategaeth hon bob blwyddyn.

Appendix A Ein Cynllun Gweithredu ar Lifogydd

Appendix B Cyd-destun Deddfwriaethol

Mae'r wybodaeth a'r dolenni isod yn rhoi'r cyd-destun deddfwriaethol ar gyfer y Strategaeth Leol Rheoli Risg Llifogydd hon.

Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010

[Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 \(legislation.gov.uk\)](http://legislation.gov.uk)

Yn dilyn cydsyniad brenhinol ym mis Ebrill 2010, daeth y Bil Rheoli Llifogydd a Dŵr yn Ddeddf Seneddol. Mae'r Ddeddf yn pwysleisio'r angen i reoli llifogydd mewn modd cyfannol a chynaliadwy, ac yn rhoi nifer o rolau a chyfrifoldebau newydd i gynghorau fel CSFf, sy'n Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol o dan y Ddeddf, gan ychwanegu at gyfrifoldebau blaenorol y cynghorau hynny i reoli risg llifogydd. Dim ond un o'r dyletswyddau a roddir i CSFf o dan y darn hwn o ddeddfwriaeth yw'r dasg o lunio'r ail Strategaeth Leol hon ar gyfer Rheoli Risg Llifogydd.

Sbardunwyd y ddeddfwriaeth newydd gan ddau ffactor allweddol; un o'r rhain oedd yr adolygiad i lifogydd haf 2007 gan Syr Michael Pitt, a elwir gan amlaf yn 'Adolygiad Pitt'. Y ffactor arall allweddol a sbardunodd y Ddeddf oedd Cyfarwyddeb Llifogydd yr UE a droswyd yn gyfraith yn y DU drwy Reoliadau Risg Llifogydd 2009 (a ddiddymwyd dan Ddeddf Cyfraith yr UE a Ddargedwir). Mae'r rhain wedi'u crynhoi yn yr adrannau canlynol:

Adolygiad Pitt

Bu i Syr Michael Pitt gynnal adolygiad annibynnol o arferion Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol cenedlaethol yn dilyn y llifogydd eang a thrychinebus yn ystod haf 2007, pan effeithiwyd dros 55,000 o aelwydydd gan greu difrod o dros £4 biliwn¹⁰. Cyhoeddwyd Adolygiad Pitt ym Mehefin 2008 ac oedd yn galw am newidiadau sylfaenol ar frys i'r modd yr oedd risg llifogydd yn cael ei reoli. Roedd yr adroddiad yn cynnwys 92 o argymhellion ar gyfer y Llywodraeth, Awdurdodau Lleol, Fforymau Atgyfnerthu Lleol a budd-ddeiliaid eraill oedd wedi eu seilio ar y cysyniad o Awdurdodau Lleol yn chwarae rhan flaenllaw mewn rheoli risg llifogydd lleol, drwy gydlynu gyda'r holl awdurdodau perthnasol. Mae llawer o'r argymhellion a nodwyd yn Adolygiad Pitt wedi'u deddfu drwy'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr.

Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009

Mae'r rhain wedi'u dirymu gan Ddeddf Cyfraith yr UE a Ddargedwir.

[Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009 \(legislation.gov.uk\)](http://legislation.gov.uk)

Daeth y Rheoliadau Perygl Llifogydd i rym ym mis Rhagfyr 2009 gan drawsosod Cyfarwyddeb Llifogydd yr UE i gyfraith yng Nghymru a Lloegr. Mae ar y Rheoliadau Perygl Llifogydd angen tri phrif darn o waith:

Asesiad Risg Llifogydd Cychwynnol (ARLIC) - Mae hyn yn cynnwys casglu gwybodaeth am

---

¹⁰ Costau Llifogydd Haf 2007 yn Lloegr – Asiantaeth yr Amgylchedd (Prosiect: SC070039/R1) Cyhoeddwyd ym mis Ionawr 2010.

lifogydd y gorffennol a'r dyfodol a achosir gan ddŵr wyneb, dŵr daear a chysiau dŵr cyffredin, cyfosod yr wybodaeth mewn adroddiad ARLIC a nodi Ardaloedd Risg Llifogydd Dangosol. Dylid adolygu'r adroddiad hwn bob 6 mlynedd.

[ARLIC Ardal Basn Afon Gorllewin Cymru \(2018\)](#)

[ARLIC Ardal Basn Afon Dyfrdwy \(2018\)](#)

Mapiau Risgiau a Pheryglon Llifogydd - Mae angen i unrhyw awdurdodau sy'n nodi Ardal Perygl Llifogydd Ddangosol lunio mapiau peryglon a risgiau ar gyfer yr ardaloedd hynny bob 6 mlynedd.

Cynlluniau Rheoli Risg Llifogydd - Y cam olaf yw i awdurdodau gydag Ardal Perygl Llifogydd Ddangosol lunio Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd ac i adolygu hyn bob 6 blynedd.

Nodwyd un Ardal Risg Llifogydd yn Sir y Fflint, yn cynnwys cymunedau Queensferry-Sandycroft-Manor Lane; Lache; Garden City ac Ystâd Ddiwydiannol Glannau Dyfrdwy; a Chei Connah a Shotton.

Yng nghanllawiau Llywodraeth Cymru, diffinnir y term Ardaloedd Risg Llifogydd a ddefnyddir yn yr ARLIC fel poblogaeth o fwy na 5,000 yr effeithir arni ac sy'n wynebu risg.

Mae ystod o ddeddfau eraill yn effeithio ar Reoli Risg Llifogydd, yn cynnwys ond nid yn gyfyngedig i'r canlynol:

- Deddf Draenio Tir 1991
[Deddf Draenio Tir 1991 \(legislation.gov.uk\)](#)
- Deddf Amddiffyn y Glannau 1949
[Deddf Amddiffyn y Glannau 1949 \(legislation.gov.uk\)](#)
- Cyfarwyddeb Fframwaith Dŵr 2000
[Cyfarwyddeb Fframwaith Dŵr \(europa.eu\)](#)
- Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016
[Deddf yr Amgylchedd \(Cymru\) 2016 \(legislation.gov.uk\)](#)
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 – Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru.
- Deddf Cynllunio (Cymru) 2015
[Deddf Cynllunio \(Cymru\) 2015 \(legislation.gov.uk\)](#)
- Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004
[Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 \(legislation.gov.uk\)](#)
- Deddf Newid yn yr Hinsawdd 2008
[Deddf Newid yn yr Hinsawdd 2008 \(legislation.gov.uk\)](#)
- Cyfarwyddeb Asesiad Amgylcheddol Strategol 2001
[Asesiad Amgylcheddol Strategol \(europa.eu\)](#)

- Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 (www.legislation.gov.uk)
- Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981
[Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 \(legislation.gov.uk\)](http://legislation.gov.uk)
- Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000
[Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000 \(legislation.gov.uk\)](http://legislation.gov.uk)
- Deddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig 2006
[Deddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig 2006 \(legislation.gov.uk\)](http://legislation.gov.uk)
- Deddf Iechyd Cyhoeddus 1936
[Deddf Iechyd Cyhoeddus 1936 \(legislation.gov.uk\)](http://legislation.gov.uk)
- Deddf Priffyrdd 1980
[Deddf Priffyrdd 1980 \(legislation.gov.uk\)](http://legislation.gov.uk)

Rheoliadau Asesiadau Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004 - gofyniad am Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS)

Mae Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS) yn ddull a ddefnyddir i sicrhau bod materion amgylcheddol yn cael eu hasesu a'u hintegreiddio ar y cyfle cynharaf posib yn y broses o wneud penderfyniad wrth ddatblygu'r Strategaeth Leol hon.

Mae'n ofyn cyfreithiol yn y DU ar gyfer cynlluniau a rhaglenni penodol a amodir gan Gyfarwyddeb Asesiad Amgylcheddol Strategol (2001/42/EC) i ymgymryd ag Asesiad Amgylcheddol Strategol. Yng Nghymru, gweithredir y Gyfarwyddeb AAS gan Reoliadau Asesiadau Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004.

Gan fod y Strategaeth Leol yn 'gynllun statudol', mae angen Asesiad Amgylcheddol Strategol a fydd yn gwerthuso effeithiau amgylcheddol posibl y Strategaeth Leol Rheoli Risg Llifogydd a'i hamcanion, cyn iddi gael ei chymeradwyo a'i mabwysiadu'n ffurfiol.

Pwrpas Asesiad Amgylcheddol Strategol yw darparu ar gyfer lefel uchel o ddiogelwch i'r amgylchedd, drwy sicrhau yr integreiddir ystyriaethau amgylcheddol i mewn i'r gwaith o baratoi'r Strategaeth Leol a chyfrannu at hyrwyddo datblygu cynaliadwy a diogelu'r amgylchedd.

Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 – gofyniad ar gyfer Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC)

Yng Nghymru, mae'r Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau (OS 1012, 2017), a elwir yn aml y Rheoliadau Cynefinoedd, yn gweithredu Cyfarwyddeb Cynefinoedd yr UE (Cyfarwyddeb (92/43/EEC) ar warchod cynefinoedd naturiol a fflora a ffawna gwyllt) a rhai elfennau o'r Gyfarwyddeb Adar (2009/147/EC). Mae'r ddeddfwriaeth hon yn darparu'r fframwaith cyfreithiol ar gyfer diogelu cynefinoedd a rhywogaethau o bwysigrwydd Ewropeaidd yng Nghymru a Lloegr. Mae Rheoliad 9(5) o'r Rheoliadau Cynefinoedd yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod cymwys ystyried gofynion y Gyfarwyddeb Cynefinoedd wrth

arfer unrhyw un o'i swyddogaethau. Mae Erthygl 6(3) o'r Gyfarwyddeb Cynefinoedd yn diffinio'r gofynion ar gyfer asesu cynlluniau a phrosiectau a allai effeithio ar safleoedd Ewropeaidd.

Efallai y bydd mesurau i fynd i'r afael â pherygl llifogydd penodol a nodwyd wrth weithredu'r Strategaeth hon hefyd yn gofyn am Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd ar wahân, yn dibynnu ar y mesur a gynigir.

Appendix C Swyddogaethau Awdurdodau Rheoli Risg

Cyfrifoldebau Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC)

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) yn arwain ar reoli peryglon llifogydd o brif afonydd a'r môr. Fodd bynnag, er mwyn cydnabod y cysylltiadau rhwng llifogydd arfordirol ac erydu arfordirol, yn enwedig o ran canlyniadau, ac yn deillio o'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr, mae gan CNC gyfrifoldebau gweithredol mewn perthynas ag erydu arfordirol, yn ogystal â chyfrifoldebau gweithredol am lifogydd o afonydd ac o'r môr. Mae gan CNC hefyd rôl oruchwylio ehangach ar gyfer yr holl waith a wneir i reoli risg llifogydd ac erydu arfordirol yng Nghymru. Yn rhan o'u rôl oruchwylio, bydd CNC yn arwain y gwaith o ddarparu cyngor a chefnogaeth dechnegol i'r holl Awdurdodau Rheoli Risg eraill. Maent yn un man cyswllt ar gyfer ymholiadau a gwybodaeth am risg llifogydd.

Mae'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 yn gosod nifer o ddyletswyddau statudol ar CNC, gan gynnwys:

- Adrodd i'r Gweinidog ar berygl llifogydd ac erydu arfordirol yng Nghymru gan gynnwys cymhwyso'r Strategaeth Genedlaethol; a
- Sefydlu Pwyllgorau Rhanbarthol Llifogydd ac Arfordirol.

CNC yw'r unig Awdurdod Rheoli Risg sy'n gyfrifol am fonitro ac adrodd ar weithrediad y Strategaeth Genedlaethol. Wrth ymgymryd â'r rôl hon, byddant yn:

- Casglu data ar gynnydd gan Awdurdodau Rheoli Risg drwy ddefnyddio llwybrau sy'n bodoli eisoes lle bo modd;
- Adrodd gwybodaeth ffeithiol i Lywodraeth Cymru; ac
- Darparu cyngor deongliadol i Lywodraeth Cymru, yn ôl y gofyn.

Llywodraeth Cymru fydd i benderfynu pa gamau y dylid eu cymryd, os o gwbl, os yw'r adroddiadau gan CNC yn awgrymu nad yw'r Strategaeth Genedlaethol yn cael ei gweithredu, neu fod y camau a gymerir yn cynyddu lefelau'r risg llifogydd.

Yn ogystal â'u dyletswyddau statudol, mae gan CNC nifer o'r hyn a elwir yn bwerau caniatool. Mae'r rhain yn bwerau sy'n caniatáu iddynt weithredu, ond nid ydynt yn eu gorfodi i wneud hynny, ac maent yn cynnwys:

- Pwerau i ofyn am wybodaeth;
- Gallu codi ardollau ar gyfer gwaith rheoli risg llifogydd, drwy'r Pwyllgorau Rhanbarthol Llifogydd ac Arfordir;
- Pwerau i ddynodi rhai strwythurau neu nodweddion sy'n effeithio ar berygl llifogydd neu erydiad arfordirol;
- Ymestyn pwerau i ymgymryd â gwaith sy'n cynnwys camau rheoli risg ehangach; a'r

- Gallu i achosi llifogydd neu erydu arfordirol o dan rai amodau.

Mae'r dull hwn o ddyrannu cyfrifoldebau hefyd yn gyson â rôl CNC mewn perthynas â Rheoliadau Risg Llifogydd 2009 (a ddiddymwyd dan Ddeddf Cyfraith yr UE a Ddargedwir). Mae'r Rheoliadau hyn yn dyrannu cyfrifoldeb penodol am gynnal asesiadau mewn perthynas â mapio'r risg o lifogydd o brif afonydd, o'r môr ac o gronfeydd dŵr, yn ogystal â'r cyfrifoldeb am roi arweiniad i Awdurdodau Lleol ar y materion hyn ar gyfer llifogydd o ffynonellau eraill.

O dan y rheoliadau, mae CNC hefyd yn cynnal rôl asesu a chydlynu ar lefel genedlaethol.

Awdurdod Rheoli Risg Erydu Arfordirol

Mae CNC yn awdurdod rheoli risg erydu arfordirol a chanddo'r pŵer i amddiffyn tir rhag erydu arfordirol ac i reoli gweithgarwch trydydd parti ar yr arfordir. Mae hyn yn cynnwys adeiladu amddiffynfeydd preifat neu gael gwared ar ddeunydd traeth. Ers mis Hydref 2011, mae Awdurdodau Llifogydd Lleol Arweiniol wedi bod angen cymeradwyaeth gan CNC i gynnal gwaith amddiffyn yr arfordir.

Cynllunio Rhag Argyfwng

Mae CNC yn cyfrannu i ddatblygu cynlluniau llifogydd aml-asiantaeth, sy'n cael eu datblygu gan Fforymau Lleol Cymru Gydnerth i helpu'r sefyllfaoedd sy'n rhan o ymateb i lifogydd i gydweithio'n well. Maent hefyd yn cyfrannu at Fframwaith Ymateb i Lifogydd Cymru sy'n egluro'r ymateb cyffredinol i lifogydd yng Nghymru.

Maent yn gyfrifol am ddarparu cyngor i awdurdodau cynllunio mewn perthynas â datblygu a pherygl llifogydd; gan ddarparu rhybuddion am lifogydd afonol ac arfordirol; monitro risgiau llifogydd ac erydu arfordirol a chefnogi ymatebwyr brys pan fo llifogydd yn digwydd.

Maent yn gweithio gyda'r Swyddfa Dywydd i ddarparu rhagolygon a rhybuddion am lifogydd o afonydd a'r môr yng Nghymru a Lloegr.

Mae CNC ac awdurdodau eraill sy'n gweithredu asedau hefyd yn gyfrifol am reoli eu hasedau a'u systemau mewn modd gweithredol a rhagweithiol, er mwyn lleihau risg yn ystod digwyddiad llifogydd.

Prif Afonydd

Math statudol o gwrs dŵr yw prif afonydd. Diffinnir prif afon fel cwrs dŵr a nodir felly ar brif fap afonydd wedi'i ddynodi gan Defra (O dan Ddeddf Adnoddau Dŵr 1991), a gall gynnwys unrhyw strwythur neu gyfarpar ar gyfer rheoli neu raddoli llif dŵr mewn prif afon, i mewn iddi, neu allan ohoni. Nid yw pwerau CNC i wneud gwaith ar amddiffynfeydd llifogydd ond yn berthnasol i brif afonydd. Perchennog glannau'r afon sydd â chyfrifoldeb cyffredinol am gynnal Prif Afonydd.

Gall CNC hefyd gyflwyno cynlluniau amddiffyn rhag llifogydd drwy'r Pwyllgorau Rhanbarthol Llifogydd ac Arfordir, a bydd yn gweithio gyda'r Awdurdodau Llifogydd Lleol Arweiniol a chymunedau lleol i ffurfio cynlluniau sy'n ymateb i flaenoriaethau lleol.

Llifogydd Arfordirol

CNC yw'r sefydliad arweiniol sy'n gyfrifol am yr holl waith i reoli risg llifogydd ac erydu ar hyd arfordir Cymru, gan gynnwys risg llifogydd llanw. Mae CNC yn rhoi arweiniad i'r wlad drwy ddatblygu cynllun rheoli arfordirol sy'n gweithio ar lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol, gyda sefydliadau partner, gan gynnwys awdurdodau lleol yn rhoi cynlluniau cytunedig ar waith yn ymarferol.

Mae gan CNC hefyd rôl fel corff rheoleiddio sy'n rhoi caniatâd i eraill gyflawni gwaith mewn cyrsiau dŵr ac ar amddiffynfeydd môr/llanw, neu'n gyfagos â hwy, er mwyn sicrhau bod y gwaith hwnnw'n ystyriol o'r risg llifogydd, ac nad yw'n achosi unrhyw ddifrod nac effeithiau amgylcheddol heb fod angen.

Cronfeydd dŵr

Mae CNC yn gorfodi Deddf Cronfeydd Dŵr 1975, sef y ddeddfwriaeth ar gyfer sicrhau diogelwch cronfeydd dŵr yn y Deyrnas Unedig. Fel Awdurdod Gorfodi, mae CNC yn gyfrifol am gronfeydd dŵr sydd â chynhwysedd storio mwy na 10,000m³ (sy'n uwch na lefel naturiol y tir o'u hamgylch).

Fel yr Awdurdod Gorfodi, mae CNC yn gyfrifol am:

- Gadw cofrestr o gronfeydd dŵr, a darparu'r wybodaeth hon i'r cyhoedd;
- Sicrhau bod cronfeydd yn cael eu dylunio a'u hadeiladu drwy ddefnyddio'r safonau dylunio cywir;
- Sicrhau bod y perchennog (yr ymgymwrwr) wedi penodi peiriannydd i archwilio'r gronfa ddŵr yn rheolaidd;
- Sicrhau bod y perchennog yn comisiynu peiriannydd archwilio i gynnal archwiliadau rheolaidd o'r gronfa ddŵr;
- Sicrhau bod y perchennog yn gwneud gwaith hanfodol sydd angen ei wneud 'er budd diogelwch' cyn gynted ag y bo hynny'n ymarferol o dan oruchwyliaeth peiriannydd sifil cymwysedig (o banel peirianwyr archwilio);
- Dylanwadu ar berchnogion nad ydynt yn cydymffurfio, rhoi rhybudd iddynt a'u herlyn yn y pen draw;
- Comisiynu peirianwyr adeiladu, peirianwyr goruchwyllo, peirianwyr archwilio a gwaith hanfodol sydd angen ei wneud 'er lles diogelwch' mewn achos o ddiffyg cydymffurfio ac adennill costau'r gwaith oddi wrth y perchennog;
- Cyflwyno adroddiad bob dwy flynedd am ein gweithgareddau gorfodi a gweithredol i Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (Defra) ac i Lywodraeth Cymru; a
- Gweithredu mewn argyfwng os nad yw'r perchennog yn cymryd camau priodol.

Mae CNC bellach wedi cynhyrchu mapiau llifogydd cronfeydd dŵr sy'n dangos yr effeithiau ar y dalgylch ymhellach i lawr yr afon os bydd dŵr yn torri drwy argae mewn oddeutu 2000 o gronfeydd dŵr mawr dyrchafedig y maent yn eu rheoleiddio o dan Ddeddf Cronfeydd Dŵr

1975. Mae'r rhain wedi cael eu hanfon at berchnogion y cronfeydd dŵr ac at yr awdurdodau lleol perthnasol.

Cyfrifoldebau Dŵr Cymru a Hafren Dyfrdwy

Dŵr Cymru a Hafren Dyfrdwy yw'r ddau gwmni sy'n gwasanaethu Sir y Fflint, gan ddarparu cyflenwad dŵr a gwasanaethau dŵr gwastraff. Mae Dŵr Cymru a Hafren Dyfrdwy nid yn unig yn gyfrifol am ddarparu dŵr ond hefyd yn gyfrifol am wneud trefniadau priodol i ddraenio dŵr budr, trin gwastraff, carthffosydd dŵr wyneb a charthffosydd cyfunol. Y cwmnïau hyn sydd yn bennaf gyfrifol am lifogydd o systemau dŵr a charthffosiaeth, a all gynnwys llifogydd o garthffosydd, pibellau neu brif bibellau dŵr sydd wedi byrstio, neu lifogydd a achosir yn sgil methiannau yn y system.

Mae'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 yn gosod nifer o ddyletswyddau statudol ar gwmnïau dŵr a charthffosiaeth, gan gynnwys:

- Dyletswydd i weithredu'n gyson â'r Strategaeth Genedlaethol;
- Dyletswydd i roi sylw i gynnwys y Strategaeth Leol berthnasol; a
- Dyletswydd i gydweithredu ag awdurdodau eraill perthnasol wrth iddynt gyflawni eu swyddogaethau rheoli risg llifogydd ac erydu arfordirol.

Bydd gan gwmnïau dŵr a charthffosiaeth yn aml wybodaeth werthfawr a allai fod o gymorth mawr er mwyn deall risgiau llifogydd a wynebir gan gymunedau ledled Cymru.

Mae gan gwmnïau dŵr a charthffosiaeth y cyfrifoldebau canlynol yn gysylltiedig â rheoli risg llifogydd:

- Ymateb i ddigwyddiadau llifogydd sy'n ymwneud â'u hasedau;
- Llunio adroddiadau ar ddigwyddiadau llifogydd;
- Cadw cofrestr o eiddo sy'n wynebu risg llifogydd yn sgil gorlwytho hydrologig yn y rhwydwaith carthffosiaeth (cofrestr DG5);
- Ymgymryd â gwelliannau cynhwysedd er mwyn lliniaru problemau llifogydd o garthffosydd sydd ar y gofrestr DG5;
- Darparu, cynnal a gweithredu systemau carthffos a gweithfeydd cyhoeddus er mwyn draenio ardal yn effeithiol;
- Gall yr awdurdod llifogydd lleol arweiniol graffu arno drwy ei brosesau democrataidd;
- Dyletswydd i fabwysiadu carthffosydd preifat; ac

- Ymgynghorai statudol i'r Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy pan gynigir cysylltu system ddraenio â'r garthffos gyhoeddus.

Lleihau Llifogydd o Garthffosydd

Mae Dŵr Cymru a Hafren Dyfrdwy yn gyfrifol am lifogydd o'u carthffosydd dŵr budr a dŵr wyneb, ac o brif bibellau dŵr sydd wedi byrstio.

Pan fydd carthion yn gollwng o bibell, drwy dwll archwilio, draen neu'n dod yn ôl i fyny'r toiled, gelwir hynny'n llifogydd carthion. Gall y canlynol achosi llifogydd carthion: rhwystrau yn y bibell garthffos a achosir gan dwf gwreiddiau, cwmp neu gamddefnydd, neu fandaliaeth; methiant offer, er enghraifft, y pypiau mewn gorsaf bwmpio heb fod yn gweithio oherwydd problemau trydanol neu broblemau eraill; a phan fydd y garthffos yn orlawn naill ai am ei bod yn rhy fach i dderbyn y cyfaint o garthion ynddi (o bosib oherwydd y cynnydd mewn datblygiadau yn yr ardal), neu yn ystod storm pan fydd gormod o ddŵr glaw o ffyrdd ac o gaeau'n cyrraedd y garthffos. Gallai'r achos fod gryn bellter oddi wrth leoliad y llifogydd.

Adroddir am y rhan fwyaf o lifogydd wrth ganolfan alwadau Dŵr Cymru ar 0800 085 3968 neu ganolfan alwadau Hafren Dyfrdwy ar 0800 085 8033 (mae'r llinellau ar agor bob awr o'r dydd a phob dydd o'r wythnos). Bydd asiant y ganolfan alwadau'n gwirio a yw'r digwyddiad llifogydd yn ymwneud â'u hasedau. Os nad dyna'r achos, bydd yn ailgyfeirio'r alwad os oes angen. Os nodir asedau, caiff tasg ei hagar a'i hanfon i'r timau maes. Bydd y cynghorwyr yn dweud wrthyhch pryd y gallwch ddisgwyl i'r tîm maes gyrraedd eich eiddo. Byddant fel arfer yn cyrraedd o fewn 3 awr. Gwneir gwaith glanhau cychwynnol a byddant yn dychwelyd yn ddiweddarach os oes angen. Rhoddir blaenoriaeth i broblemau llifogydd mewnol aml lle bo datrysiad ar gael sy'n fuddiol o ran cost ac yn gynaliadwy.

Os oes llifogydd neu dystiolaeth o lifogydd ar y safle bydd y manylion yn cael eu cofnodi ar y 'Ffurflen DG5', ac os yw'n briodol bydd ymchwiliad yn cael ei gynnal a allai arwain at gofnodi ar y Gofrestr DG5. Mae'r gofrestr DG5 yn gofrestr o eiddo ac ardaloedd sydd wedi dioddef neu'n debygol o ddioddef llifogydd o garthffosydd dŵr budr, carthffosydd cyfunol neu garthffosydd dŵr wyneb cyhoeddus gan fod y system garthffosiaeth yn orlawn. Ceir cysylltiadau agos rhwng y buddsoddiad i liniaru llifogydd o garthffosydd a'r gofrestr DG5.

Systemau Carthffosiaeth a Gweithfeydd Cyhoeddus

Diffinnir dyletswydd rheoli risg llifogydd hanfodol o dan Adran 94 Deddf Diwydiant Dŵr 1991, sy'n nodi bod dyletswydd ar Gwmnïau Dŵr a Charthffosiaeth i ddarparu, cynnal a gweithredu systemau carthffosiaeth a gweithfeydd cyhoeddus er mwyn draenio'u hardal yn effeithiol. Mae ganddynt hefyd ddyletswydd o dan yr un Ddeddf sy'n ymwneud ag eiddo i 'ddibenion carthffosiaeth ddomestig'. O ran dŵr gwastraff ystyrir bod hyn yn golygu caniatâd cyffredin ar gyfer toiledau a dŵr a ddefnyddir ar gyfer ymolchi, golchi a choginio, ac er mwyn cael gwared â dŵr wyneb oddi ar iardiau a thoeau. Fodd bynnag, nid oes unrhyw gyfrifoldeb na dyletswydd gyfreithiol mewn perthynas â draenio priffyrdd, draenio tir a chysiau dŵr, er bod modd i Gwmnïau Dŵr a Charthffosiaeth dderbyn cyfrifoldeb am ddraenio priffyrdd drwy gytundeb ag awdurdod priffyrdd.

Ers i Adran 16 o Atodlen 3 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 ddod i rym, caniateir cysylltiad â charthffos gyhoeddus ond ar ôl i'r strategaeth ddraenio'n gysylltiedig â datblygiad newydd

gael ei chymeradwyo gan y Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy (y mae Dŵr Cymru a Hafren Dyfrdwy yn ymgynghorai statudol arno). Bydd hyn ond yn berthnasol i ddŵr wyneb; bydd yr 'hawl i gysylltu' yn dal i fod yn berthnasol i ddŵr budr.

Ymgymwrwr Cronfeydd Dŵr

Mae Dŵr Cymru a Hafren Dyfrdwy yn berchen gronfeydd dŵr yng Nghymru ac felly'n gyfrifol am eu cynnal fel ymgymwrwr cronfeydd dŵr. Mae'n rhaid i bob ymgymwrwr gyda chronfeydd dŵr mwy na 10,000m³ (yn uwch na lefel naturiol y tir oddi amgylch) gofrestru ei gronfeydd dŵr gyda CNC oherwydd bod y cronfeydd dŵr hynny yn cael eu rheoleiddio, a rhaid i ymgymwrwr adrodd ynghylch unrhyw ddigwyddiadau llifogydd.

Asiantaeth Gefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru

Mae'r Asiantaeth yn gyfrifol am reoli, cynnal a gwella'r rhwydwaith ffyrdd strategol yn Sir y Fflint ar ran Llywodraeth Cymru.

Appendix D Canlyniadau'r Ymgynghoriad Cyhoeddus

Appendix E Rhestr o'r Termau a Ddefnyddir yn y Strategaeth Leol

Term	Diffiniad
Deddf	Bil a gymeradwyir gan Dŷ'r Cyffredin a Thŷ'r Arglwyddi a gytunir yn ffurfiol gan y brenin neu'r frenhines sy'n teyrnasu (gelwir hyn yn Gydsyniad Brenhinol).
Cofrestr Asedau	Cofrestr o strwythurau neu nodweddion yr ystyrir eu bod yn effeithio ar risg llifogydd.
Bil	Cynnig ar gyfer deddf newydd neu gynnig i newid deddf bresennol a gyflwynir i'w drafod gerbron y Senedd.
Bioamrywiaeth	Amrywiaeth fiolegol. Yr amrywiaeth o bethau byw mewn ardal benodol, yn cynnwys planhigion, anifeiliaid, bacteria a ffwng.
Dalgylch	Ardal y bydd dŵr glaw yn llifo ohoni i mewn i afon; hynny yw, mae pob rhan o dir lle mae'r glaw yn draenio i gwrs dŵr unigol yn yr un dalgylch.
Newid Hinsawdd	Y newid yn amodau cyfartalog yr atmosffer yn agos at wyneb y Ddaear dros gyfnod hir o amser.
Erydu Arfordirol	Dirywiad graddol y forlin, fel arfer oherwydd y gwynt ac/neu symudiad y tonnau.
Risg Erydu Arfordirol	Yn mesur maint yr erydiad posibl ar yr arfordir o ran tebygolrwydd ac effaith.
Rheoli Risg Erydu Arfordirol	Unrhyw beth a wneir i ddibenion dadansoddi, asesu a lleihau'r risg y bydd yr arfordir yn erydu.
Llifogydd Arfordirol	Bydd hyn yn digwydd pan na fydd amddiffynfeydd arfordirol yn gallu cynnwys y llanw uchel arferol a ragwelir a all achosi llifogydd, o bosib pan fydd y llanw uchel yn cyfuno â hyrddiad storm (wedi'i greu gan wyntoedd cryfion neu bwysedd atmosfferig isel iawn).
Cywasgu Arfordirol	Pan fo strwythurau peirianyddol yn amddiffyn yr arfordir, bydd proffil yr ardal rynglanwol yn troi'n fwy serth. Gelwir hyn yn wasgfa arfordirol.
Caniatáu	Proses o sicrhau caniatâd i ychwanegu/addasu strwythurau mewn cwrs dŵr neu yng nghyffiniau cwrs dŵr neu strwythur sy'n amddiffyn rhag llifogydd.
CCmP	Cofrestr Cymunedau mewn Perygl

Term	Diffiniad
Isadeiledd Cenedlaethol Hanfodol	Isadeiledd sy'n cyflenwi gwasanaethau hanfodol, e.e. dŵr, ynni, cyfathrebu, cludiant ac ati.
Ceuffos	Strwythur wedi'i orchuddio o dan ffordd, arglawdd ac ati, i gyfeirio llif y dŵr.
Amddiffynfeydd	Strwythurau a ddefnyddir i leihau'r tebygolrwydd y bydd llifddwr neu erydu arfordirol yn effeithio ar ardal benodol.
DEFRA	Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig.
Dyddodiad	Proses lle bydd gwaddod yn cael ei osod ar wely'r môr, ar draethlin, ar wely afon neu orlifdir.
DCWW	Dŵr Cymru - yn cyflenwi gwasanaethau dŵr, carthffosiaeth ac elifion masnach yng Nghymru.
CSFf	Cyngor Sir y Fflint
RhPLIEA	Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol.
AYLI	Adroddiad Ymchwil Llifogydd.
Llifogydd	Unrhyw achos lle bydd tir nad yw fel arfer wedi'i orchuddio gan ddŵr yn cael ei orchuddio gan ddŵr.
Risg o Llifogydd	Ystyriaeth gyfunol o'r tebygolrwydd y bydd llifogydd yn digwydd a chanlyniadau hynny.
Rheoli Risg Llifogydd	Yr arfer o ddeall tebygolrwydd a chanlyniadau llifogydd, a cheisio addasu'r ffactorau hyn er mwyn lleihau'r risg i bobl, eiddo a'r amgylchedd. Dylai hyn ystyried gwaith arall i reoli lefel y dŵr a gofynion amgylcheddol eraill, ynghyd â chyfleoedd a chyfyngiadau.
Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009	<i>Mae'r rhain wedi'u dirymu gan Ddeddf Cyfraith yr UE a Ddargedwir.</i> Rheoliadau sy'n trosi Cyfarwyddeb Llifogydd y CE (Cyfarwyddeb 2007/60/CE ar asesu a rheoli peryglon llifogydd) yn gyfraith ddomestig, ac yn gweithredu ei darpariaethau.
Rhybuddion Llifogydd	Gwasanaeth am ddim gan CNC sy'n darparu rhybuddion am lifogydd yn uniongyrchol i chi dros y ffôn, drwy neges destun neu e-bost. Mae'n rhaid cofrestru ar gyfer y gwasanaeth hwn.
DRhLID	Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 – Deddf Seneddol sy'n diweddarau ac yn addasu deddfwriaeth i ymdrin â bygythiad llifogydd a phrinder dŵr, gan fod disgwyl i'r ddau fygythiad gynyddu yn sgil y newid yn yr hinsawdd.
Llifogydd Afonol	Llifogydd o afonydd gan gynnwys cyrsiau dŵr cyffredin a phrif afonydd.

Term	Diffiniad
Dŵr daear	Dŵr a gedwir o dan y ddaear yn y pridd neu mewn mandyllau a holltau mewn creigiau.
Llifogydd Dŵr Daear	Bydd hyn yn digwydd pan fo lefel y dŵr yn y ddaear yn codi uwchben yr wyneb naturiol. Mae ardaloedd ar dir isel sydd â haenau athraidd oddi tanynt yn arbennig o agored i hyn.
Hafren Dyfrdwy	yn cyflenwi gwasanaethau dŵr, carthffosiaeth ac elifion masnach yn Sir y Fflint.
ARhC	Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd Mae'n ystyried y niwed posibl y gallai prosiect neu gynllun ei achosi i rai safleoedd a warchodir yn arbennig, gyda'r nod o sicrhau bod difrod i'r safleoedd hyn yn cael ei osgoi.
CDLI	Cynllun Datblygu Lleol.
Risg Llifogydd Lleol	Yn ôl diffiniad y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010, mae hyn yn cynnwys dŵr ffo ar yr wyneb, dŵr daear a chysiau dŵr cyffredin.
SLRhRLI	Strategaeth Leol ar gyfer Rheoli Risg Llifogydd - Yn ofynnol mewn perthynas â Chymru yn ôl Adran 10 o Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010. Dylai Awdurdodau Llifogydd Lleol Arweiniol lunio Strategaethau Lleol ar gyfer Rheoli Risg Llifogydd, a rhaid i'r strategaethau hynny nodi'r hyn y bydd yr awdurdodau'n ei wneud i reoli'r risg o lifogydd yn eu hardaloedd.
ALILIA	Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol - y Cyngor Sir neu'r Cyngor Bwrdeistref Sirol ar gyfer yr ardal (yr Awdurdod Lleol).
FfLICG	Fforwm Lleol Cymru Gydnerth - Grŵp sy'n ofynnol dan y Ddeddf Argyfyngau Sifil Posibl, 2004 sy'n gyfrifol am gydlynu cynllunio rhag argyfwng mewn ardaloedd lleol.
Prif Afon	Cwrs dŵr a nodir ar y Map o'r Prif Afonydd, y mae gan CNC gyfrifoldebau a phwerau yn ei gylch.
Fforwm Llifogydd Cenedlaethol	Elusen i helpu, cefnogi a chynrychioli pobl mewn perygl o lifogydd.
Sero Net	Nid yw swm y nwyon tŷ gwydr (e.e. carbon deuocsid) a ychwanegir i'r atmosffer yn fwy na'r swm a gaiff ei dynnu.
RhLIN	Rheoli Llifogydd yn Naturiol. Ystod o ymyriadau i adfer neu efelychu swyddogaethau naturiol afonydd a'u dalgylchoedd. Mae'n anelu i storio dŵr ac arafu llif dŵr, gan leihau'r risg o lifogydd i lawr yr afon.
CNC	Cyfoeth Naturiol Cymru yw'r corff mwyaf a noddir gan Lywodraeth Cymru. Ei bwrpas craidd yw rheoli adnoddau naturiol Cymru yn gynaliadwy.

Term	Diffiniad
FfCGG	Fforwm Cymru Gydnerth y Gogledd - sy'n cynnwys rheolwyr lefel strategol o bob un o'r ymatebwyr Categori 1 (yr Awdurdodau Lleol, y Gwasanaethau Brys a'r Byrddau Iechyd Lleol) er mwyn sicrhau lefel ddigonol o barodrwydd fel bo modd darparu ymateb aml-asiantaeth effeithiol mewn argyfwng.
Cwrs Dŵr Cyffredin	Yr holl gyrsiau dŵr nad ydynt wedi'u dynodi'n Brif Afon, ac sy'n gyfrifoldeb perchnogion glannau'r afon.
ARLIC	Asesiad Risg Llifogydd Cychwynnol
Adfer	Y broses o ailadeiladu, adfer ac adsefydlu'r gymuned yn dilyn argyfwng.
Cronfa ddŵr	Llyn artiffisial lle caiff dŵr ei gasglu a'i storio hyd nes bod ei angen. Gellir defnyddio cronfeydd dŵr at ddibenion dyfrhau, hamdden, darparu dŵr ar gyfer anghenion trefol, creu ynni trydan dŵr neu reoli llif dŵr.
Cydnerthedd	Gallu cymuned, gwasanaethau, ardal neu seilwaith i osgoi dioddef llifogydd, i osgoi cael eu colli yn sgil erydiad, neu i wrthsefyll canlyniadau llifogydd neu erydiad.
Risg	Yn mesur arwyddocâd digwyddiad posibl o ran tebygolrwydd ac effaith. Yng nghyd-destun Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004, mae'r digwyddiadau dan sylw yn argyfyngau.
Asesiad Risg	Proses strwythuredig, y gellir ei harchwilio, i nodi digwyddiadau arwyddocaol, asesu eu tebygolrwydd a'u heffaith ac yna cyfuno'r rhain i ddarparu asesiad perygl risg cyffredinol i lywio penderfyniadau a chymau gweithredu pellach.
Rheoli Risg	Unrhyw beth a wneir at ddiben dadansoddi, asesu a lleihau risg.
ARhR	Awdurdod Rheoli Risg - Diffinnir awdurdod rheoli risg yng Nghymru gan Adran 6 o Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 fel Asiantaeth yr Amgylchedd, Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol, cyngor dosbarth ar gyfer ardal lle nad oes awdurdod unedol, Bwrdd Draenio Mewnol ar gyfer ardal ddraenio fewnol sydd yn gyfan gwbl neu'n rhannol yng Nghymru, a chwmni dŵr sy'n arfer swyddogaethau mewn perthynas ag ardal yng Nghymru.
Cynlluniau Rheoli Risg	Ystod o gamau i leihau amllder llifogydd a/neu ganlyniadau llifogydd i lefelau derbyniol neu y cytunwyd arnynt.
Perchennog Glannau Afon	Yn ymwneud neu wedi'i leoli ar lannau cwrs dŵr.
Llifogydd o Afonydd	Yn digwydd pan fydd lefelau'r dŵr mewn sianel yn uwch na chynhwysedd y sianel honno.

Term	Diffiniad
Cydsyniad Brenhinol	Trefn lle bydd deddf gan y senedd yn cael ei chymeradwyo'n ffurfiol gan frenin neu frenhines c/gyfansoddiadol.
Senedd Cymru	Senedd Cymru
Carthffos	Pibell artiffisial, dan y ddaear fel arfer, i gludo carthffosiaeth (carthffos dŵr budr) neu ddŵr glaw (carthffos storm neu ddŵr wyneb) neu'r ddau (carthffos gyfun).
CRhT	Cynlluniau Rheoli Traethlin – Asesiad ar raddfa fawr o'r peryglon sy'n gysylltiedig â phrosesau arfordirol, er mwyn helpu i leihau'r peryglon hyn i bobl a'r amgylcheddau datblygedig, hanesyddol a naturiol.
AAS	Asesiad Amgylcheddol Strategol Trefn lle caiff ystyriaethau amgylcheddol eu hymgorffori mewn polisïau, cynlluniau, rhaglenni a strategaethau.
ARLIS	Asesiad Risg Llifogydd Strategol.
Systemau Draenio Cynaliadwy	Systemau Draenio Cynaliadwy - Dull o reoli dŵr wyneb sy'n cynorthwyo i ymdrin â gormodedd o ddŵr drwy efelychu prosesau a phatrymau draenio naturiol.
Llifogydd Dŵr Wyneb	Mewn cyd-destun trefol, mae hyn fel arfer yn golygu bod cyfraddau dŵr ffo ar yr wyneb yn fwy na gallu'r systemau draenio i gael gwared ohono. Mewn cyd-destun gwledig, mae'n golygu bod dŵr ffo ar yr wyneb yn achosi i rywbeth neu rywun fod dan lifogydd. Mae hyn yn cynnwys llifogydd glawog
Dŵr wyneb sy'n llifo	Bydd hyn yn digwydd pan fo cyfradd y glawiad yn fwy na'r gyfradd y gall dŵr dreiddio i'r ddaear neu'r pridd, a'r dŵr felly'n llifo dros wyneb y tir.
CCSDCau	Corff Cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy
Nodyn Cyngor Technegol 14: Cynllunio Arfordirol	Mae Nodyn Cyngor Technegol 14 yn cefnogi Polisi Cynllunio Cymru ac mae'n ymdrin â phob agwedd ar gynllunio ar gyfer datblygiad newydd a'r parth arfordirol.
Nodyn Cyngor Technegol 15: Datblygu a Pherygl Llifogydd	Mae Nodyn Cyngor Technegol 15 yn cefnogi Polisi Cynllunio Cymru ac yn egluro sut y dylai awdurdodau lleol wneud penderfyniadau ynghylch mathau gwahanol o ddatblygiad ar orlifdiroedd, gan ddarparu profion clir ar gyfer cyfiawnhau a derbyn canlyniadau llifogydd, a galluogi ystyriaeth o'r peryglon dros oes y datblygiad newydd.
Cwrs dŵr	Sianel naturiol neu artiffisial y mae dŵr yn llifo ar ei hyd.
Cwmni Dŵr	Cwmni sy'n dal apwyntiad o dan Bennod 1 o Ran 2 Deddf y Diwydiant Dŵr 1991, neu drwydded o dan Bennod 1A o Rhan 2 o'r Ddeddf honno.

Term	Diffiniad
Cyfarwyddeb Fframwaith Dŵr	Mae'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr yn gosod gofyniad cyfreithiol i amddiffyn a gwella'r amgylchedd dŵr (yn cynnwys ein hafonydd, arfordiroedd, aberoedd, llynnoedd, dŵr daear a chamlesi).
LIC	Llywodraeth Cymru.
CLILC	Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru – Yn cynrychioli buddiannau Awdurdodau Lleol yng Nghymru. Mae'r tri awdurdod tân ac achub, y pedwar awdurdod heddlu a'r tri awdurdod parc cenedlaethol yn aelodau cyswllt.
Awdurdodau Rheoli Risg Cymru	Awdurdodau Rheoli Risg fel y'u diffinnir yn Adran 27, Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010.

Appendix F Allbynnau'r Cynllun Rheoli Risg Llifogydd

Derbynyddion Risg - Perygl Llifogydd o'r Môr

Derbynydd Risg	Risg Uchel (siawns o lifogydd yn fwy nag 1 mewn 30 bob blwyddyn)	Risg Ganolig (siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 30 a 1 mewn 200 bob blwyddyn)	Risg Isel (siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 200 a 1 mewn 1000 bob blwyddyn)
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	4	133	6834
Eiddo Dibreswyl (n)	1274	136	114
Gwasanaethau Hanfodol (n)	162	12	16
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	29.6	5.1	4.8
Is-ffyrdd (km)	164.8	16.9	13.2
Prif Reilffyrdd (km)	18.8	3.5	3.9
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	3257.9	64.8	57.0
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	6225.1	493.6	493.1
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	6487.5	20.0	14.4
Safleoedd Ramsar (ha)	6449.4	20.0	16.9
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	6542.1	20.2	14.5
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	4.0	0.5	0.6
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	0.7	0.1	0.4

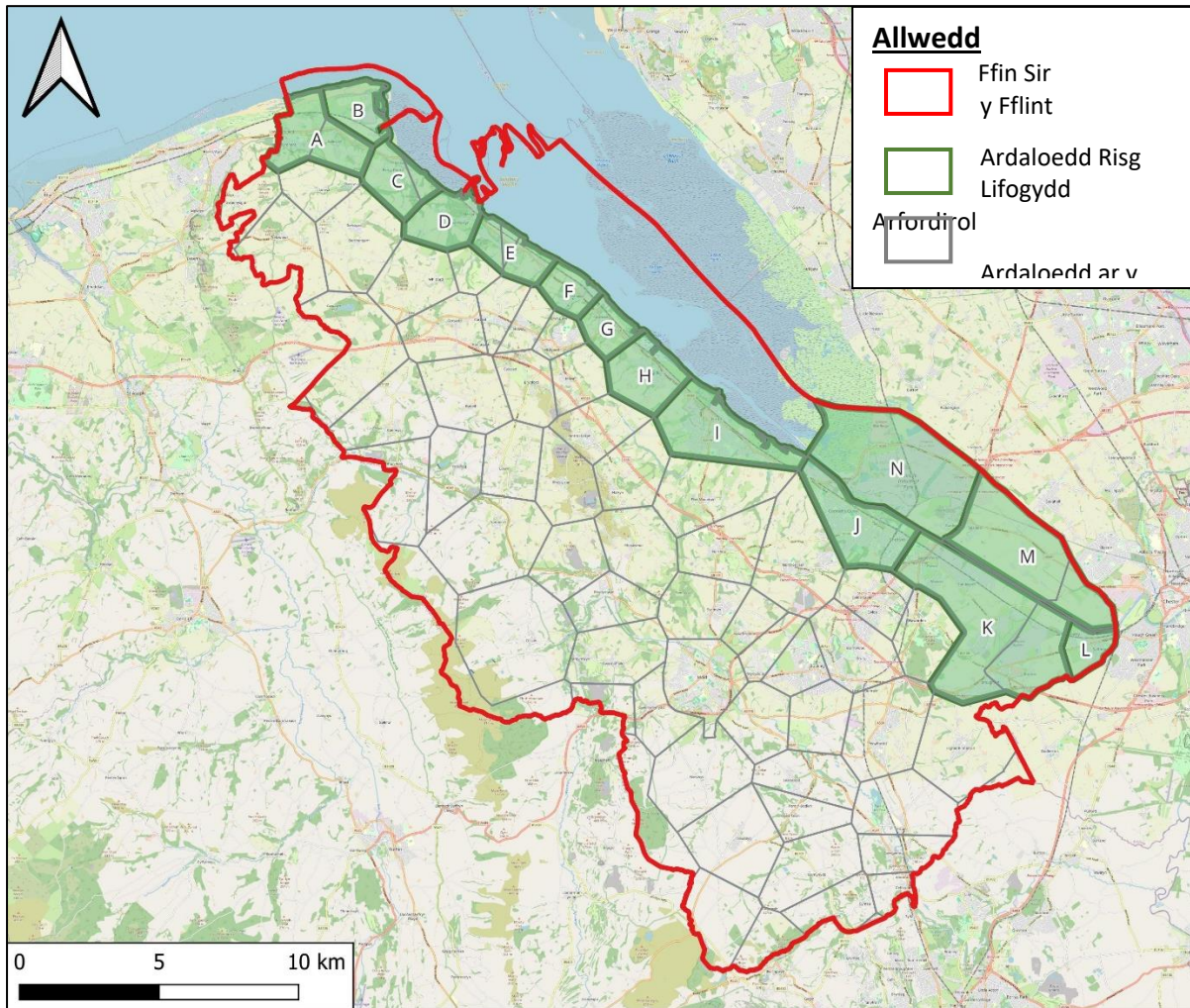
Derbynyddion Risg - Risg Llifogydd o Afonydd

Derbynydd Risg	Risg Uchel (siawns o lifogydd yn fwy nag 1 mewn 30 bob blwyddyn)	Risg Ganolig (siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 30 a 1 mewn 100 bob blwyddyn)	Risg Isel (siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 100 a 1 mewn 1000 bob blwyddyn)
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	269	218	437
Eiddo Dibreswyl (n)	112	62	384
Gwasanaethau Hanfodol (n)	12	10	53
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	5.9	3.9	11.0
Is-ffyrdd (km)	27.4	21.0	70.1
Prif Reilffyrdd (km)	0.2	0.1	5.3
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	1136.4	859.4	748.1
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	833.7	89.1	135.5
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	714.5	76.0	130.3
Safleoedd Ramsar (ha)	708.9	76.0	128.3
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	840.8	92.1	143.3
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	21.1	3.4	10.3
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	3.2	0.5	0.7

Derbynyddion Risg - Risg Llifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain

Derbynydd Risg	Risg Uchel (siawns o lifogydd yn fwy nag 1 mewn 30 bob blwyddyn)	Risg Ganolig (siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 30 a 1 mewn 100 bob blwyddyn)	Risg Isel (siawns o lifogydd rhwng 1 mewn 100 a 1 mewn 1000 bob blwyddyn)
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	170	92	449
Eiddo Dibreswyl (n)	165	123	339
Gwasanaethau Hanfodol (n)	40	16	57
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	11.2	7.6	20.2
Is-ffyrdd (km)	42.7	26.9	76.5
Prif Reilffyrdd (km)	2.6	1.0	2.4
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	434.4	198.9	534.4
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	78.1	69.4	189.2
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	81.3	77.1	209.4
Safleoedd Ramsar (ha)	81.3	77.1	209.4
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	103.8	84.3	228.1
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	22.1	9.4	20.7
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	1.4	0.5	1.0

Risg Llifogydd o'r Môr

YN CYNNWYS DATA OS © HAWLFRAINT Y GORON (2023)
AMLINELLAU O ARDALOEDD AR Y GOFRESTR CYMUNEDAU MEWN PERYGL GAN MAP DATA CYMRU (2023)
FFIN SIR Y FFLINT O <https://geoportal.statistics.gov.uk>

Ardaloedd Risg Llifogydd Arfordirol yn Sir y Fflint

Ardal mewn Perygl Llifogydd Arfordirol	Cymunedau (CCmP)
A	Gronant Gwesbyr
B	Talacre
C	Pen-y-ffordd Ffynnongroyw
D	Mostyn
E	Maes Pennant Glan-y-don Llannerch-y-môr
F	Maes Glas
G	Walwen a Whelston
H	Bagillt
I	Y Fflint
J	Cei Connah a Shotton
K	Queensferry-Sandycroft-Manor Lane Bretton
L	Lache
M	Sealand Basn Sealand, Cymru
N	Garden City ac Ystâd Ddiwydiannol Glannau Dyfrdwy

Derbynyddion Risg mewn Perygl o Lifogydd o'r Môr yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Arfordirol)

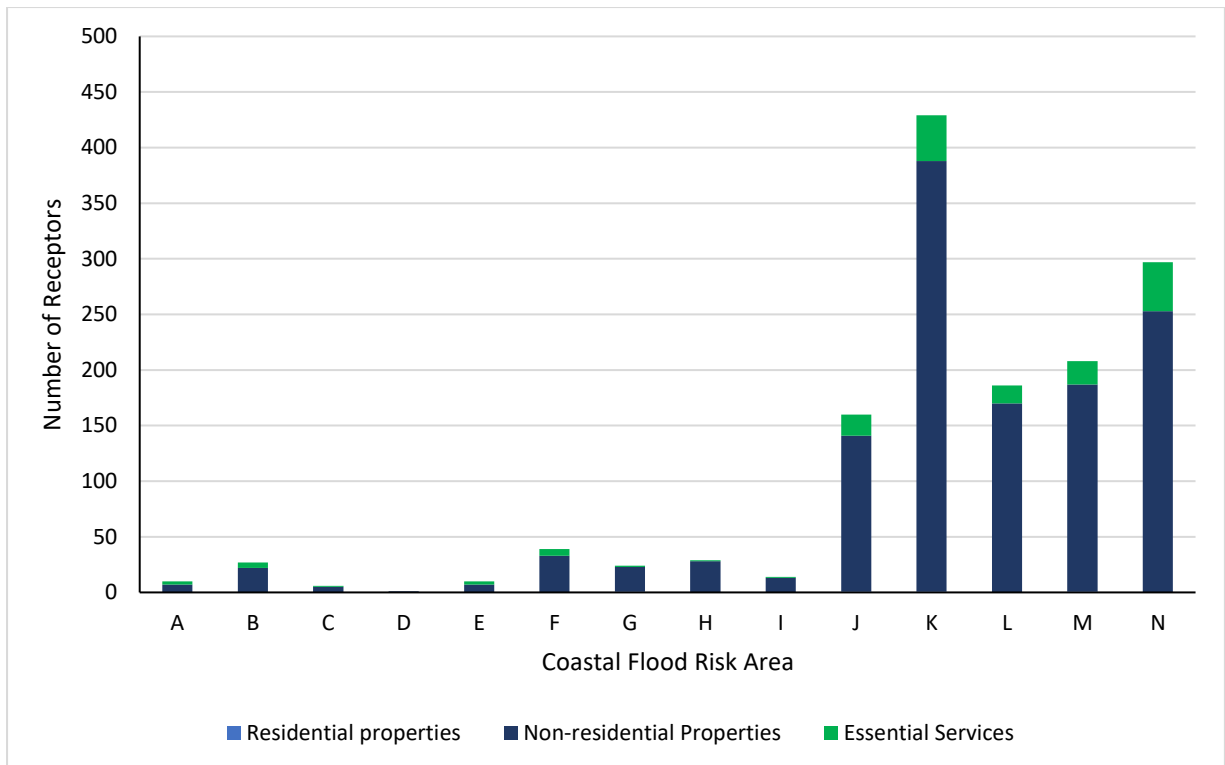
	Ardal mewn Perygl o Lifogydd Arfordirol													
Derbynydd Risg	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0
Eiddo Dibreswyl (n)	7	22	5	1	7	33	22	28	13	140	387	170	186	253
Gwasanaethau Hanfodol (n)	3	5	1	0	3	6	1	1	1	19	41	16	21	44
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	1.0	0.6	3.1	0.1	1.4	1.1	1.3	0.9	1.8	0.3	2.3	0.2	6.8	8.6
Is-ffyrdd (km)	5.9	13.4	1.2	0.8	1.0	2.4	2.3	2.1	1.2	8.0	46.1	15.1	27.6	37.2
Prif Reilffyrdd (km)	1.8	1.5	0.1	0.9	1.7	3.2	1.9	0.4	0.6	0.8	5.1	0.6	0	0.1
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	244.1	246.0	53.5	0.005	46.0	73.6	32.3	32.3	24.6	41.1	545.3	111.2	1215.1	590.4
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	197.7	485.0	352.9	653.3	761.3	543.9	675.1	684.8	910.1	64.9	76.0	11.4	17.2	791.5
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	355.8	628.7	384.2	653.5	763.5	556.1	675.1	706.9	924.5	48.9	0.02	0	0	790.3
Safleoedd Ramsar (ha)	330.2	616.3	384.2	653.5	763.5	556.1	675.1	706.9	924.5	48.9	0.02	0	0	790.3
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	330.3	616.5	384.2	653.5	760.8	545.5	666.4	706.9	919.9	64.9	76.0	11.4	17.2	788.6
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	0.3	0.1	1.03	0.4	0	0	0	0	0	0.03	0.0003	0	0	2.1
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	0	0	0	0	0	0	0	0	0.7	0	0	0	0	0

Derbynyddion Risg mewn Perygl o Lifogydd o'r Môr yn ystod y Digwyddiad Risg Ganolig (Ardaloedd Risg Llifogydd Arfordirol)

	Ardal mewn Perygl o Lifogydd Arfordirol													
Derbynydd Risg	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	0	0	0	1	0	0	2	125	5	0	0	0	0	0
Eiddo Dibreswyl (n)	7	0	6	0	3	6	8	13	1	19	25	35	4	9
Gwasanaethau Hanfodol (n)	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	3	2	0	3
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	0.3	0.1	0.16	0.4	1.3	0.5	0.8	0.3	0.1	0.1	0.4	0.3	0.4	0.3
Is-ffyrdd (km)	6.0	1.0	0.75	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	1.1	1.7	0.6	0.1	3.9
Prif Reilffyrdd (km)	0.4	0.1	0.34	0.4	0.6	1.0	0.1	0.3	0.3	0.1	0.1	0.1	0	0
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	14.9	6.0	5.3	0.005	2.3	3.1	1.8	2.5	2.0	0.7	11.3	0.4	2.0	12.2
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	4.5	485.0	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	2.4	0.2	0.03	0.3	0.2	0.5
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	8.7	5.6	0.52	0.1	0.1	0.2	0.1	1.5	2.5	0.2	0.0001	0	0	0.5
Safleoedd Ramsar (ha)	8.7	5.6	0.52	0.1	0.1	0.1	0.1	1.5	2.5	0.2	0.0001	0	0	0.5
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	8.7	5.6	0.52	0.1	0.1	0.1	0.1	1.5	2.5	0.2	0.03	0.3	0.2	0.5
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	0.1	0.1	0.2	0.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.001
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	0	0	0	0	0	0	0	0	0.1	0	0.0002	0	0	0

Derbynyddion Risg mewn Perygl o Lifogydd o'r Môr yn ystod y Digwyddiad Risg Isel (Ardaloedd Risg Llifogydd Arfordirol)

	Ardal mewn Perygl o Lifogydd Arfordirol													
Derbynydd Risg	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	68	173	82	0	60	36	65	2	168	972	1425	2169	467	1147
Eiddo Dibreswyl (n)	3	0	6	1	1	7	2	1	3	27	8	38	1	16
Gwasanaethau Hanfodol (n)	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	3	2	1	6
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	0.4	0.03	0.3	0.2	0.3	0.2	0.4	0.5	0.5	0.2	0.3	0.9	0.3	0.4
Is-ffyrdd (km)	3.0	0.6	0.8	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.5	1.6	2.5	0.3	0.1	2.9
Prif Reilffyrdd (km)	0.3	0.2	1.02	0.3	0.4	0.1	0.1	0.4	0.6	0.2	0.1	0.04	0	0.3
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	9.5	3.7	2.7	0.01	1.1	1.3	1.2	2.3	7.0	1.5	11.3	0.5	2.2	12.0
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	4.2	485.0	0.3	0.1	0.1	0.03	0.1	0.3	2.3	0.3	0.03	0.04	0.02	0.4
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	5.7	3.1	0.4	0.2	0.1	0.1	0.1	1.6	2.4	0.3	0	0	0	0.4
Safleoedd Ramsar (ha)	5.7	5.6	0.4	0.2	0.1	0.1	0.1	1.6	2.4	0.3	0	0	0	0.4
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	5.7	3.1	0.4	0.2	0.1	0.1	0.1	1.6	2.4	0.3	0.03	0.04	0.02	0.4
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	0.1	0.02	0.4	0.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	0	0	0	0	0	0	0	0	0.04	0	0.3	0.03	0	0

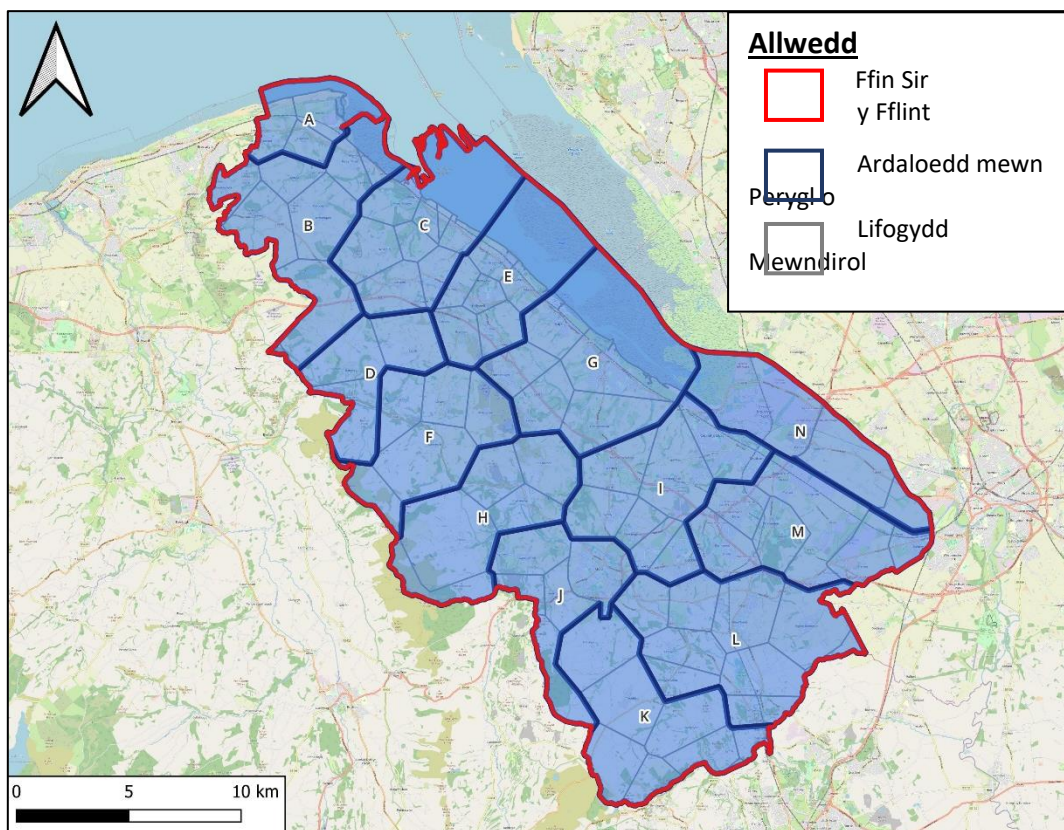
Derbynyddion Risg (Eiddo Preswyl, Eiddo Dibreswyl a Gwasanaethau Hanfodol) mewn Perygl o Llifogydd o'r Môr yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Arfordirol)

Dadansoddiad o Risg Llifogydd o'r Môr (Ardaloedd Risg Llifogydd Arfordirol).

Ardal Risg Llifogydd Arfordirol	Perygl Llifogydd	Ardaloedd ar y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl sy'n wynebu'r perygl mwyaf
B	Nifer cyfnewidiol o eiddo dibreswyl yn y digwyddiad risg uchel Nifer cyfnewidiol o eiddo preswyl yn y digwyddiad risg uchel	Talacre
H	Nifer cyfnewidiol o eiddo dibreswyl yn y digwyddiad risg uchel Nifer uchel o eiddo preswyl yn y digwyddiad risg ganolig	Bagillt
J	Nifer uchel o eiddo dibreswyl yn y digwyddiad risg uchel Nifer cyfnewidiol o wasanaethau hanfodol yn y digwyddiad risg uchel Nifer uchel o eiddo preswyl yn y digwyddiad risg isel	Cei Connah a Shotton

Ardal Risg Llifogydd Arfordirol	Perygl Llifogydd	Ardaloedd ar y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl sy'n wynebu'r perygl mwyaf
K	<p>Nifer uchel o eiddo dibreswyl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer cymedrol o wasanaethau hanfodol yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer uchel o eiddo preswyl yn y digwyddiad risg isel</p>	<p>Queensferry-Sandycroft-Manor Lane</p> <p>Queensferry-Sandycroft-Manor Lane</p>
L	<p>Nifer uchel o eiddo dibreswyl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer uchel o eiddo preswyl yn y digwyddiad risg isel</p>	Lache
M	<p>Nifer uchel o eiddo dibreswyl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer cymedrol o wasanaethau hanfodol yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer uchel o eiddo preswyl yn y digwyddiad risg isel</p>	<p>Sealand a Basn Sealand, Cymru</p> <p>Sealand</p> <p>Sealand</p>
N	<p>Nifer uchel o eiddo dibreswyl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer cymedrol o wasanaethau hanfodol yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer uchel o eiddo preswyl yn y digwyddiad risg isel</p>	<p>Garden City ac Ystâd Ddiwydiannol Glannau Dyfrdwy</p>

Perygl Llifogydd o Afonydd a Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain

YN CYNNWYS DATA OS © HAWLFRAINT Y GORON (2023)
AMLINELLAU O ARDALOEDD AR Y GOFRESTR CYMUNEDAU MEWN PERYGL GAN MAP DATA CYMRU (2023)
FFIN SIR Y FFLINT O <https://geoportal.statistics.gov.uk>

Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol yn Sir y Fflint

Ardal Perygl Llifogydd	Cymunedau (CaRR)
A	Talacre Gwesbyr Gronant
B	Pen-y-ffordd Trelogan Llanasa Gwaenysgor Trelawnyd Pen-y-cefn
C	Mostyn Maes Pennant Glan-y-don Llannerch-y-môr Downing Carmel Gorsedd Chwitffordd
D	Babell Caerwys Afon-wen
E	Maes Glas Walwen a Whelston Treffynnon Holway Brynffordd Milwr
F	Licswm Ysgeifiog Nannerch Rhes-y-cae
G	Bagillt Y Fflint Mynydd y Fflint

Ardal Perygl Llifogydd	Cymunedau (CaRR)
	Helygain Pentre Helygain
H	Rhosesmor Rhydymwyn Hendre Cilcain
I	Llaneurgain Neuadd Llaneurgain Cei Connah a Shotton Sychdyn New Brighton Mynydd Isa Bwcle
J	Gwernaffield Yr Wyddgrug Gwernymynydd Cadole
K	Nercwys Treuddyn Llanfynydd Rhydtalog Ffrith Cefn-y-bedd
L	Llong Padeswood Penyffordd Coed-llai Pontybodkin Yr Hôb Higher Kinnerton Caergwrle
M	Drury Ewlo Penarlâg

Ardal Perygl Llifogydd	Cymunedau (CaRR)
	Queensferry – Sandycroft - Manor Lane Bretton Lache
N	Garden City ac Ystâd Ddiwydiannol Glannau Dyfrdwy Sealand Basn Sealand, Cymru

Derbynnyddion Risg mewn Perygl o Lifogydd o Afonydd yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

	Ardal Risg Llifogydd Mewndirol													
Derbynnydd Risg	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	0	11	0	24	30	13	87	4	0	95	1	1	0	0
Eiddo Dibreswyl (n)	0	0	2	0	11	1	31	3	0	9	0	1	6	48
Gwasanaethau Hanfodol (n)	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0	0	4	4
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	0	0	0.2	0.2	0.4	0.6	2.4	0.7	0.2	0.1	0.001	0.7	0.1	0.3
Is-ffyrdd (km)	0	0.8	0.2	0.8	0.9	0.4	1.1	2.9	0.5	6.7	0.8	0.5	3.4	7.2
Prif Reilffyrdd (km)	0.004	0	0.01	0	0	0	0.01	0	0.1	0	0.01	0.02	0.02	0.04
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	14.0	31.6	6.0	18.6	9.1	12.0	25.8	14.7	8.6	48.1	22.7	251.0	119.7	553.8
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	24.8	0.7	0.1	1.1	137.9	0	458.1	5.8	62.4	1.2	0	0	63.1	75.8
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	26.3	0.9	0.1	0	137.9	0	470.2	0	46.9	0	0	0	0.2	29.4
Safleoedd Ramsar (ha)	26.3	0.9	0.1	0	137.9	0	470.2	0	46.9	0	0	0	0.04	29.4
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	26.3	1.9	0.1	1.7	137.9	0.1	472.4	6.7	62.5	1.2	0	0	51.5	75.8
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	0	2.8	4.4	0	0	0.5	0	0	1.0	0.4	0.01	8.2	3.7	0.1
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	0	0	0	0	0.5	0	0.3	0.6	0.1	1.4	0.1	0.01	0.1	0.0002

Derbynyddion Risg mewn Perygl o Lifogydd o Afonydd yn ystod y Digwyddiad Risg Ganolig (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

Derbynydd Risg	Ardal Risg Llifogydd Mewndirol													
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	0	1	0	0	46	6	31	14	0	118	0	1	0	0
Eiddo Dibreswyl (n)	0	0	0	1	5	0	6	0	0	5	2	1	6	36
Gwasanaethau Hanfodol (n)	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	3	4
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	0	0	0.004	0.1	0.1	0.1	0.6	0.2	0.1	0.1	0	0.3	0.004	2.3
Is-ffyrdd (km)	0	0.2	0.02	0.2	1.1	0.1	0.4	2.1	0.7	2.5	0.2	1.0	2.5	10.0
Prif Reilffyrdd (km)	0	0	0.01	0	0	0	0.1	0	0.01	0	0.001	0.004	0.002	0.002
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	6.6	5.1	0.6	4.1	3.5	1.6	5.7	2.4	3.9	7.1	6.7	35.8	152.9	623.2
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	11.2	0.1	0.01	0.1	4.1	0	53.9	0.6	3.5	0.2	0	0	11.8	3.4
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	12.2	0.2	0.01	0	4.1	0	55.6	0	3.2	0	0	0	0.01	0.4
Safleoedd Ramsar (ha)	12.2	0.2	0.01	0	4.1	0	55.6	0	3.2	0	0	0	0.002	0.4
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	12.2	0.3	0.01	0.1	4.1	0.01	55.8	0.7	3.5	0.2	0.01	0	11.7	3.4
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	0	0.2	0.4	0	0	0.1	0	0	0.4	0.2	0.002	1.7	0.4	0.05
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	0	0	0	0	0.05	0	0.04	0.1	0.01	0.1	0.1	0	0.01	0

Derbynyddion Risg mewn Perygl o Lifogydd o Afonydd yn ystod y Digwyddiad Risg Isel (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

Derbynydd Risg	Ardal Risg Llifogydd Mewndirol													
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	0	7	0	23	18	5	34	8	96	191	0	4	0	0
Eiddo Dibreswyl (n)	0	1	0	0	3	0	6	6	11	12	5	9	252	77
Gwasanaethau Hanfodol (n)	0	0	0	0	1	0	1	1	1	3	0	1	32	12
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	0	0.3	0.05	0.04	0.3	0.3	0.3	0.9	2.4	0.4	0.04	1.1	0.8	3.3
Is-ffyrdd (km)	0	0.8	0.04	0.6	1.3	0.3	0.8	1.2	2.4	2.4	0.6	1.3	40.1	18.1
Prif Reilffyrdd (km)	0	0	0.01	0	0	0	0.3	0	0.1	0	0.001	0.003	5.0	0.01
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	10.9	12.6	1.3	6.8	3.4	3.6	8.3	5.0	35.3	12.1	8.7	54.8	310.9	271.7
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	22.0	0.04	0.01	0.1	14.9	0	74.8	0.7	8.9	0.2	0	0	9.2	4.5
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	26.7	2.0	0.01	0	14.9	0	76.9	0	7.7	0	0	0	0.1	1.3
Safleoedd Ramsar (ha)	24.8	2.0	0.01	0	14.9	0	76.9	0	7.7	0	0	0	0.01	1.3
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	24.8	2.1	0.01	0.1	14.9	0.05	77.2	0.7	8.9	0.2	0.003	0	9.1	4.5
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	0	0.3	0.5	0	0	0.2	0.03	0	0.8	0.4	0.01	6.1	0.7	1.3
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	0	0	0	0	0.05	0	0.1	0.1	0.02	0.2	0.2	0	0.01	0.0001

Derbynyddion Risg mewn Perygl o Lifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bach yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

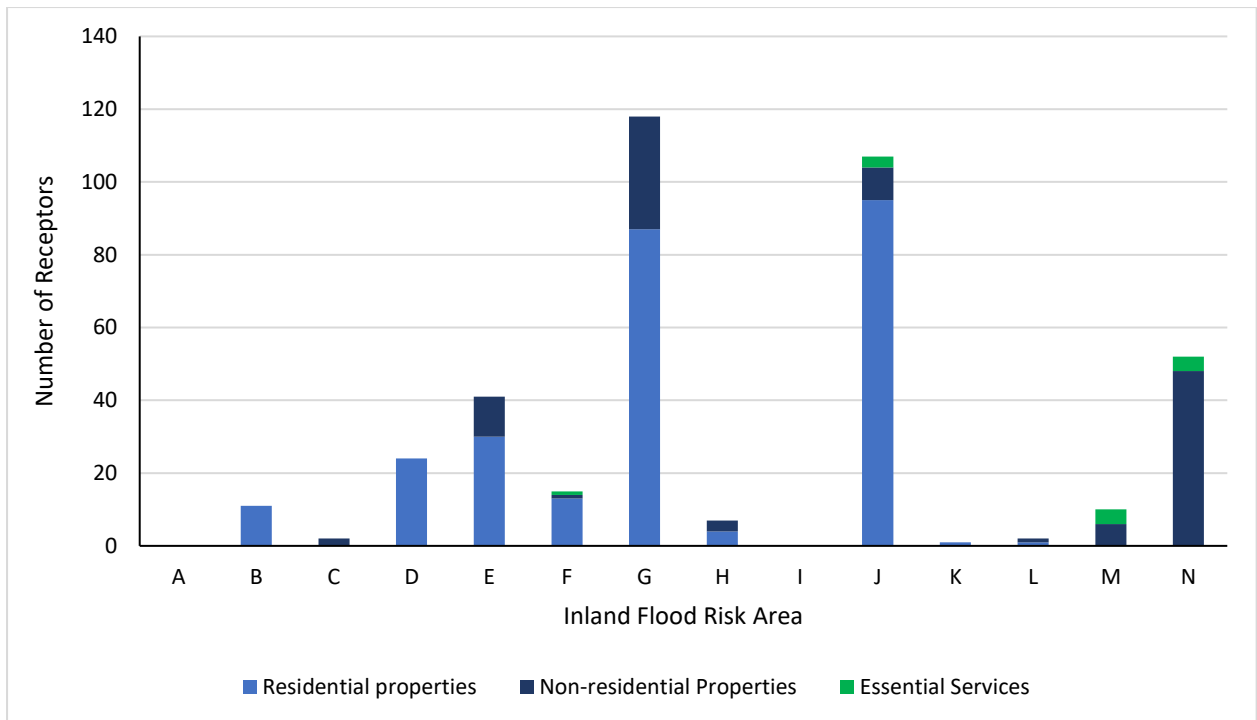
	Ardal Risg Llifogydd Mewndirol													
Derbynydd Risg	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	0	21	0	0	3	0	39	1	29	9	2	22	41	0
Eiddo Dibreswyl (n)	6	8	6	1	10	0	65	1	26	4	3	18	14	3
Gwasanaethau Hanfodol (n)	0	0	1	1	1	0	9	1	14	3	1	4	4	1
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	1.0	0.04	0.7	0.1	0.4	0.01	1.6	0.2	1.6	0.7	0.3	1.3	2.9	0.02
Is-ffyrdd (km)	1.2	2.9	2.7	0.3	2.5	1.3	7.7	1.7	7.1	2.9	3.1	4.4	4.4	0.3
Prif Reilffyrdd (km)	0.003	0	0.7	0	0	0	0.7	0	0.5	0	0	0.2	0.5	0.01
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	13.4	44.9	33.6	10.8	15.9	15.9	31.1	18.7	50.4	12.3	44.1	99.7	41.7	0.4
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	0.8	0.3	50.2	0.3	5.8	1.2	6.2	0.8	4.1	0.1	2.2	0.2	2.0	0.7
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	9.4	2.3	51.5	0	4.4	0	8.8	0	0.6	0	0	0	0	0.7
Safleoedd Ramsar (ha)	9.4	2.3	51.5	0	4.4	0	8.8	0	0.6	0	0	0	0	0.7
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	9.4	2.3	51.6	0.4	5.9	2.9	11.0	1.1	4.2	0.2	6.5	1.9	2.0	0.7
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	1.4	1.4	7.5	0.1	0.01	2.6	0.1	0.5	3.5	0.1	0.5	1.9	0.3	0
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	0	0.005	0.04	0.02	0.5	0	0.2	0	0.1	0	0.1	0.2	0.2	0

Derbynyddion Risg mewn Perygl o Lifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bach yn ystod y Digwyddiad Risg Ganolig (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

	Ardal Risg Llifogydd Mewndirol													
Derbynydd Risg	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	1	4	2	0	3	0	26	0	10	8	1	6	31	0
Eiddo Dibreswyl (n)	1	1	1	0	20	0	39	2	20	3	1	12	21	2
Gwasanaethau Hanfodol (n)	0	0	0	0	1	0	4	0	3	1	0	2	5	0
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	0.1	0.1	0.2	0.1	0.4	0.02	2.0	0.04	0.9	0.4	0.2	1.2	1.7	0.04
Is-ffyrdd (km)	0.6	1.6	1.8	0.4	1.2	0.6	4.0	0.6	4.5	2.3	1.6	2.7	4.4	0.6
Prif Reilffyrdd (km)	0.003	0	0.1	0	0.001	0	0.2	0	0.1	0	0	0.2	0.4	0.03
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	9.8	19.8	15.5	5.1	7.3	6.3	12.8	7.5	19.1	6.6	21.3	41.8	23.7	1.5
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	1.2	0.3	44.3	0.2	7.5	0.8	8.9	0.2	1.7	0.01	1.3	0.1	0.8	0.6
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	7.9	1.8	47.8	0	7.0	0	9.5	0	0.7	0	0	0	0	0.6
Safleoedd Ramsar (ha)	7.9	1.8	47.8	0	7.0	0	9.5	0	0.7	0	0	0	0	0.6
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	7.8	1.9	47.8	0.3	7.7	1.3	10.3	0.2	1.7	0.04	1.7	0.3	0.8	0.6
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	0.3	0.4	3.5	0.01	0.001	0.9	0.002	0.2	1.9	0.2	0.2	0.8	0.2	0
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	0	0.004	0.01	0.01	0.1	0	0.1	0	0.03	0	0.04	0.1	0.1	0

Derbynyddion Risg mewn Perygl o Lifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bach yn ystod y Digwyddiad Risg Isel (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

	Ardal Risg Llifogydd Mewndirol													
Derbynydd Risg	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Eiddo preswyl mewn perygl o lifogydd mewnol (dyfnder >0.2m)	6	19	3	0	22	0	117	0	82	43	10	46	77	24
Eiddo Dibreswyl (n)	1	4	3	0	50	0	50	3	65	31	5	22	87	17
Gwasanaethau Hanfodol (n)	0	2	2	0	7	0	9	0	14	4	1	3	11	4
Priffyrdd / Cefnffyrdd (km)	0.3	0.6	0.9	0.2	1.3	0.1	4.7	0.2	2.2	1.3	0.6	2.8	4.2	0.2
Is-ffyrdd (km)	1.7	5.1	3.4	1.1	3.2	1.1	9.8	1.6	13.1	4.2	4.1	8.5	16.2	3.3
Prif Reilffyrdd (km)	0.003	0	0.3	0	0.01	0	0.4	0	0.3	0	0.001	0.5	0.7	0.3
Tir Amaethyddol - Graddau 1, 2 a 3 (ha)	33.0	52.4	31.4	13.8	21.5	13.6	36.0	20.5	49.6	17.5	62.5	103.7	63.0	14.5
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) (ha)	3.6	0.8	80.3	0.6	41.4	1.8	42.8	0.6	4.0	0.04	3.5	0.1	2.5	2.7
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (ha)	29.4	4.0	82.5	0	40.0	0	45.1	0	1.1	0	0	0	0	2.7
Safleoedd Ramsar (ha)	29.4	4.0	82.5	0	40.0	0	45.1	0	1.1	0	0	0	0	2.7
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (ha)	29.4	4.0	82.6	0.8	41.1	3.0	46.8	0.7	4.1	0.2	4.3	1.0	2.5	2.7
Parciau a Gerddi Cofrestredig (ha)	0.6	2.8	6.6	0.1	0.001	2.3	0.02	0.4	3.4	0.4	0.7	1.7	0.4	0.03
Henebion Cofrestredig (HC) (ha)	0	0.03	0.1	0.01	0.3	0	0.1	0.02	0.1	0.02	0.1	0.2	0.1	0

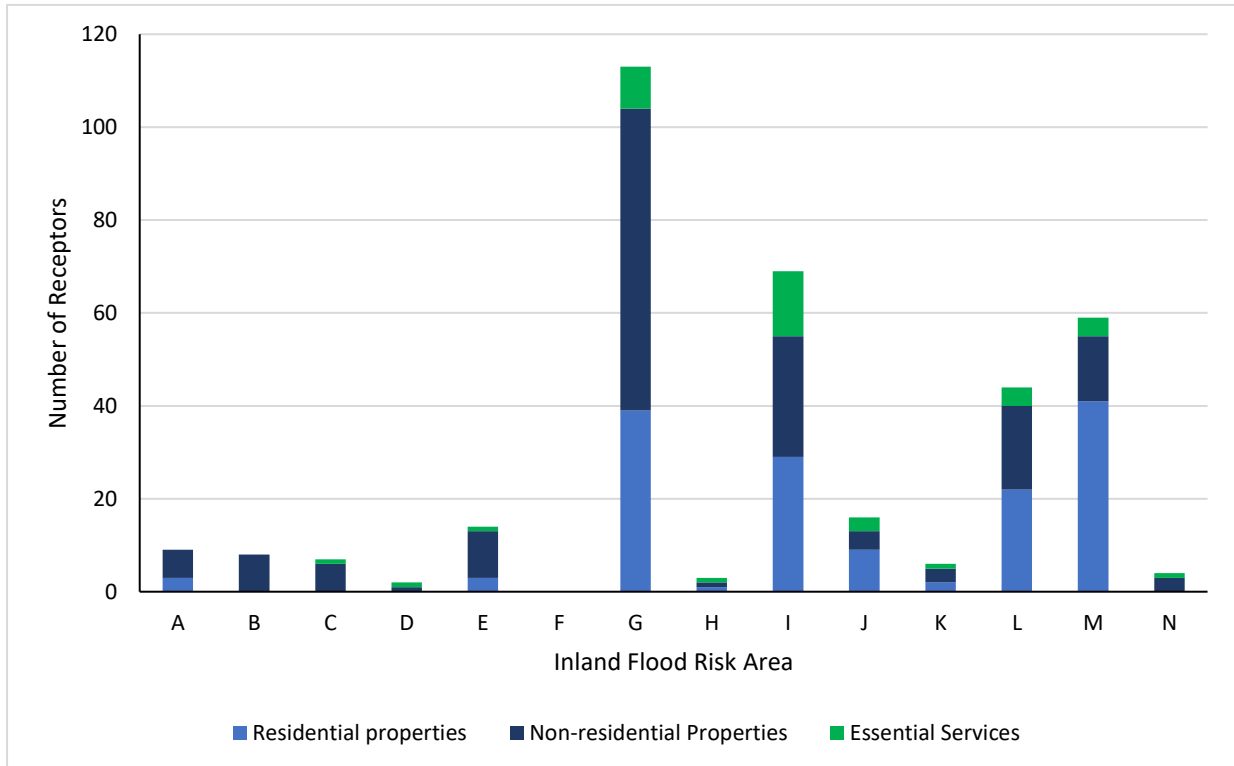

Derbynyddion Risg (Eiddo Preswyl, Eiddo Dibreswyl a Gwasanaethau Hanfodol) mewn Perygl o Lifogydd o Afonydd yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

Dadansoddiad o Berygl Llifogydd o Afonydd (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol).

Ardal Perygl Llifogydd Mewndirol	Perygl Llifogydd	Ardaloedd ar y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl sy'n wynebu'r perygl mwyaf
E	Nifer cyfnewidiol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel Nifer cyfnewidiol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg ganolog	Walwen a Whelston
G	Nifer uchel o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel Nifer uchel o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel Nifer cyfnewidiol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg ganolog	Y Fflint

Ardal Perygl Llifogydd Mewndirol	Perygl Llifogydd	Ardaloedd ar y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl sy'n wynebu'r perygl mwyaf
I	Nifer uchel o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel	Cei Connah a Shotton
J	<p>Nifer uchel o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer uchel o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg ganolig</p> <p>Nifer uchel o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p>	Yr Wyddgrug
M	<p>Nifer uchel o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p> <p>Nifer cymedrol o wasanaethau hanfodol mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p>	Queensferry-Sandycroft-Manor Lane
N	<p>Nifer uchel o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p> <p>Nifer cymedrol o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel</p>	<p>Sealand</p> <p>Basn Sealand, Cymru</p>

Derbynyddion Risg (Eiddo Preswyl, Eiddo Dibreswyl a Gwasanaethau Hanfodol) mewn Perygl o Llifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain yn ystod y Digwyddiad Risg Uchel (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

Dadansoddiad o Berygl Llifogydd o Ddŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain (Ardaloedd Perygl Llifogydd Mewndirol).

Ardal Perygl Llifogydd Mewndirol	Perygl Llifogydd	Ardaloedd ar y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl sy'n wynebu'r perygl mwyaf
B	Nifer cymedrol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel	Pen y Ffordd
E	Nifer uchel o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel	Treffynnon Walwen a Whelston
G	Nifer cymedrol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel	Bagillt

Ardal Perygl Llifogydd Mewndirol	Perygl Llifogydd	Ardaloedd ar y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl sy'n wynebu'r perygl mwyaf
	<p>Nifer uchel o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer cymedrol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg ganolig</p> <p>Nifer cymedrol o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg ganolig</p> <p>Nifer uchel o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p> <p>Nifer uchel o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p>	<p>Y Fflint</p> <p>Bagillt a'r Fflint</p> <p>Bagillt a'r Fflint</p> <p>Y Fflint</p> <p>Y Fflint</p>
I	<p>Nifer cymedrol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer cymedrol o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer cymedrol o wasanaethau hanfodol mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer cymedrol o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg ganolig</p> <p>Nifer uchel o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p> <p>Nifer uchel o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p>	<p>Bwcle</p> <p>Cei Connah a Shotton</p> <p>Cei Connah a Shotton</p> <p>Cei Connah a Shotton</p> <p>Bwcle a Chei Connah a Shotton</p> <p>Cei Connah a Shotton</p>

Ardal Perygl Llifogydd Mewndirol	Perygl Llifogydd	Ardaloedd ar y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl sy'n wynebu'r perygl mwyaf
J	<p>Nifer cymedrol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p> <p>Nifer cymedrol o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p>	Yr Wyddgrug
L	<p>Nifer cymedrol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer cymedrol o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer cymedrol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p>	<p>Penyffordd</p> <p>Coed-llai a Phenyffordd</p>
M	<p>Nifer cymedrol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg uchel</p> <p>Nifer cymedrol o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg ganolig</p> <p>Nifer cymedrol o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg ganolig</p> <p>Nifer uchel o eiddo preswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p> <p>Nifer uchel o eiddo dibreswyl mewn perygl yn y digwyddiad risg isel</p>	<p>Drury ac Ewlo</p> <p>Bretton</p> <p>Ewlo a Bretton</p> <p>Ewlo a Bretton a Queensferry-Sandycroft-Manor Lane</p>

Achosion o Llifogydd a Gofnodwyd yn Sir y Fflint

Mae nifer y digwyddiadau llifogydd a gofnodwyd (a ddiffinnir fel unrhyw achos o lifogydd wedi'i gofnodi) ym mhob un o'r 'Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol' o Storm Babet yn 2023 wedi cael eu hychwanegu at ei gilydd.

Mae'r data hwn yn cynnwys y lleoliadau a effeithiwyd a gellir ei ddefnyddio fel dangosydd cywir o risg llifogydd, gyda'r dybiaeth bod yr ardaloedd a gafodd eu heffeithio gan lifogydd yn ystod y storm hon yn cynrychioli'r rhai hynny sydd wedi bod yn dueddol o gael llifogydd yn hanesyddol.

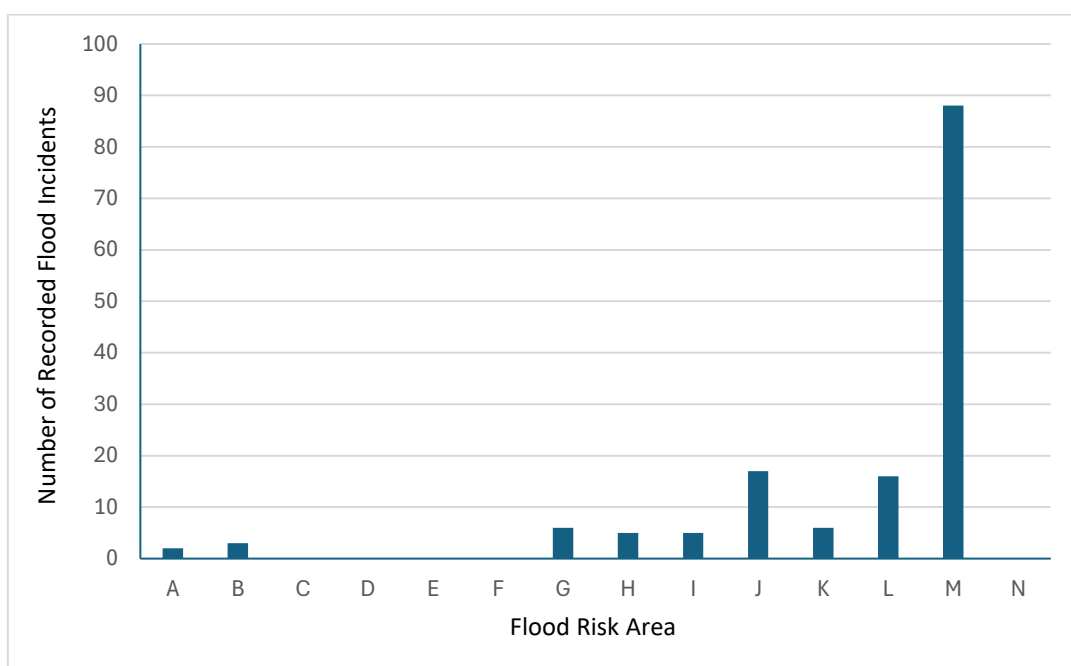
Mae'r 'Ardaloedd Perygl Llifogydd Mewndirol' wedi cael eu defnyddio oherwydd eu bod yn cwmpasu Sir y Fflint i gyd.

Gallai'r cofnodion llifogydd hyn ymwneud â llifogydd o unrhyw ffynhonnell (e.e. carthffosydd yn gorlenwi, ceuffosydd wedi blocio neu lifogydd dŵr daear) tra bo'r data a gyflwynwyd uchod ond yn ymwneud â risg llifogydd o'r môr, afonydd a dŵr wyneb a chyrsgiau dŵr bychain.

Nifer yr Achosion o Llifogydd a Gofnodwyd yn Sir y Fflint (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

Ardal Perygl Llifogydd	A	B	C	D	E	F	G
Nifer yr Achosion o Llifogydd a Gofnodwyd	2	3	0	0	0	0	6

Ardal Perygl Llifogydd	H	I	J	K	L	M	N
Nifer yr Achosion o Llifogydd a Gofnodwyd	5	5	17	6	16	88	0

Nifer yr Achosion o Lifogydd a Gofnodwyd yn Sir y Fflint (Ardaloedd Risg Llifogydd Mewndirol)

Y chwe ardal ar y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl sydd â'r nifer fwyaf o ddigwyddiadau llifogydd wedi'u cofnodi.

Ardal Perygl Llifogydd Mewndirol	Ardal CaRR	Nifer yr Achosion o Lifogydd a Gofnodwyd
M	Queensferry-Sandycroft-Manor Lane	74
M	Bretton	12
J	Yr Wyddgrug	17
L	Higher Kinnerton	6
G	Bagillt	5
H	Hendre	5

Crynodeb o Ardaloedd Perygl Llifogydd yn Sir y Fflint.

Ardal CCmP	Ffynhonnell y Llifogydd	Derbynyddion mewn Perygl
Bagillt	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl, Dibreswyl
	Môr	Preswyl
	Bretton	Afonydd Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain
Bwcle	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl
	Môr	Preswyl
	Cei Connah	Afonydd Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain
Cei Connah	Môr	Preswyl, Dibreswyl

Ardal CCmP	Ffynhonnell y Llifogydd	Derbynyddion mewn Perygl
Drury	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl
Ewlo	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl
Y Fflint	Afonydd	Preswyl, Dibreswyl
	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl, Dibreswyl
	Môr	Preswyl
Garden City ac Ystâd Ddiwydiannol Glannau Dyfrdwy	Môr	Preswyl a Dibreswyl a Gwasanaethau Allweddol
Lache	Môr	Preswyl a Dibreswyl
Yr Wyddgrug	Afonydd	Preswyl
	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl
Penyffordd	Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bychain	Preswyl
Queensferry-Sandycroft- Manor Lane	Afonydd	Dibreswyl
	Môr	Preswyl a Dibreswyl
	Cofnodion Digwyddiadau o Llifogydd	
Sealand	Môr	Preswyl a Dibreswyl
Basn Sealand, Cymru	Afonydd	Dibreswyl
Talacre	Môr	Preswyl
Walwen a Whelston	Afonydd	Preswyl